

Les polítiques educatives locals en temps de crisi

Diputació
Barcelona

Fundació
Carles
Pi
i
Sinyer

d'estudis
autonòmics
i locals

FUNDACIÓ
Jaume
BOFILL
Bofill

Autor

Bernat Albaigés

© Diputació de Barcelona

Abril de 2016

Edició i coordinació: Gabinet de Premsa i Comunicació de la Diputació de Barcelona

Impressió: Departament de Reproducció Gràfica de la Diputació de Barcelona

Dipòsit legal: B 7611-2016

Índex

1. Introducció	7
2. La formulació de polítiques educatives locals: factors de transformació	9
2.1. La coresponsabilitat dels ajuntaments en matèria d'educació en el context de crisi	9
Estancament de l'evolució del grau de coresponsabilitat dels ajuntaments en matèria d'educació	9
La grandària com a principal factor de diferenciació territorial determinant per a la coresponsabilitat dels ajuntaments	11
2.2. Les polítiques de contenció del dèficit públic i la reducció dels pressupostos en educació	14
La reducció de la inversió en educació	14
Desigualtats territorials en els índexs d'inversió en educació	21
Dissonàncies entre la distribució del pressupost i la prioritització de polítiques educatives locals	25
Impacte de la inversió en el desplegament de polítiques educatives locals	27
L'increment del finançament de les polítiques educatives locals amb recursos propis dels ajuntaments (més dependència dels recursos propis)	28
L'increment del copagament per part d'usuaris i famílies	33
2.3. La nova regulació del paper dels ajuntaments: la visió de la Llei de racionalització i sostenibilitat de l'Administració local (LRSAL)	35
Rebuig majoritari a la nova Llei de racionalització i sostenibilitat de l'Administració local i debilitament de la intervenció dels ajuntaments	35
La grandària del municipi i la situació financera com a condicioants del posicionament dels ajuntaments davant l'LRSAL	40
3. Àmbits d'actuació dels ajuntaments en matèria d'educació	42
3.1. Admissió d'alumnat	42
Increment de la coresponsabilitat en la lluita contra la segregació escolar, amb poca diversificació de polítiques	42
Infrautilització de les polítiques de zonificació escolar per combatre la segregació escolar	43

Factors de diferenciació territorial en la prevalença de la segregació escolar i en el desplegament de polítiques	44
3.2. Programació i provisió de l'oferta formativa	48
La pèrdua de prioritats polítiques en la provisió d'oferta formativa	48
Les desigualtats territorials en la provisió de l'oferta formativa	52
3.3. Acompanyament a l'escolaritat	56
La pèrdua de prioritats polítiques de l'acompanyament a l'escolaritat	56
Manca de relació entre el desplegament de polítiques d'acompanyament a l'escolaritat i els resultats acadèmics	59
3.4. Programació i gestió de recursos	60
3.5. Coordinació de les actuacions	62
Estancament de la millora de la participació dels ajuntaments en estructures de coordinació	62
Increment del finançament municipal de les xarxes locals en matèria d'educació	66
El debilitament de la relació entre el Departament d'Ensenyament i els ajuntaments	67
4. Conclusions	72
4.1. Avaluant el present: algunes febleses de les polítiques educatives locals en els temps que corren	72
Les desigualtats territorials: la manca de relació entre composició social del municipi i provisió de polítiques educatives locals	72
La coresponsabilitat dels ajuntaments en matèria d'educació: el debilitament del paper dels ajuntaments	74
Les desigualtats educatives: la creixent importància de la despesa privada	75
4.2. Mirant cap al futur: algunes ruptures necessàries en la formulació de polítiques educatives locals	77
La linealitat de la inversió pública en educació als municipis	77
La feble transferència de la inversió en educació cap als segments de població amb més dificultats educatives	78
La delimitació de (des)responsabilitats dels ajuntaments en matèria d'educació i la subsidiarietat de la seva intervenció	80
Annex	84

1. Introducció

Els ajuntaments han tingut i tenen un paper fonamental a l'hora de promoure oportunitats educatives per al conjunt de la població (a través, per exemple, de les escoles bressol o les escoles de música) i també, especialment, a l'hora d'acompanyar i donar suport des del territori als processos educatius de les persones amb més dificultats d'escolarització, amb més dèficits formatius, amb necessitats que el sistema educatiu, per si sol, no pot o no sap atendre o compensar (a través, per exemple, dels plans de lluita contra l'absentisme escolar, els programes d'acompanyament a l'escolaritat, els ajuts econòmics a l'escolaritat, els programes de segones oportunitats o les escoles de formació d'adults). El paper dels ajuntaments en matèria d'educació, doncs, està estretament orientat a combatre amb més garanties les desigualtats educatives.

El Panel de polítiques públiques locals d'educació, promogut des de l'any 2010 per la Fundació Carles Pi i Sunyer, amb la col·laboració de la Diputació de Barcelona i la Fundació Jaume Bofill, és una enquesta amb periodicitat bianual administrada als ajuntaments dels municipis de més de 10.000 habitants de Catalunya, amb l'objectiu de conèixer de manera sistemàtica informació actualitzada sobre les actuacions que desenvolupen les administracions locals en l'àmbit de l'educació.

Després de les edicions dels anys 2009 i 2011, aquest document recull els principals resultats de la tercera edició, que proporciona dades sobre les polítiques locals dutes a terme l'any 2013. Sobre un univers de 120 municipis catalans amb més de 10.000 habitants (exclosa la ciutat de Barcelona), que integra el 60 % de la població de Catalunya (4.530.519 habitants), l'edició del Panel de l'any 2013 ha comptat amb informació d'una mostra de 95 municipis, quasi el 80 %.

Les edicions anteriors van servir per constatar una fortalesa, la tendència a incrementar la coresponsabilitat dels ajuntaments en matèria d'educació, consolidada jurídicament amb l'aprovació de la Llei d'educació de Catalunya l'any 2009, però també dues debilitats que afebleixen aquest paper: d'una banda, les desigualtats territorials existents, també en el capteniment de les administracions locals, que, en un context en el qual les oportunitats educatives depenen més de l'aportació cada cop més determinant dels ajuntaments, es tradueixen en desigualtats educatives en funció del lloc de residència; i de l'altra, l'impacte de les mesures de contenció del dèficit públic sobre el desplegament de polítiques educatives locals, aplicades en un context de creixement de les necessitats socials per efecte de la crisi econòmica, que debilita la capacitat de donar-hi respostes. La disposició creixent dels ajuntaments a tenir un paper més preponderant en matèria d'educació contrasta, doncs, amb punts de partida desiguals i amb dificultats materials creixents per desenvolupar aquesta tasca.

Precisament, el context en el qual es desenvolupa el Panel de l'any 2013 accentua aquestes debilitats de les edicions anteriors, i n'afegeix de noves. D'una banda, la crisi econòmica s'ha consolidat, i també les exigències de contenció del dèficit públic, amb l'aprovació de la Llei orgànica 2/2012, de 27 d'abril, d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera, que ha limitat la capacitat d'endeutament de les administracions locals. I de l'altra, el desplegament de polítiques educatives locals s'ha produït en el marc d'un procés de qüestionament de les competències assumides pels ajuntaments, que s'evidencia amb l'aprovació de la Llei 27/2013, de 27 de desembre, de racionalització i sostenibilitat de l'Administració local (LRSAL), que limita les competències pròpies assignades als ajuntaments. En definitiva, més que valorar com implicar més les administracions locals en matèria d'educació i com continuar assumint un paper rellevant, en els darrers anys el debat s'ha transformat i ha passat a centrar-se a qüestionar si els ajuntaments fan més del que haurien de fer, i si han de continuar fent tot el que fan.

En aquest context, l'anàlisi del Panel de polítiques públiques locals d'educació de l'any 2013 té per objectiu comprendre com ha evolucionat en aquest període de temps el desplegament de polítiques educatives locals i quines tendències al voltant de la coresponsabilitat dels ajuntaments han generat els factors de transformació anteriorment esmentats, la crisi econòmica i les limitacions pressupostàries, d'una banda, i el debat a l'entorn de l'LRSAL, de l'altra. Aquesta part correspon al capítol 2, «La formulació de polítiques educatives locals: factors de transformació».

Adicionalment, i de manera més específica, i tal com es va fer en les anàlisis de les edicions del Panel dels anys 2009 i 2011, aquest informe conté una part destinada a analitzar l'evolució dels cinc àmbits d'actuació principals dels ajuntaments en matèria d'educació, en concret: l'admissió d'alumnat, la programació i provisió de l'oferta formativa, l'acompanyament a l'escolaritat, la programació i gestió de recursos, i la coordinació d'actuacions. Aquesta part es desenvolupa en el capítol 3, «Àmbits d'actuació dels ajuntaments en la política educativa».

Metodològicament, tal com també es va fer en les edicions anteriors, aquesta anàlisi es fa a partir d'encreuaments entre les diferents dades obtingudes en el Panel de l'any 2013, i també entre aquestes i diferents variables a escala municipal relacionades amb el context demogràfic (grandària del municipi), socioeconòmic (renda *per capita*, pes del fet migratori, etc.) i educatiu (taxes d'escolarització a les diferents etapes, prevalença del dèficit instructiu, índex de segregació escolar, nivell de coneixement del català, etc.). Aquesta anàlisi permet identificar els factors de diferenciació territorial en el desplegament de polítiques educatives locals.

En l'anàlisi del Panel de l'any 2013, a més, s'ha incorporat com a factors de diferenciació territorial una informació detallada dels pressupostos liquidats en educació dels ajuntaments i de la seva evolució, extreta a partir de dades del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques. Aquestes dades permeten analitzar com incideix el finançament en la formulació de polítiques educatives locals.

2. La formulació de polítiques educatives locals: factors de transformació

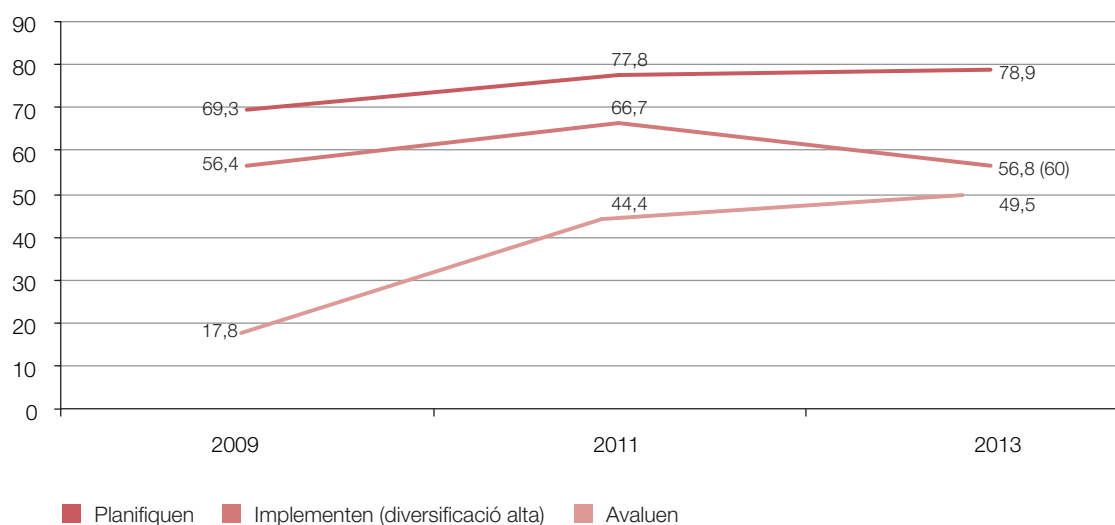
2.1. La coresponsabilitat dels ajuntaments en matèria d'educació en el context de crisi

Estancament de l'evolució del grau de coresponsabilitat dels ajuntaments en matèria d'educació

Tal com s'ha exposat precedentment, el Panel de polítiques públiques locals d'educació de l'any 2011, en comparació amb les dades del Panel de l'any 2009, va posar de manifest un increment important de la coresponsabilitat dels ajuntaments en matèria d'educació, amb un augment significatiu de la proporció d'ajuntaments de municipis catalans més grans de 10.000 habitants que assumeixen un paper actiu en la planificació, implementació i avaluació de polítiques educatives locals. Aquesta tendència consolidava el procés de descentralització de la política educativa que s'havia desenvolupat en els darrers temps, en un context, especialment amb l'aprovació de la Llei d'educació de Catalunya l'any 2009, que delimitava clarament les competències dels ens locals i incrementava les atribucions previstes en la Llei reguladora de les bases de règim local (LRBRL) de l'any 1985, de creixement del reconeixement del paper que tenen les administracions locals en aquest àmbit.

El Panel de l'any 2013, en canvi, evidencia que el salt qualitatiu experimentat l'any 2011, amb més ajuntaments que planificaven, implementaven i avaluaven polítiques educatives, no ha tingut continuïtat. Si bé com a principal diferència positiva hi ha un increment de cinc punts percentuals de la proporció d'ajuntaments que en el darrer any han avaluat les polítiques educatives que duen a terme, és la fase del cicle de la política educativa la que presenta més dèficits (amb un 50,5 % d'ajuntaments, un de cada dos, que no han fet cap tipus d'avaluació), no existeixen diferències significatives en els índexs de planificació de polítiques educatives dels anys 2011 i 2013, i sí un retrocés en la proporció d'ajuntaments que presenten una diversificació elevada de polítiques educatives (vegeu el gràfic 1).

Gràfic 1. Evolució de la coresponsabilitat dels ajuntaments en matèria d'educació, per municipis més grans de 10.000 habitants, 2009, 2011 i 2013 (%).

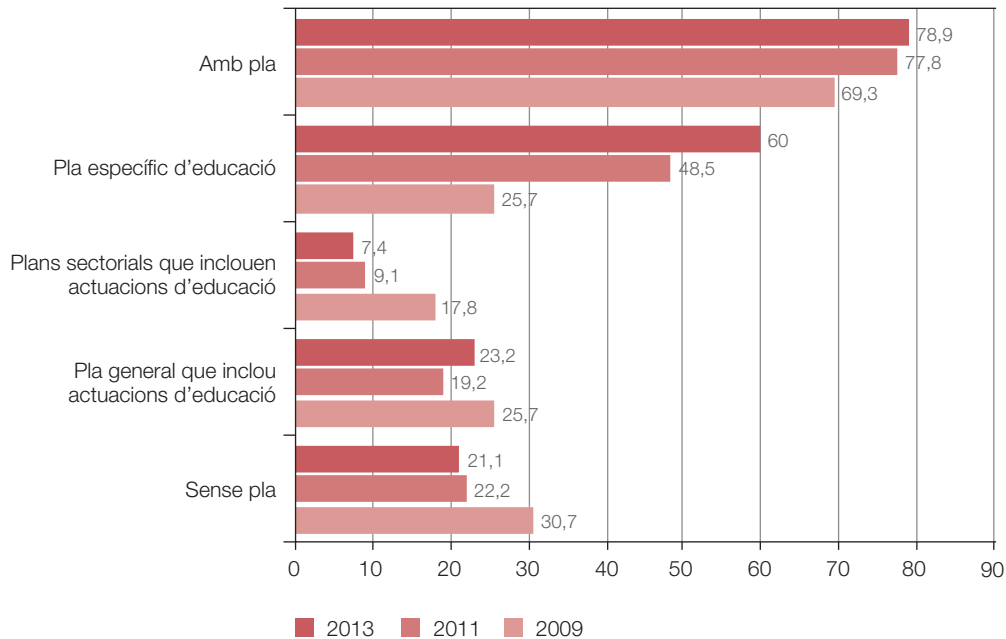

Font: Elaboració a partir del Panel de polítiques públiques locals d'educació, 2009, 2011 i 2013.

Nota: En el cas de la implementació, el grau de diversificació de polítiques (alt o baix) depèn del nombre de polítiques educatives locals (programes, serveis, etc.), segons la tipologia de polítiques tingudes en compte en el Panel, que manifesten que tenen al municipi. Parlem de diversificació alta als municipis que tenen més del 70 % d'actuacions en el Panel, i de diversificació baixa als municipis amb menys del 70 %. Convé posar de manifest que l'any 2009 el Panel recull un total de 17 possibles actuacions; l'any 2011, 25, i l'any 2013, 31. Entre parèntesis, s'observa el resultat de 2013 considerant el mateix tipus d'actuacions que l'any 2011.

Pel que fa a la planificació, el 78,9 % dels ajuntaments disposen d'algun tipus de pla en matèria d'educació, amb una proporció cada cop més gran d'ajuntaments que disposen de plans específics (el 60 % l'any 2013, mentre que l'any 2009 aquesta proporció era del 25,7 %), i cada cop menys ajuntaments que planifiquen polítiques educatives a través de plans sectorials que inclouen actuacions d'educació (el 7,4 % l'any 2013, en contrast amb el 17,8 % l'any 2009) (vegeu el gràfic 2).

Gràfic 2. Evolució de la planificació de polítiques educatives en funció del tipus de pla, per municipis més grans de 10.000 habitants, 2009, 2011 i 2013 (%).

Font: Elaboració a partir del Panel de polítiques públiques locals d'educació, 2009, 2011 i 2013.

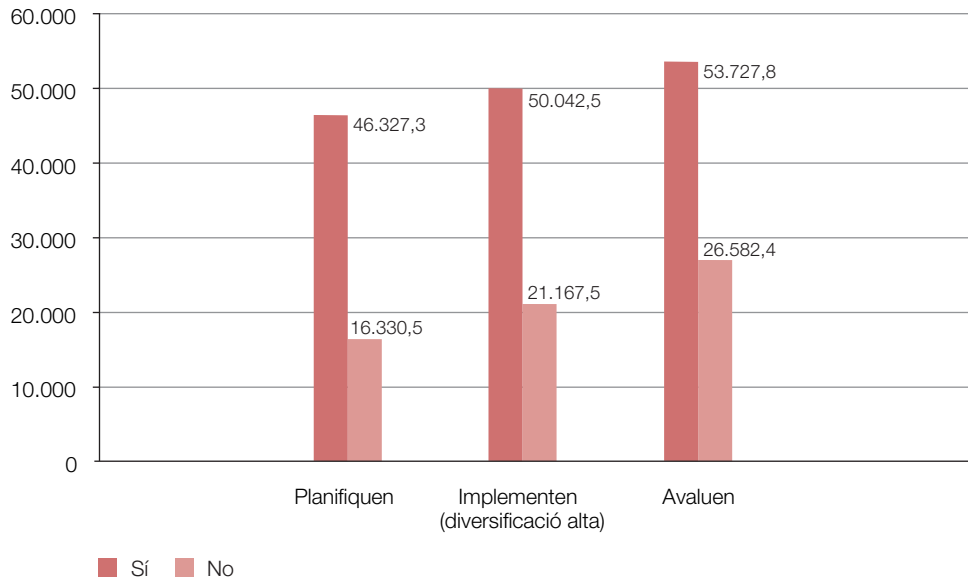
La grandària com a principal factor de diferenciació territorial determinant per a la coresponsabilitat dels ajuntaments

Les edicions dels anys 2009 i 2011 del Panel de polítiques públiques locals d'educació van posar de manifest l'existència de desigualtats territorials en la coresponsabilitat dels ajuntaments en matèria d'educació, bàsicament condicionades per la grandària del municipi, i consegüentment, amb més demanda de provisió de polítiques educatives diversificades i amb la disponibilitat d'estructures administratives autònomes i més recursos humans per desenvolupar aquesta tasca.

El Panel de l'any 2011, en comparació amb el de l'any 2009, evidenciava que aquestes desigualtats territorials tendien a reduir-se, per la presència de cada cop més ajuntaments de municipis de dimensions reduïdes (especialment de menys de 20.000 habitants) que assumien un paper actiu en la planificació, implementació i avaluació de polítiques educatives locals.

L'estancament dels graus de coresponsabilitat en matèria d'educació dels ajuntaments provoca que la grandària del municipi continuï sent el principal factor de diferenciació territorial en la planificació, implementació i avaluació de polítiques educatives locals, amb diferències estadísticament significatives. Els municipis que tenen un posicionament més actiu en el desplegament d'aquestes polítiques tenen, de mitjana, al voltant dels 50.000 habitants, mentre que els municipis que tenen un posicionament més passiu tenen, de mitjana, al voltant de 20.000 habitants. Com més gran demogràficament és el municipi, més coresponsabilitat en la planificació, implementació i avaluació de polítiques educatives locals tenen els ajuntaments (vegeu els gràfics 3 i 4).

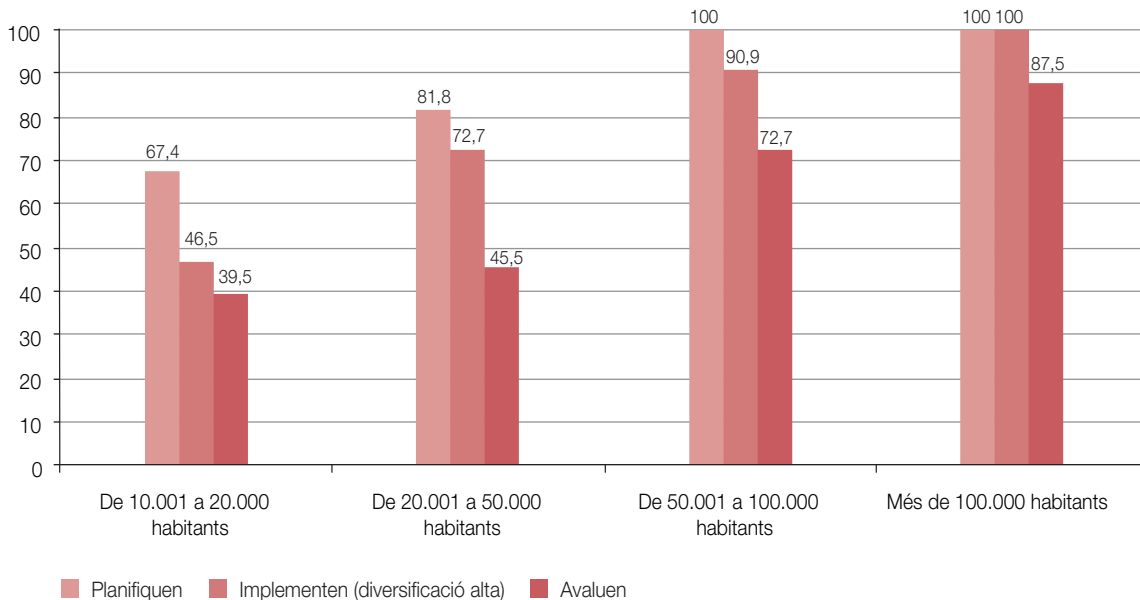
Gràfic 3. Grandària del municipi (mitjana) en funció del grau de coresponsabilitat dels ajuntaments en matèria d'educació, per municipis més grans de 10.000 habitants a Catalunya, 2013

Font: Elaboració a partir del Panel de polítiques públiques locals d'educació (2013) i de l'Institut d'Estadística de Catalunya.

Nota: Diferència estadísticament significativa (< 0,05).

Gràfic 4. Grau de coresponsabilitat dels ajuntaments en matèria d'educació en funció de la grandària del municipi, per municipis més grans de 10.000 habitants a Catalunya, 2013.

Font: Elaboració a partir del Panel de polítiques públiques locals d'educació (2013) i de l'Institut d'Estadística de Catalunya.

És important evidenciar que no hi ha diferències estadísticament significatives a destacar en el grau de coresponsabilitat dels ajuntaments relacionades amb els factors de composició social del municipi (nivell de renda, pes del fet migratori, etc.) o de complexitat educativa (dèficit instructiu, nivells d'escolarització, segregació escolar, etc.), ni tampoc relacionades amb la despesa dels ajuntaments en educació (despesa *per capita*, despesa relativa en el pressupost municipal) o amb les mesures d'austeritat aplicades en educació en els darrers anys (reducció del pressupost d'educació).

Minoració de la dotació de recursos humans per part dels ajuntaments. El Panel de polítiques públiques locals d'educació de l'any 2011, en comparació amb el de l'any 2009, constata que l'increment de la coresponsabilitat dels ajuntaments en matèria d'educació estava acompanyat d'una dotació més gran d'estructures administratives autònomes, amb entitat pròpia i específica, i amb recursos humans més ben formats per desplegar polítiques educatives locals.

Dos anys més tard, un cop assentats els nous governs locals derivats de les eleccions municipals de 2011, i també a causa de l'impacte de la crisi econòmica i de les mesures de contenció del dèficit públic en la configuració i gestió dels pressupostos municipals, el Panel de l'any 2013 constata que la gestió de les polítiques educatives dins de l'estructura organitzativa dels ajuntaments es caracteritza per l'existència d'un nombre més gran d'ajuntaments amb una regidoria íntegrament d'educació, que passa del 26,3 % l'any 2011 al 48,4 % el 2013, però també per la minoració de la proporció d'ajuntaments que disposen de departaments tècnics (departaments, direccions, serveis, seccions, organismes autònoms, etc.) que centralitzen les actuacions en matèria d'educació, que passa del 93,9 % el 2011 al 77,9 % el 2013 (tot i que la majoria d'ajuntaments, més del 90 %, continua tenint un responsable tècnic en matèria d'educació i que proporcionalment els ajuntaments que tenen departaments tècnics comparteixen menys la gestió de les polítiques educatives amb altres matèries) (vegeu la taula 1).

Taula 1. Evolució de les característiques de l'estructura administrativa, per municipis més grans de 10.000 habitants, 2009, 2011 i 2013.

	2009		2011		2013	
	Sí	No	Sí	No	Sí	No
Hi ha un regidor d'educació (regidoria d'educació)	98	2	100	0
Hi ha una regidoria íntegrament d'educació	26,3	73,7	48,4	51,6
Hi ha un responsable tècnic d'educació	94,9	5,1	92,2	7,8
Hi ha un departament tècnic que centralitza les actuacions en matèria d'educació	86,1	13,9	93,9	6,1	77,9	22,1
El departament tècnic comparteix la gestió amb altres matèries	44,2	55,8	33,3	66,7	29,6	70,4
Hi ha tècnics d'educació	97	3	98	2	95,8	4,2
El personal ha fet alguna formació específica en el darrer any	75,8	24,2	78,7	21,3
El personal té la formació adequada	81,6	18,4	92,9	7,1

Font: Elaboració a partir del Panel de polítiques públiques locals d'educació, 2009, 2011 i 2013.

Aquests canvis, que poden generar-se per una simplificació de l'estructura organitzativa, s'acompanyen també d'una minoració del nombre de tècnics d'educació de què disposen globalment els ajuntaments dels municipis catalans més grans de 10.000 habitants. El nombre de treballadors per ajuntament s'ha reduït, de mitjana, de 5 l'any 2009 a 3,9 l'any 2013 (la qual cosa significa que, per cada 5 treballadors, se n'ha reduït un), i el nombre d'habitants per treballador ha augmentat, de 7.921,8 l'any 2009 a 10.357,5 l'any 2013 (vegeu la taula 2).

Taula 2. Evolució del personal tècnic, per municipis més grans de 10.000 habitants de Catalunya, 2009, 2011 i 2013.

	2009	2011	2013
Nombre de treballadors (ajuntaments de la mostra)	507 (101)	439 (98)	366 (94)
Nombre de treballadors per ajuntament	5	4,5	3,9
Nombre d'habitants per treballador	7.921,8	9.163,5	10.357,5
Municipis que redueixen la plantilla durant l'any en curs (%)	...	23,2	13,7
Municipis que augmenten la plantilla durant l'any en curs (%)	...	7,1	9,5
Municipis que redueixen hores dedicades pel personal durant l'any en curs (%)	...	13,1	7,4
Municipis que augmenten hores dedicades pel personal durant l'any en curs (%)	...	4	15,8

Font: Elaboració a partir del Panel de polítiques públiques locals d'educació, 2009, 2011 i 2013.

Aquesta pèrdua de treballadors municipals en l'àmbit de l'educació, en un context de restriccions pressupostàries que, com veurem, han suposat una minoració dels pressupostos d'educació a la majoria d'ajuntaments, pot ser un dels factors que expliquin l'estancament dels índexs de coresponsabilitat dels ajuntaments en matèria d'educació i del procés de descentralització de la política educativa.

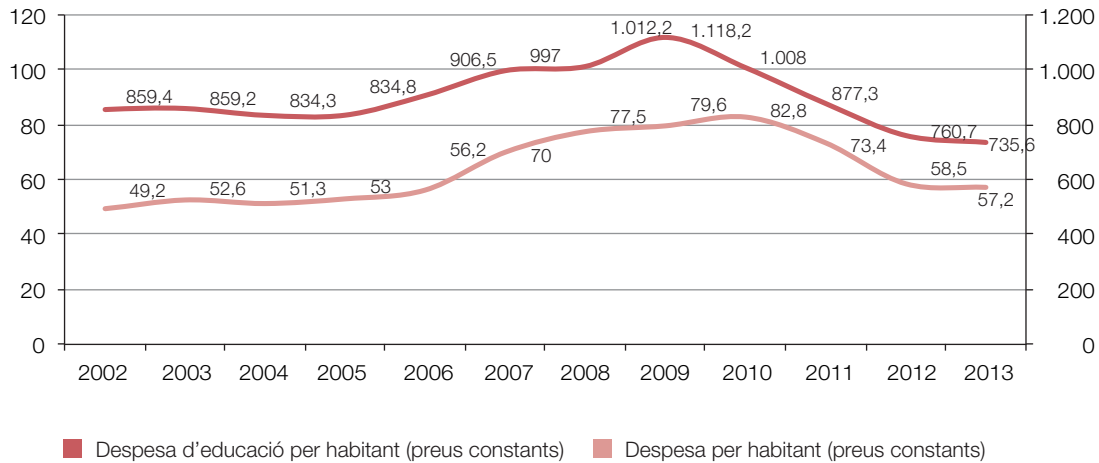
2.2. Les polítiques de contenció del dèficit públic i la reducció dels pressupostos en educació

La reducció de la inversió en educació

La crisi econòmica, que ha comportat una reducció dels ingressos dels ajuntaments procedents fonamentalment de la recaptació de determinats impostos (impost d'activitats econòmiques, impost de vehicles de tracció mecànica, impost de construccions, instal·lacions i obres, etc.), de taxes, de preus públics i contribucions, i de transferències procedents de la Generalitat de Catalunya, entre d'altres, i les mesures de contenció del dèficit públic derivades especialment de l'aplicació de la Llei orgànica 2/2012, de 27 d'abril, d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera, que ha limitat la capacitat d'endeutament de les administracions locals, han tingut un fort impacte en els pressupostos municipals, en general, i en els pressupostos en educació, en particular.

El gràfic 5 evidencia que a partir de l'any 2009 els pressupostos dels municipis catalans de més de 10.000 habitants de Catalunya (exclosa la ciutat de Barcelona) van iniciar una tendència decreixent sostinguda, com a mínim, fins a l'any 2013, i que aquesta mateixa evolució es manifesta en la despesa en educació a partir de l'any 2010 (vegeu el gràfic 5 i la taula 3).

Gràfic 5. Evolució de la despesa total i en educació per habitant (a preus constants), per municipis més grans de 10.000 habitants de Catalunya (exclosa la ciutat de Barcelona), 2002-2013.

Font: Elaboració a partir de dades del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques.

En el període 2010-2013, en el cas dels 120 municipis de més de 10.000 habitants (exclosa la ciutat de Barcelona), l'anàlisi de les dades de pressupostos que proporciona el Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques conclou que aquests ajuntaments catalans han reduït un 20,1 % a preus corrents i un 26,1 % a preus constants els pressupostos totals liquidats, i un 24,3 % a preus corrents i un 30 % a preus constants el pressupost en educació (vegeu la taula 3). Aquestes xifres són similars a les del conjunt d'ens locals catalans, que han reduït la despesa un 18,8 %, i la despesa en educació, un 24,6 %, tot a preus corrents (Vilalta, 2015).¹ Per als municipis de més de 10.000 habitants, la despesa per habitant ha passat dels 1.274,9 euros als 1.005,7 euros, i la despesa en educació, dels 104,7 euros per habitant als 78,2 euros per habitant.

Aquesta disminució més gran del pressupost en educació que del pressupost total ha provocat que globalment, en valors relatius, la despesa en educació sobre el conjunt del pressupost d'aquests ajuntaments s'hagi vist reduïda, i hagi passat del 8,2 % l'any 2010 al 7,8 % l'any 2013, després d'anys de creixement sostingut fins a l'any 2011 (vegeu les taules 3 i 4).

1. M. VILALTA (2015), *La despesa en educació dels municipis de Catalunya i el seu finançament. Una anàlisi a través dels seus pressupostos*.

Taula 3. Evolució de la despesa total i de la despesa en educació (a preus corrents i a preus constants), per municipis més grans de 10.000 habitants de Catalunya (exclosa la ciutat de Barcelona), 2002-2013.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Total despesa educació (preus constants)	189.309.964,1	192.715.670,5	221.670.077,8	245.870.774,3	275.596.392,9	357.019.932,4	421.689.875,8	441.741.808,5	468.227.719	431.342.828,0	356.684.073	354.304.426
Total despesa (preus constants) BASE 2002	189.309.964,1	186.198.715,5	206.931.389,6	220.907.602,2	238.780.317,6	300.317.220,1	340.745.568,6	356.236.016,3	370.191.352,2	330.134.877,9	265.299.951,1	259.124.858,2
Despesa educació per habitant (preus corrents)	49,2	54,4	54,9	59	64,9	83,2	95,9	98,7	104,7	95,9	78,6	78,2
Despesa educació per habitant (preus constants)	49,2	52,6	51,3	53	56,2	70	77,5	79,6	82,8	73,4	58,5	57,2
Total despesa (preus corrents)	3.309.698.249	3.148.053.943,1	3.606.731.809,2	3.873.559.847,2	4.443.192.019,1	5.087.775.378,1	5.507.605.702,8	6.206.684.456	5.701.952.712,3	5.156.218.513,1	4.639.028.623,8	4.556.548.598,6
Total despesa (preus constants) BASE 2002	3.309.698.249	3.041.598.012,7	3.366.922.737,3	3.480.278.696,7	3.849.639.650,2	4.279.723.397	4.450.408.569,6	5.005.287.031,1	4.508.091.894,1	3.946.391.265,9	3.450.487.869,1	3.332.487.326,2
Despesa per habitants (preus corrents)	859,4	889,3	893,7	929,2	1.046,2	1.185,2	1.252,6	1.386,6	1.274,9	1.146,3	1.022,7	1.005,7
Despesa per habitant (preus constants)	859,4	859,2	834,3	834,8	906,5	997	1.012,2	1.118,2	1.008	877,3	760,7	735,6
% educació sobre pressupost	5,7	6,1	6,1	6,3	6,2	7	7,7	7,1	8,2	8,4	7,7	7,8

Font: Elaboració a partir de dades del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques.

Taula 4. Evolució dels pressupostos liquidats dels ajuntaments de municipis més grans de 10.000 habitants de Catalunya (exclosa la ciutat de Barcelona), 2010 i 2013.

	2010			2013			Diferència %	2013-2010
	Euros	%	% educació	Euros	%	% educació	Preus corrents	Preus constants
Educació	468.227.719	8,2	100	354.304.426	7,8	100	-24,3	-30
Administració general d'educació	106.343.263,1	1,9	22,7	98.633.854,4	2,2	27,8	-7,2	-
Educació preescolar i primària	216.051.411,3	3,8	46,1	139.460.823,1	3,1	39,4	-35,5	-
Ensenyaments secundaris	21.979.257,3	0,4	4,7	27.528.778,4	0,6	7,8	25,2	-
Promoció educativa	49.587.815	0,9	10,6	23.919.558,5	0,5	6,8	-51,8	-
Serveis complementaris d'educació	74.265.971,9	1,3	15,9	64.761.411,5	1,4	18,3	-12,8	-
Total pressupost	5.701.952.712,3	100	-	4.556.548.598,6	100	-	-20,1	-26,1
Despesa <i>per capita</i>	1.274,9	-	-	1.005,7	-	-	-21,1	-27
Despesa en educació <i>per capita</i>	104,7	-	-	78,2	-	-	-25,3	-30,9

Font: Elaboració a partir de dades del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques.

Nota: Les dades de l'any 2010 no contenen el pressupost del municipi de Salt.

Pel que fa a l'evolució de la despesa desagregada en el període 2010-2013, val a dir que aquesta reducció dels pressupostos total i en educació per part dels ajuntaments és una tendència força generalitzada: a preus corrents, el 95,8 % dels ajuntaments de municipis més grans de 10.000 habitants ha minorat el seu pressupost total, i el 85 %, el pressupost en educació; i a preus constants, ho ha fet el 99,2 % dels ajuntaments pel que fa al pressupost total, i el 95,8 % pel que fa al pressupost en educació. A més, convé destacar que en un 70 % dels ajuntaments s'ha produït una reducció del pressupost en educació (a preus constants) superior al 20 %, i en el 30 %, superior al 40 %. Si bé la proporció d'ajuntaments que redueixen el pressupost total és més elevada que la proporció dels que ho fan amb el pressupost en educació, en un 58,3 % dels municipis l'evolució de la despesa en educació ha estat més negativa que l'evolució de la despesa total (vegeu la taula 1 de l'Annex).

En analitzar quins factors de diferenciació territorial condicionen el comportament dels ajuntaments en relació amb els pressupostos en educació, no s'aprecien associacions estadísticament significatives entre determinades característiques demogràfiques, socials, econòmiques i educatives dels municipis i la intensitat de les mesures d'austeritat aplicades en els pressupostos municipals. La grandària del municipi, la seva renda *per capita* o la seva complexitat educativa (dèficit instructiu, taxes de graduació, etc.), per esmentar-ne alguns

exemples, per si soles i amb caràcter general, no expliquen les diferències existents en l'evolució dels pressupostos en educació i tampoc dels pressupostos totals (vegeu la taula 5).

En tot cas, el principal factor de diferenciació territorial en l'evolució del pressupost en educació té a veure amb els índexs de despesa en educació que ja presenta el municipi: els municipis que presenten percentatges de despesa en educació sobre el pressupost total i una despesa *per capita* en educació més gran, els que més inverteixen en educació, són també els que menys han reduït (en valors relatius) el seu pressupost en educació en el període 2010-2013 (vegeu la taula 5 i els gràfics 6 i 7).

El gràfic 6 evidencia que el 24,4 % de les diferències entre municipis pel que fa a l'evolució dels pressupostos en educació s'explica pels índexs de despesa *per capita* en educació, i també que, a més despesa *per capita* en educació, més positiva o menys negativa és la diferència entre els pressupostos en educació dels anys 2010 i 2013.

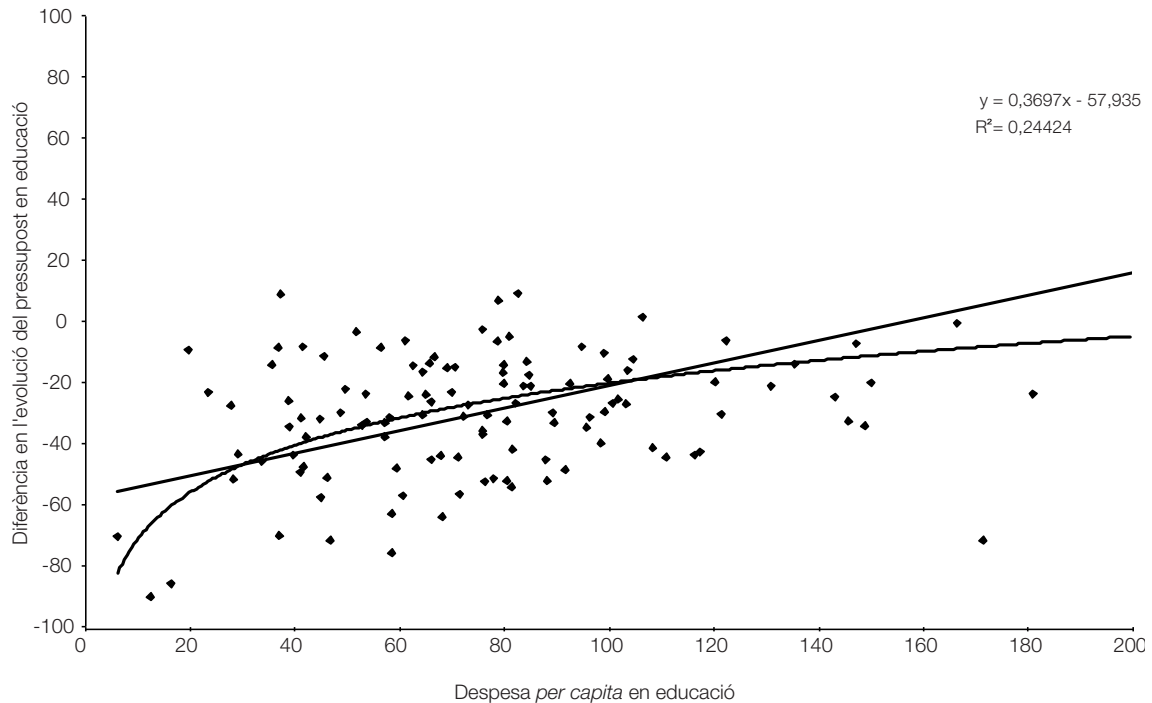
Taula 5. Diferència del pressupost en educació i general a preus constants (PC) respecte de l'any 2010 dels ajuntaments de municipis més grans de 10.000 habitants de Catalunya, per característiques socials i educatives del municipi, 2013.

		Diferència pressupost EDUCA 2013-2010, PC 2010 %	Diferència pressupost EDUCA 2013-2010, per habitant	Diferència pressupost 2013-2010, PC 2010 %
% educació, 2013	Cor. Pearson	0,46**	0,1	0,038
Despesa educació <i>per capita</i> , 2013	Cor. Pearson	0,494**	-0,003	0,052
Despesa <i>per capita</i> , 2013	Cor. Pearson	0,031	-0,2*	0,029
Diferència pressupost EDUCA 2013-2010, PC 2010 (%)	Cor. Pearson	1	0,718**	0,217*
Diferència pressupost 2013-2010, PC 2010 (%)	Cor. Pearson	0,217*	0,215*	1
Diferència pressupost EDUCA 2013-2010, PC 2010	Cor. Pearson	0,429**	0,518**	0,13
Diferència pressupost EDUCA 2013-2010, PC 2010 per habitant	Cor. Pearson	0,718**	1	0,215*
Població, 2013	Cor. Pearson	0,008	0,053	-0,022
RFDB per habitant (milers d'euros), 2009	Cor. Pearson	-0,118	-0,058	-0,054
Dèficit instructiu, 2001	Cor. Pearson	0,078	0,06	-0,079
% de població estrangera, 2012	Cor. Pearson	-0,002	0,028	-0,179
Taxa d'escolarització 0-2 anys, 2013	Cor. Pearson	-0,016	-0,069	-0,005
Taxa bruta d'escolarització 17 anys, 2013	Cor. Pearson	0,041	0,123	-0,143
Taxa d'escolarització a FP 16-19 anys	Cor. Pearson	-0,015	0,04	-0,186*
Taxa de graduació ESO	Cor. Pearson	-0,232*	-0,159	-0,159
Percentatge sector concertat educació infantil i primària, 2012	Cor. Pearson	0,04	0,156	-0,06
Taxa bruta d'adults 25-84 anys per 1.000 habitants, 2012	Cor. Pearson	-0,144	-0,075	-0,169

Font: Elaboració a partir de dades del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques, del Departament d'Ensenyament i de l'Institut d'Estadística de Catalunya.

Nota: *La correlació és significativa al nivell 0,05 (bilateral). **La correlació és significativa al nivell 0,01 (bilateral).

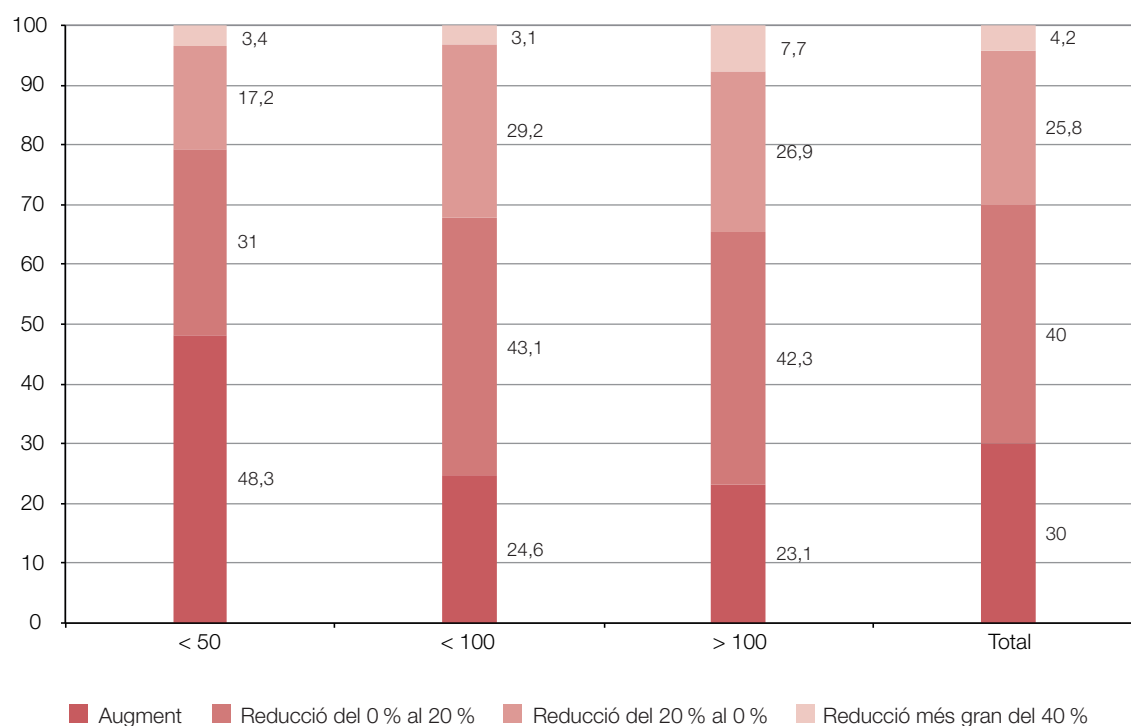
Gràfic 6. Relació entre despesa *per capita* en educació dels ajuntaments i diferència en l'evolució del pressupost en educació respecte de l'any 2010, per municipis més grans de 10.000 habitants de Catalunya, 2013.

Font: Elaboració a partir de dades del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques.

En aquesta mateixa línia, el gràfic 7 mostra aquesta tendència a reduir menys (en valors relatius) els pressupostos en educació en el període 2010-2013 per part dels ajuntaments que tenen una despesa *per capita* en educació més elevada: el 48,3 % amb una despesa en educació per habitant inferior als 50 euros ha reduït el seu pressupost en educació per sobre del 40 %, mentre que només el 23,1 % amb una despesa en educació superior als 100 euros per habitant han reduït el pressupost en aquesta proporció.

Gràfic 7. Evolució del pressupost liquidat en educació en el període 2010-2013 dels ajuntaments, per despesa *per capita* en educació de municipis més grans de 10.000 habitants de Catalunya, 2013.

Font: Elaboració a partir de dades del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques.

Això no significa que les desigualtats entre municipis pel que fa als índexs de despesa en educació s'hagin accentuat. Així es constata, per exemple, si es compara la desviació estàndard de la despesa en educació *per capita* dels anys 2010 (62,9 amb una mitjana de 109,3) i 2013 (44,9 amb una mitjana de 80,3), que demostra que la dispersió no s'ha incrementat, o també si s'analitza la diferència de la despesa en educació en euros per habitant i s'observa com desapareix la relació estadísticament significativa entre aquesta evolució del pressupost en educació i l'esforç inversor que realitzen els ajuntaments en aquesta matèria (vegeu la taula 5). El cert és que, si bé les diferències entre municipis no s'han incrementat, tampoc no han minorat, i les restriccions pressupostàries no han estat menys incisives (en valors absoluts) en els municipis que menys inverteixen en educació.

Un altre factor de diferenciació, encara que amb una relació estadísticament significativa però més feble, és l'evolució del pressupost municipal. En general, els ajuntaments que més han vist minorar el seu pressupost tendeixen a reduir més la despesa en educació, en valors relatius (en percentatge) i en valors absoluts (en euros per habitant). La disponibilitat de recursos pressupostaris per part dels ajuntaments afecta la inversió en educació (vegeu la taula 5).

En canvi, no hi ha diferències estadísticament significatives en funció de la coresponsabilitat dels ajuntaments en matèria d'educació: la reducció del pressupost en educació no està condicionada per la disposició a planificar, implementar o avaluar polítiques educatives.

Desigualtats territorials en els índexs d'inversió en educació

L'any 2013 els ajuntaments catalans de municipis de més de 10.000 habitants van destinar, globalment, el 7,8 % del pressupost en educació, que equival a 78,2 € per habitant (i de mitjana dels municipis, el 7,6 % dels pressupostos i 80,4 € per habitant). Amb tot i això, les diferències en la despesa en educació dels ajuntaments són importants: mentre que hi ha ajuntaments que destinen menys del 5 % del pressupost en educació (el 25,8 %) i menys de 50 € per habitant (24,2 %), n'hi ha d'altres que amb proporcions similars hi inverteixen més del 10 % (22,5 %) i més de 100 € per habitant (21,7 %) (vegeu la taula 6).

Taula 6. Indicadors de finançament dels ajuntaments de municipis més grans de 10.000 habitants de Catalunya, 2013.

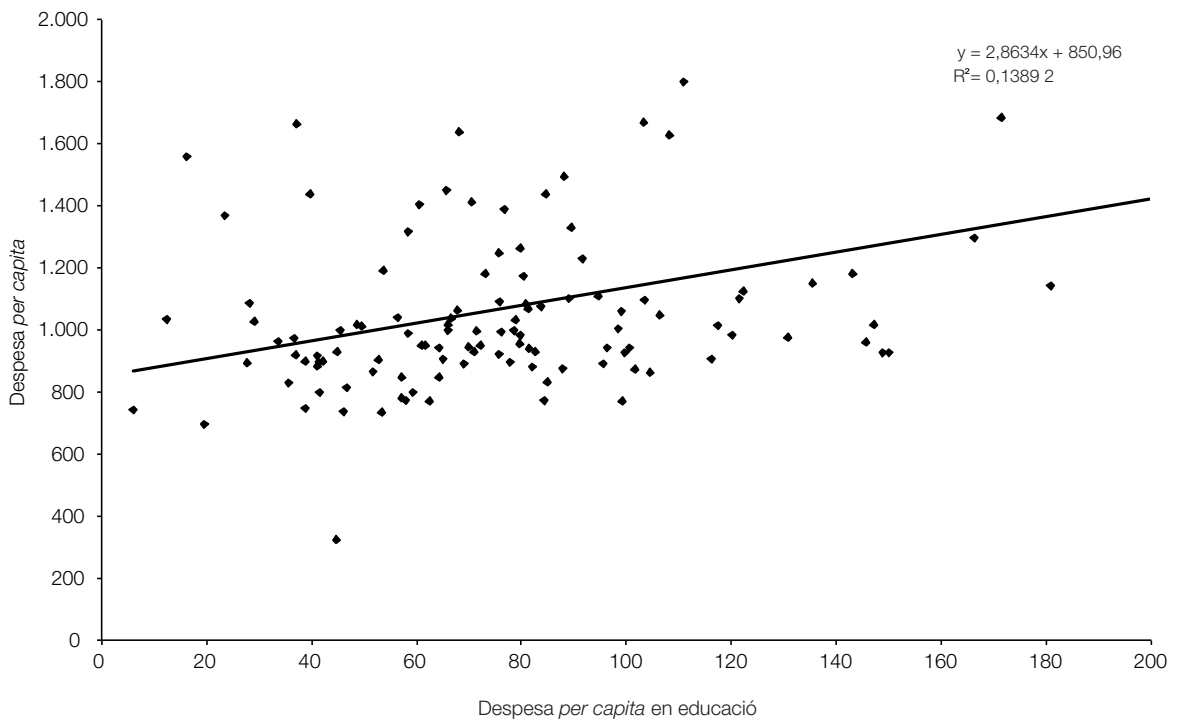
		<i>n</i>	%
% despesa en educació sobre total Total (<i>n</i> = 120): 7,8 % Mitjana (<i>n</i> = 120): 7,6 %	Menys del 5 %	31	25,8
	Entre el 5 % i el 10 %	62	51,7
	Més del 10 %	27	22,5
	Total	120	100
Despesa en educació <i>per capita</i> Total (<i>n</i> = 120): 78,2 €/habitants Mitjana (<i>n</i> = 120): 80,4 €/habitants	< 50 €	29	24,2
	< 100 €	65	54,2
	> 100 €	26	21,7
	Total	120	100
Despesa <i>per capita</i> Total (<i>n</i> = 120): 1.005,7 €/habitants Mitjana (<i>n</i> = 120): 1.081,4 €/habitants	< 900 €	31	25,8
	< 1.100 €	54	45
	> 1.100 €	35	29,2
	Total	120	100

Font: Elaboració a partir de dades del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques.

Aquestes diferències estan relacionades amb l'índex de despesa pública total dels ajuntaments: en general, els ajuntaments que disposen de més recursos pressupostaris, amb la despesa en polítiques locals per habitant més elevada, també són els que inverteixen més en educació (vegeu el gràfic 8). En canvi, en general, les característiques demogràfiques, socials i educatives del municipi no expliquen les diferències en els índexs d'inversió en educació: no hi ha diferències estadísticament significatives entre municipis en funció de la seva grandària, del nivell de renda, del nivell de formació de la població, dels nivells d'escolarització als 17 anys o de les taxes de graduació a l'ESO (vegeu la taula 7 i la taula 2 de l'Annex).

En aquest sentit, el principal factor de diferenciació territorial associat amb els índexs de despesa en educació és la taxa d'escolarització dels infants de 0 a 2 anys, que és un àmbit educatiu que compta amb una forta inversió per part dels ajuntaments: com més elevades són les taxes d'escolarització a l'educació infantil de primer cicle, més elevats són els índexs de despesa en educació, i a l'inrevés (vegeu la taula 7 i el gràfic 9).

Gràfic 8. Relació entre despesa *per capita* i despesa *per capita* en educació dels ajuntaments, per municipis més grans de 10.000 habitants de Catalunya, 2013.

Font: Elaboració a partir de dades del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques.

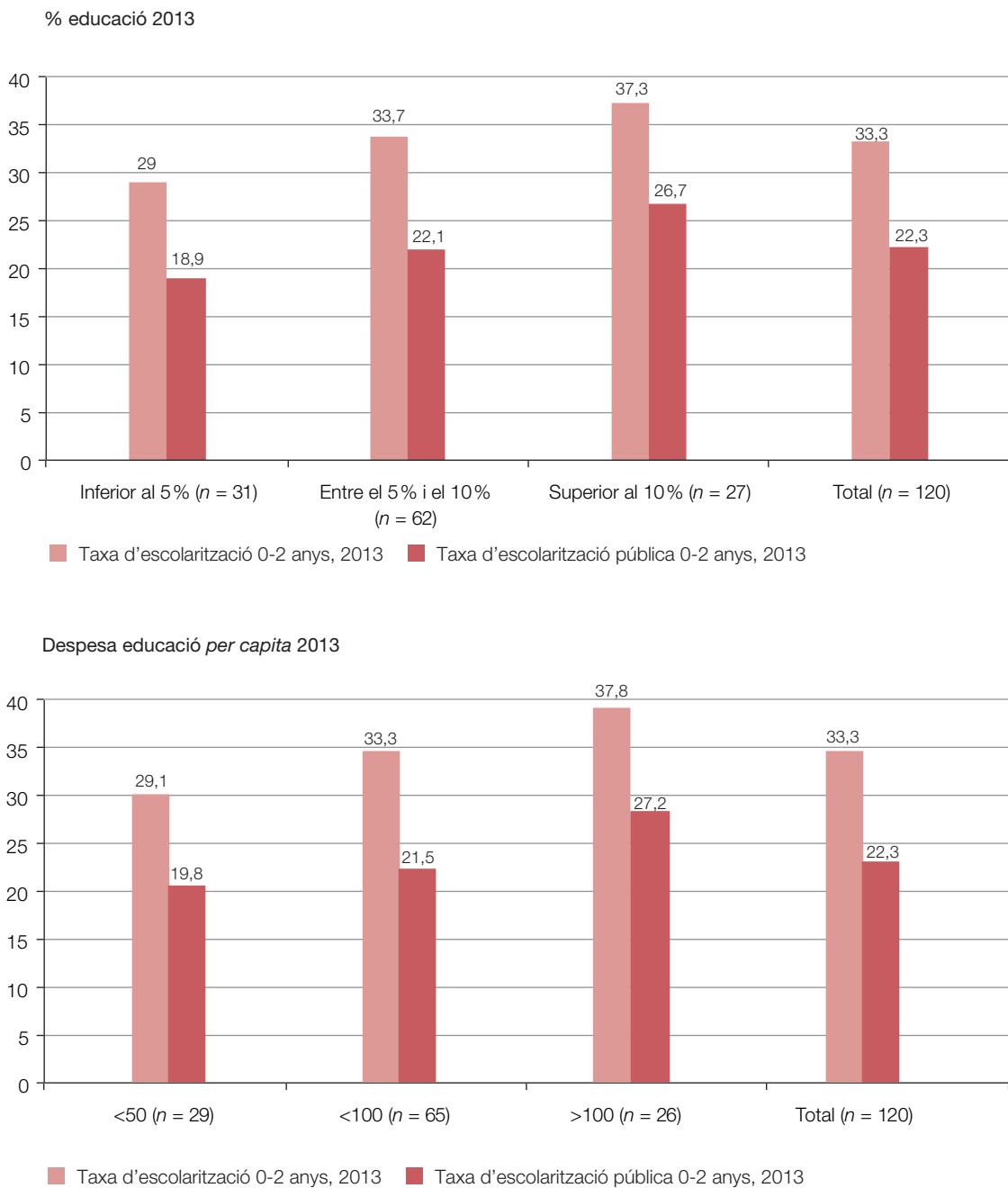
Taula 7. Relació entre indicadors de finançament dels ajuntaments i característiques socials i educatives del municipi, per municipis més grans de 10.000 habitants de Catalunya, 2013.

		% educació, 2013	Despesa educació, 2013	Despesa <i>per capita</i> , 2013
% educació, 2013	Cor. Pearson	1	0,829**	-0,157
Despesa educació <i>per capita</i> , 2013	Cor. Pearson	0,829**	1	0,373**
Despesa <i>per capita</i> , 2013	Cor. Pearson	-0,157	0,373**	1
Diferència pressupost EDUCA 2013-2010, PC 2010 (%)	Cor. Pearson	0,46**	0,494**	0,031
Diferència pressupost 2013-2010, PC 2010 (%)	Cor. Pearson	0,038	0,052	0,029
Diferència pressupost EDUCA 2013-2010, PC 2010	Cor. Pearson	-0,1	-0,041	0,051
Diferència pressupost EDUCA 2013-2010 <i>per capita</i>	Cor. Pearson	0,1	-0,003	-0,2*
Població, 2013	Cor. Pearson	0,073	-0,044	-0,19*
RFDB per habitant (milers d'euros), 2009	Cor. Pearson	-0,014	0,029	0,099
Dèficit instructiu, 2001	Cor. Pearson	0,052	-0,056	-0,226*
% població estrangera, 2012	Cor. Pearson	-0,184*	-0,068	0,274**
Taxa d'escolarització 0-2 anys, 2013	Cor. Pearson	0,251**	0,288**	0,11
Taxa d'escolarització pública 0-2 anys, 2013	Cor. Pearson	0,2*	0,241**	0,186*
Taxa bruta d'escolarització als 17 anys, 2013	Cor. Pearson	0,142	0,067	-0,085
Taxa d'escolarització a FP 16-19 anys	Cor. Pearson	0,131	0,023	-0,165
Taxa de graduació ESO	Cor. Pearson	0,013	0,011	-0,021
Percentatge sector concertat educació infantil i primària, 2012	Cor. Pearson	0,048	-0,004	-0,121
Taxa bruta adults 25-84 anys per 1.000 habitants, 2012	Cor. Pearson	0,027	-0,076	-0,157

Font: Elaboració a partir de dades del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques, del Departament d'Ensenyament i de l'Institut d'Estadística de Catalunya.

Nota: *La correlació és significativa al nivell 0,05 (bilateral). **La correlació és significativa al nivell 0,01 (bilateral).

Gràfic 9. Relació entre indicadors de finançament dels ajuntaments de municipis més grans de 10.000 habitants de Catalunya i les taxes d'escolarització dels infants de 0 a 2 anys, 2013.

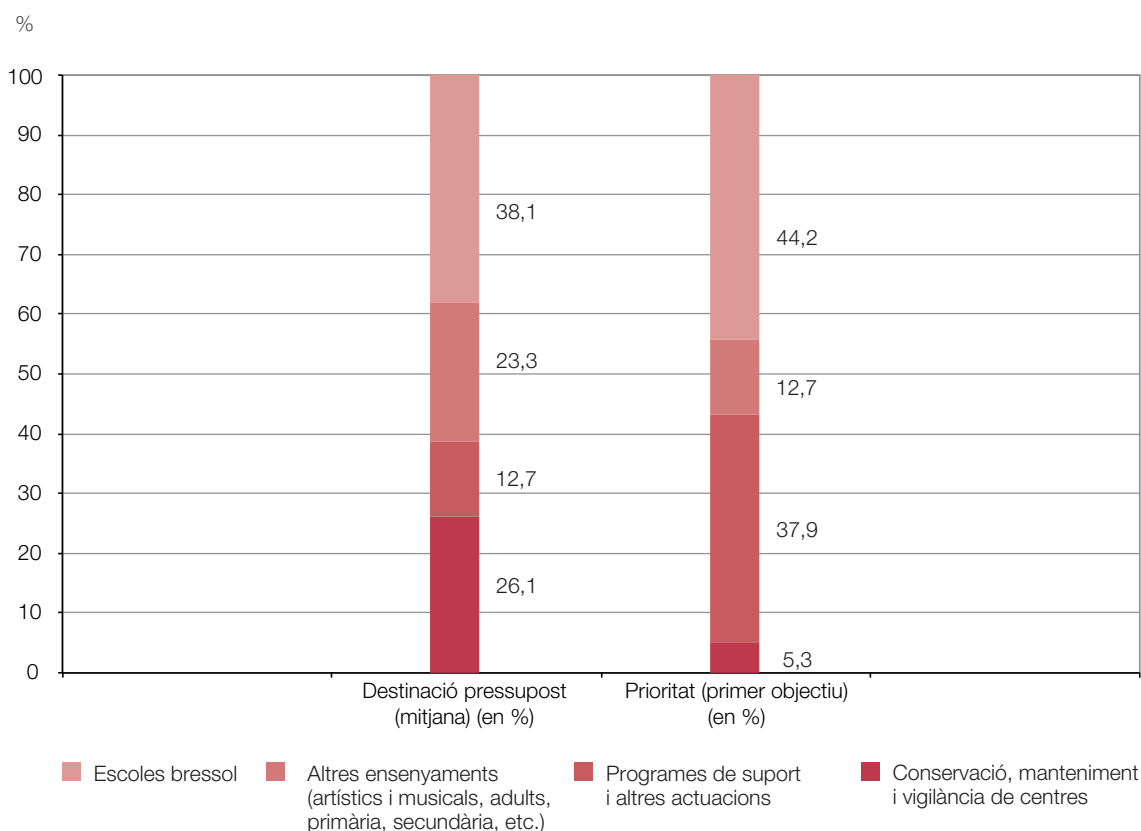
Font: Elaboració a partir de dades del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques, del Departament d'Ensenyament i de l'Institut d'Estadística de Catalunya.

Dissonàncies entre la distribució del pressupost i la prioritització de polítiques educatives locals

Les dades de pressupostos liquidats del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques de 2013 posen de manifest que, per àmbits, la principal partida pressupostària en educació, sense comptabilitzar les despeses administratives generals (27,8 %), correspon a la inversió en educació preescolar i primària (39,4 %), categoria que incorpora les escoles bressol, seguida a gran distància per la despesa en serveis complementaris (18,3 %), en ensenyaments secundaris (7,8 %) i en promoció educativa (6,8 %) (vegeu la taula 4).

De manera similar, el Panel de polítiques públiques locals d'educació de l'any 2013 també situa la despesa en escoles bressol al capdavant, amb un pes del 38,1 % de mitjana, seguida de la despesa destinada a la conservació, el manteniment i la vigilància de centres (26,1 %), a altres ensenyaments, com ara artístics i musicals, d'adults, de primària o secundària (23,3 %), i a programes de suport i altres actuacions (prevenció d'absentisme, beques, acompanyament a l'escolaritat, etc.) (12,7 %) (vegeu el gràfic 10).

Gràfic 10. Destinació dels pressupostos liquidats dels ajuntaments, per municipis més grans de 10.000 habitants de Catalunya, 2013.

Font: Elaboració a partir del Panel de polítiques públiques locals d'educació, 2013.

En part, aquesta distribució de la despesa no és contradictòria amb la prioritització de polítiques educatives que fan els ajuntaments, que situen l'atenció a la primera infància com a primer objectiu (en un 44,2 % dels ajuntaments). Destaca, però, que la conservació, el manteniment i la vigilància de centres és el segon àmbit que concentra un esforç pressupostari més gran (de mitjana, el 26,1 %), tot i que no està entre les prioritats polítiques (només el 5,3 % dels ajuntaments ho situa com a primer objectiu), mentre que, per contra, els programes de suport sí que ho estan (un 37,9 % dels ajuntaments ho situa com a primer objectiu), però concentren una part més petita dels pressupostos municipals (de mitjana, el 12,7 %) (vegeu el gràfic 10).

En general, els municipis amb índexs de despesa en educació més elevats (en despesa *per capita* i en percentatge del pressupost) són els municipis que destinen proporcionalment menys esforç pressupostari a la conservació, el manteniment i la vigilància dels centres, que està més determinada per les característiques del mapa escolar del municipi, i més a serveis educatius diversos (artístics i musicals, d'adults, etc.). En canvi, l'esforç pressupostari en escoles bressol i en programes de suport està menys condicionat pels índexs de despesa en educació dels ajuntaments, i més per determinades característiques demogràfiques, socials i educatives del municipi: així, per exemple, com més petit és el municipi, més esforç pressupostari es dedica a les escoles bressol; i com més dèficit educatiu, més esforç a programes de suport (vegeu la taula 8, i la taula 3 de l'Annex).

Taula 8. Relació entre la destinació dels pressupostos liquidats dels ajuntaments, per municipis més grans de 10.000 habitants de Catalunya, i característiques socials i educatives del municipi, 2013.

		Escoles bressol	Altres ensenyaments ¹	Programes de suport i altres actuacions ²	Conservació, manteniment i vigilància de centres
% educació, 2013	Cor. Pearson	-0,012	0,35**	-0,023	-0,294*
Despesa educació <i>per capita</i> , 2013	Cor. Pearson	-0,014	0,325**	0,066	-0,322**
Despesa <i>per capita</i> , 2013	Cor. Pearson	0,06	0,068	0,055	-0,152
Població, 2013	Cor. Pearson	-0,245*	0,111	0,111	0,07
RFDB per habitant (milers d'euros), 2009	Cor. Pearson	0	0,109	-0,215	0,036
Dèficit instructiu, 2001	Cor. Pearson	0,065	-0,207	0,233*	-0,019
% població estrangera, 2012	Cor. Pearson	0,096	0,095	-0,073	-0,147
Taxa d'escolarització 0-2 anys, 2013	Cor. Pearson	0,167	0,123	-0,243*	-0,127
Taxa d'escolarització pública, 0-2 anys, 2013	Cor. Pearson	0,456**	-0,11	-0,381**	-0,12
Taxa bruta PQPI 16 i 17 anys, 2013	Cor. Pearson	-0,215	0,283*	-0,14	0,035
Taxa bruta d'escolarització als 17 anys, 2013	Cor. Pearson	-0,353**	0,414**	-0,284*	0,139
Taxa bruta adults 25-84 anys, per 1.000 habitants, 2012	Cor. Pearson	0,079	-0,147	0,067	0,017

Font: Elaboració a partir de dades del Panel de polítiques públiques locals d'educació (2013), del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques, del Departament d'Ensenyament i de l'Institut d'Estadística de Catalunya.

1. Artístics i musicals, adults, primària, secundària, etc.

2. Prevenció absentisme, beques, acompanyament escolaritat, èxit escolar, plans entorn, etc.

Nota: *La correlació és significativa al nivell 0,05 (bilateral). **La correlació és significativa al nivell 0,01 (bilateral).

Impacte de la inversió en el desplegament de polítiques educatives locals

Tal com s'ha exposat en epígrafs anteriors, tant les dades del Panel de polítiques públiques locals d'educació de l'any 2013 com l'estadística de pressupostos municipals liquidats del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques evidencien que l'àmbit educatiu en el qual els ajuntaments fan un esforç pressupostari més gran és el de la provisió d'oferta d'escola bressol. A l'hora de valorar l'impacte de la inversió global en educació dels ajuntaments, s'observa que, com més elevada és la inversió en educació, més impacte té en els índexs d'escolarització a l'educació infantil de primer cicle: els ajuntaments que més gasten en educació, doncs, tenen taxes d'escolarització pública dels infants de 0 a 2 anys més elevades (vegeu la taula 9).

Aquest impacte de la inversió global en educació sobre els índexs d'escolarització a l'educació infantil de primer cicle també es constata quan s'analitza, a partir de dades del Panel, el percentatge del pressupost destinat a finançar les escoles bressol municipals. Els ajuntaments que prioritzen l'atenció a la primera infància com a objectiu principal i que fan un esforç pressupostari en escoles bressol més gran tenen taxes d'escolarització pública dels infants de 0 a 2 anys més elevades. En canvi, la no-priorització política i pressupostària de les escoles bressol es produeix en els municipis amb taxes d'escolarització pública en aquesta etapa més baixes (vegeu la taula 10).

En canvi, aquestes mateixes dades no permeten constatar una relació clara entre l'esforç pressupostari en educació dels ajuntaments i els índexs d'escolarització a la resta d'ensenyaments que depenen, encara que sigui parcialment, de la inversió dels ajuntaments. Els municipis que més inverteixen en educació no tenen necessàriament taxes d'escolarització pública als programes de qualificació professional inicial (PQPI) o a la formació d'adults més altes, ni tampoc una provisió de centres de formació d'adults o de centres de música per habitant també més alta. En aquests àmbits, la inversió global dels ajuntaments en educació és menys determinant a l'hora d'explicar la provisió d'oferta. En aquesta línia, tampoc no hi ha cap relació estadísticament significativa entre inversió en educació i grau de diversificació en la implementació de polítiques educatives locals (vegeu la taula 9).

Taula 9. Relació entre indicadors de finançament dels ajuntaments i indicadors educatius del municipi, per municipis més grans de 10.000 habitants de Catalunya, 2013.

Índexs d'escolarització i provisió de centres		% educació 2013	Despesa educació 2013	Despesa per capita 2013
Taxa d'escolarització pública 0-2 anys, 2013	Cor. Pearson	0,2*	0,241**	0,186*
Taxa bruta PQPI pública, 2013	Cor. Pearson	0,102	0,059	-0,002
Taxa bruta adults 25-84 anys per 1.000 habitants, 2012	Cor. Pearson	0,027	-0,076	-0,157
Centres d'adults per 100.000 habitants	Cor. Pearson	0,073	-0,021	-0,128
Centres de música per 100.000 habitants	Cor. Pearson	0,232*	0,151	-0,091
Implementació de polítiques educatives locals		% educació 2013	Despesa educació 2013	Despesa per capita 2013
Alta implementació (n=61)		8,4	87,2	1.029,1
Baixa implementació (n=33)		7,4	81,1	1.126,3
Total (n=94)		8,1	85	1.062,9

Font: Elaboració a partir de dades del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques, del Departament d'Ensenyament i de l'Institut d'Estadística de Catalunya.

Nota: *La correlació és significativa al nivell 0,05 (bilateral). **La correlació és significativa al nivell 0,01 (bilateral).

Taula 10. Relació entre prioritització política, esforç pressupostari i taxes d'escolarització a l'educació infantil de primer cicle, dels municipis més grans de 10.000 habitants de Catalunya, 2013.

Primer objectiu: Atenció a la petita infància 0-3 anys	Taxa d'escolarització 0-2 anys 2013	Taxa d'escolarització pública 0-2 anys 2013
Sí (n=42)	34,9	25,6
No (n=53)	32,5	19,6
Total (n=95)	33,6	22,2
Percentatge del pressupost en escoles bressol	Taxa d'escolarització infància 0-3 anys	Taxa d'escolarització pública 0-2 anys 2013
Menys del 40 % (n=40)	32,2	18,9
40 % o més (n=34)	34,8	24,9
Total (n=74)	33,4	21,7

Font: Elaboració a partir de dades del Panel de polítiques públiques locals d'educació (2013), del Departament d'Ensenyament i de l'Institut d'Estadística de Catalunya.

Nota: En color gris fort, significació < 0,05.

L'increment del finançament de les polítiques educatives locals amb recursos propis dels ajuntaments (més dependència dels recursos propis)

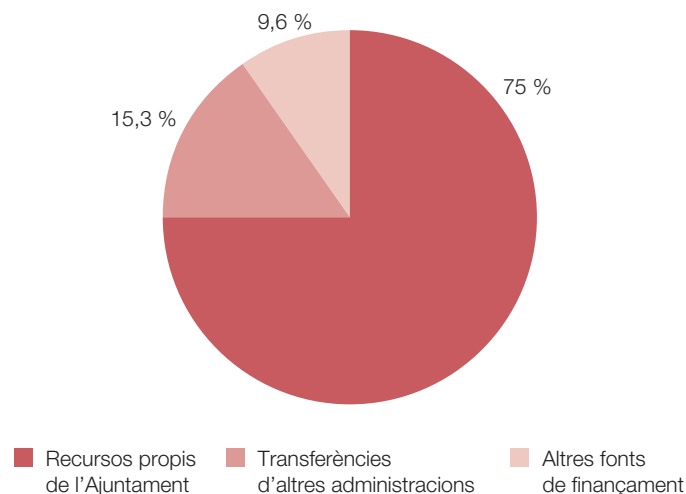
Les polítiques educatives locals s'han caracteritzat pel cofinançament per part de les administracions locals i de la Generalitat de Catalunya, fonamentalment, sovint també amb contribucions per part dels usuaris o famílies a través de quotes. El model de finançament de les escoles bressol «a terços», que va regir la creació i el manteniment de places públiques de llars d'infants abans de la crisi econòmica, n'és un bon exemple. A través bàsicament

de convenis amb el Departament d'Ensenyament, el cofinançament públic de les polítiques educatives locals també s'ha desenvolupat en àmbits com ara el de les escoles de música i dansa, la formació d'adults, els plans educatius d'entorn, les oficines municipals d'escolarització, els programes de diversificació curricular, els programes de qualificació professional inicial o de formació professional, els programes de transició escola-treball, etc. Ocasionalment, els ajuntaments també han rebut cofinançament per part d'altres departaments de la Generalitat de Catalunya, per exemple, del Departament de Benestar Social i Família per als centres oberts o del Departament d'Empresa i Ocupació per a la formació ocupacional.

Les dificultats pressupostàries de la Generalitat de Catalunya, però, s'han fet notar en aquest cofinançament públic de les polítiques educatives locals. En el cas de les escoles bressol, per exemple, el Departament d'Ensenyament va reduir progressivament la subvenció als ajuntaments per al manteniment de places públiques de 1.800 € per plaça/curs el curs 2010-2011 a 875 € per plaça/curs a partir del curs 2012-2013, moment en què, a més, aquesta subvenció va ser assumida per les diputacions provincials i es va deixar de finançar pel Departament d'Ensenyament. Aquesta reducció del Departament d'Ensenyament en el finançament de les polítiques educatives locals també s'ha produït en altres àmbits, com en el cas de les escoles de música i dansa o dels plans educatius d'entorn.

D'acord amb les dades del Panel de l'any 2013, els ajuntaments estan finançant les polítiques educatives locals fonamentalment amb recursos propis, que representen el 75 % del pressupost municipal d'educació, i en menor grau amb transferències d'altres administracions, que representen només el 15,3 % del pressupost d'educació, o d'altres fonts de finançament (9,6 %) (vegeu el gràfic 11).

Gràfic 11. Procedència dels recursos econòmics del pressupost d'educació dels municipis més grans de 10.000 habitants de Catalunya, 2013.

Font: Elaboració a partir de dades del Panel de polítiques públiques locals d'educació, 2013.

Amb caràcter general, el cofinançament públic de polítiques educatives locals procedent de la Generalitat de Catalunya no està ponderat per les característiques demogràfiques, socioeconòmiques i socioeducatives dels municipis. La subvenció per plaça d'escola bressol o d'escola de música, per exemple, no depèn d'aquestes característiques. Això explica, en part, que no existeixin relacions estadísticament significatives entre el pes de les transferències d'altres administracions en els pressupostos municipals d'educació i la gran majoria de factors de diferenciació territorial, com ara la despesa dels ajuntaments en educació, la grandària del municipi, l'índex de renda de la població o els índexs d'escolarització, entre d'altres (vegeu la taula 11).

En canvi, hi ha altres fonts de finançament que no es distribueixen de manera uniforme en els diferents municipis, i que poden tenir un impacte diferenciat en la configuració dels pressupostos municipals. Per exemple, l'índex de renda de la població o els índexs d'escolarització sí que expliquen la capacitat dels ajuntaments d'obtenir recursos addicionals a través d'altres fonts de finançament, sigui procedent de la iniciativa privada, de fórmules de copagament per part dels usuaris i les famílies o d'altres. Com més elevada és la renda *per capita* del municipi, més pes tenen les fonts de finançament privades en la despesa dels ajuntaments en educació (vegeu la taula 11 i el gràfic 12).

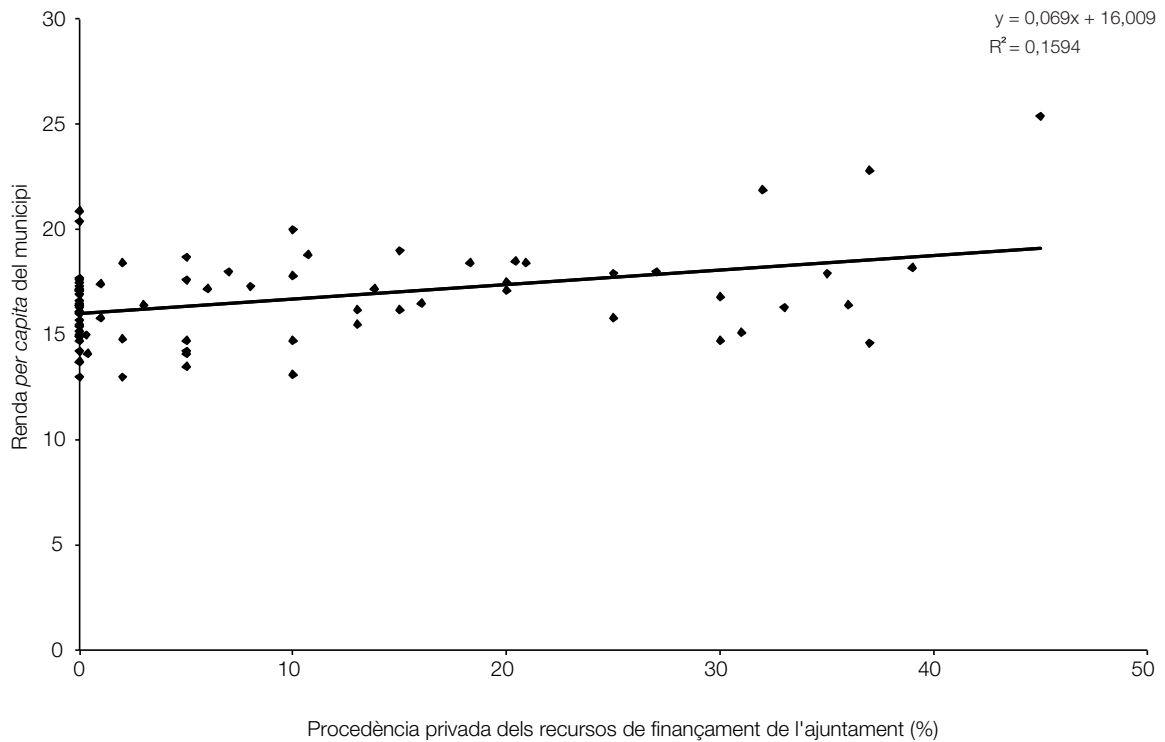
Taula 11. Relació entre la procedència dels recursos financers dels ajuntaments i les característiques socials i educatives del municipi, per municipis més grans de 10.000 habitants de Catalunya, 2013.

		Recursos propis de l'Ajuntament	Transferències d'altres administracions	Altres fonts de finançament
% educació, 2013	Cor. Pearson	-0,153	0,134	0,081
Despesa educació <i>per capita</i> , 2013	Cor. Pearson	-0,084	0,02	0,092
Despesa <i>per capita</i> , 2013	Cor. Pearson	0,087	-0,176	0,042
Població, 2013	Cor. Pearson	0,038	-0,068	0,011
RFDB per habitant (milers d'euros), 2009	Cor. Pearson	-0,221*	-0,125	0,399**
Dèficit instructiu, 2001	Cor. Pearson	0,087	0,178	-0,27*
Taxa d'escolarització pública 0-2 anys, 2013	Cor. Pearson	-0,176	0,003	0,227*
Taxa bruta PQPI pública, 2013	Cor. Pearson	0,054	-0,044	-0,031
Taxa bruta adults 25-84 anys per 1.000 habitants, 2012	Cor. Pearson	-0,117	0,299**	-0,11
Centres d'adults per 100.000 habitants	Cor. Pearson	-0,003	0,162	-0,138
Centres de música per 100.000 habitants	Cor. Pearson	-0,048	-0,055	0,111

Font: Elaboració a partir de dades del Panel de polítiques públiques locals d'educació (2013), del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques, del Departament d'Ensenyament i de l'Institut d'Estadística de Catalunya.

Nota: *La correlació és significativa al nivell 0,05 (bilateral). **La correlació és significativa al nivell 0,01 (bilateral).

Gràfic 12. Relació entre la procedència privada dels recursos financers de l'ajuntament i la renda per capita del municipi, per municipis més grans de 10.000 habitants de Catalunya, 2013.

Font: Elaboració a partir de dades del Panel de polítiques públiques locals d'educació (2013), del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques, del Departament d'Ensenyament i de l'Institut d'Estadística de Catalunya.

En tot cas, les dades del Panel de polítiques públiques locals d'educació de l'any 2013 indiquen que, respecte dels dos últims anys, l'aportació de recursos propis per part dels ajuntaments, en tots els àmbits de política educativa, ha augmentat en més municipis que no pas ha disminuït.

Les escoles bressol i les escoles de música i dansa, que són serveis fortament afectats per les reduccions pressupostàries per part del Departament d'Ensenyament i que també concentren una part molt significativa del finançament local, són els àmbits de política educativa que han sofert més ajustaments i canvis en l'aportació de recursos propis per part dels ajuntaments. El 40,2 % dels ajuntaments de municipis més grans de 10.000 habitants de Catalunya manifesta haver augmentat l'aportació pròpia de recursos en el finançament de les escoles bressol, mentre que el 26,8 % l'ha disminuïda, i el 35,1 % dels ajuntaments ha incrementat els recursos propis destinats al finançament de les escoles de música i dansa, mentre que el 24,3 % els ha reduït (vegeu la taula 12).

En la resta d'àmbits de política educativa, els municipis que han incrementat l'aportació pròpia giren al voltant del 20-25 %, i els municipis que han disminuït aquesta aportació, al voltant del 5-15 %. Només les polítiques menys dependents de la despesa pública directa i que es desenvolupen amb recursos tècnics propis dels ajuntaments menys condicionats per l'evolució anual dels pressupostos, com ara els programes de prevenció de l'absentisme escolar o les polítiques d'admissió d'alumnat, quasi no s'han vist afectades per canvis.

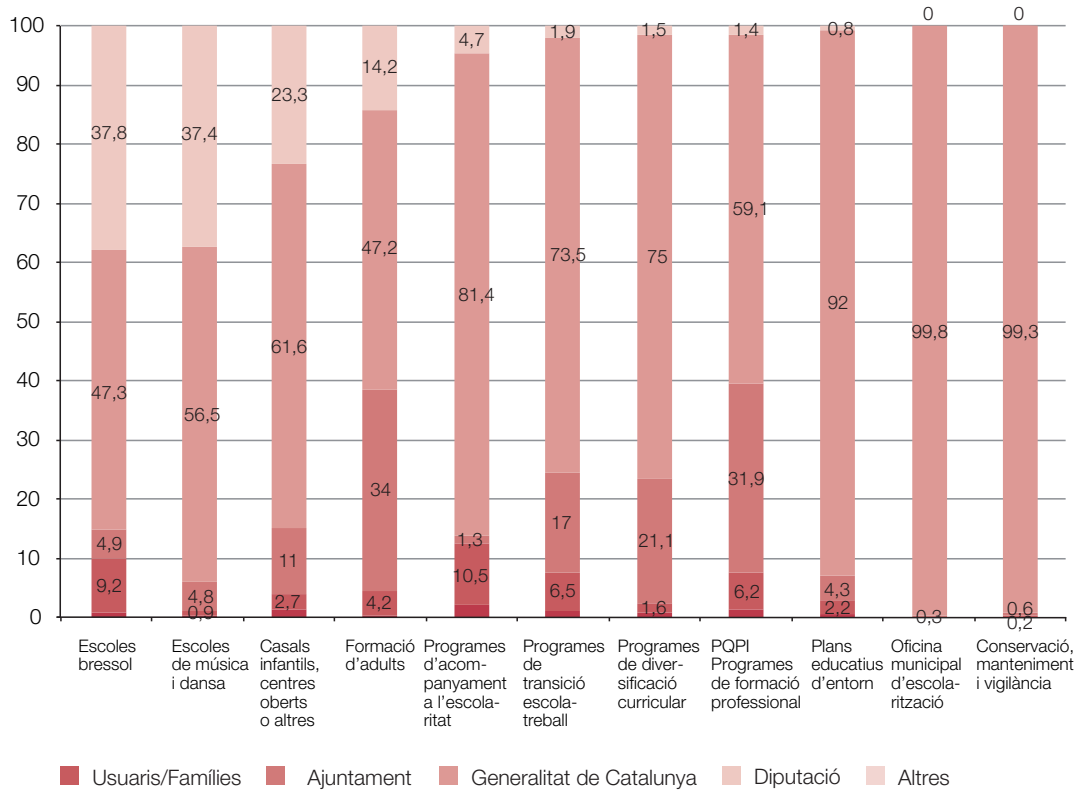
Taula 12. Evolució respecte dels dos últims anys dels recursos de l'ajuntament destinats a diferents àmbits de política educativa, per municipis més grans de 10.000 habitants de Catalunya, 2013.

	Han augmentat	Han disminuït	S'han mantingut igual	Total
Escoles bressol	40,2	26,8	32,9	100
Ensenyaments musicals i artístics	35,1	24,3	40,5	100
Formació d'adults	27,5	7,2	65,2	100
Conservació, manteniment i vigilància de centres	26,3	9,5	64,2	100
Suport a l'oferta educativa més enllà de l'horari lectiu	24,4	12,8	62,8	100
Acompanyament a l'escolaritat/Lluita contra el fracàs escolar	23,4	3,2	73,4	100
Transició escola-treball	22,1	8,1	69,8	100
Desenvolupament de programes de qualificació professional inicial i de formació professional	20,8	9,1	70,1	100
Suport a les AMPA i a la funció educativa de les famílies	17,2	16,1	66,7	100
Prevenició de l'absentisme i vigilància de l'escolaritat obligatòria	8,5	6,1	85,4	100
Admissió d'alumnat/Escolarització equilibrada d'alumnat	6,5	2,2	91,3	100

Font: Elaboració a partir de dades del Panel de polítiques públiques locals d'educació, 2013.

Si es té en compte els models de cofinançament dels serveis educatius municipals, com ara el model de terços de les escoles bressol, el Panel de polítiques públiques locals d'educació de l'any 2013 sembla que indica que la reducció de finançament procedent d'altres administracions ha estat suplerta, encara que sigui parcialment i no en tots els municipis, per un increment d'aportacions pròpies dels ajuntaments. En la majoria d'àmbits caracteritzats pel cofinançament públic, com ara les escoles bressol, les escoles de música i dansa, els programes de transició escola-treball o de diversificació curricular o els plans educatius d'entorn, per esmentar-ne alguns exemples, els índexs de cofinançament públic per part de la Generalitat de Catalunya han estat l'any 2013 molt baixos, i el desenvolupament d'aquestes polítiques depèn en un 50 % o més dels recursos propis dels ajuntaments (vegeu el gràfic 13).

Gràfic 13. Procedència del finançament de diferents àmbits de política educativa, per municipis més grans de 10.000 habitants de Catalunya, 2013.

Font: Elaboració a partir de dades del Panel de polítiques públiques locals d'educació, 2013.

L'increment del copagament per part d'usuaris i famílies

La disminució del finançament procedent de la recaptació i dels recursos aportats per altres administracions, juntament amb les limitacions pressupostàries imposades per les mesures d'estabilitat pressupostària i de reducció del dèficit públic, ha provocat un augment del copagament per part dels usuaris i les famílies en nombrosos municipis, especialment en els serveis educatius que ja es finançaven parcialment amb despesa privada. En aquest sentit, el 66% dels municipis catalans més grans de 10.000 habitants han incrementat el copagament a les escoles de música i dansa; el 46,5%, a les escoles bressol; el 20%, a la formació d'adults, i el 13,6%, als casals infantils (vegeu la taula 13).

Els programes educatius de caràcter més compensador i de segones oportunitats (programes d'acompanyament a l'escolaritat, PQPI, transició escola-treball, etc.), que tenen índexs de copagament més baixos o la provisió dels quals és gratuïta, en canvi, no han patit modificacions significatives en el finançament procedent dels usuaris i famílies.

A més, convé destacar que, malgrat la crisi econòmica, que ha augmentat les dificultats econòmiques que travessen moltes famílies i ha disminuït la seva capacitat de sufragar costos d'accés a serveis i programes educatius, la disminució dels índexs de copagament en qualsevol dels àmbits de política educativa estudiats s'ha produït en menys d'un 10% dels municipis.

Taula 13. Evolució respecte dels dos últims anys del copagament per part dels usuaris per diferents àmbits de política educativa, per municipis més grans de 10.000 habitants de Catalunya, 2013.

	Han augmentat	Han disminuït	S'han mantingut igual	No hi ha copagament	Total
Escoles de música i dansa (i altres ensenyaments artístics)	66	3,8	28,3	1,9	100
Escoles bressol	46,5	8,5	45,1	0	100
Formació d'adults	20	0	64	16	100
Casals infantils, centres oberts o altres serveis de lleure educatiu amb participació municipal	13,6	6,8	72,7	6,8	100
Ús social dels centres	10,5	2,1	32,6	54,7	100
Programes d'acompanyament a l'escolaritat	5,9	5,9	41,2	47,1	100
Programes de qualificació professional inicial i de formació professional (reglada i ocupacional)	2,6	0	35,9	61,5	100
Programes de transició escola-treball	0	2,2	30,4	67,4	100

Font: Elaboració a partir de dades del Panel de polítiques públiques locals d'educació, 2013.

L'anàlisi de l'evolució del copagament per part d'usuaris i famílies, però, no permet establir relacions amb els diferents factors de diferenciació territorial dels municipis. Els índexs de despesa en educació dels ajuntaments o l'índex de reducció dels pressupostos educatius, per exemple, no expliquen les diferències en l'evolució del copagament: és a dir, els ajuntaments que tenen una situació pressupostària en educació més fràgil, amb un esforç pressupostari menor o que han reduït més la seva despesa en polítiques educatives els darrers anys, no tendeixen necessàriament a incrementar més les aportacions econòmiques dels usuaris i les seves famílies.

Tampoc no es poden establir relacions en funció de les característiques demogràfiques (grandària poblacional), socioeconòmiques (renda familiar disponible bruta per habitant, pes del fet migratori, taxes d'atur) o socioeducatives (dèficit instructiu de la població, índexs d'escolarització als ensenyaments no obligatoris).

Aquestes relacions tampoc no es poden establir en analitzar el copagament, en aquest cas mesurat com a proporció del cost del servei. L'esforç pressupostari dels ajuntaments en educació o les característiques socioeconòmiques no mantenen relació estadísticament significativa amb la proporció del pressupost en educació procedent dels usuaris o les seves famílies (vegeu la taula 4 de l'Annex). Destaca, però, que els municipis que financen proporcionalment més les escoles bressol amb recursos procedents dels usuaris i famílies també ho fan amb les escoles de música (vegeu la taula 14).

Taula 14. Relació entre la procedència dels recursos financers dels usuaris i les seves famílies en determinats serveis, per municipis més grans de 10.000 habitants de Catalunya, 2013.

		Escoles bressol	Formació d'adults	Escoles de música
		Usuaris/Famílies	Usuaris/Famílies	Usuaris/Famílies
Usuaris/Famílies escoles bressol	Cor. Pearson	1	0,033	0,478**
Usuaris/Famílies formació d'adults	Cor. Pearson	0,033	1	0,227
Usuaris/Famílies escoles de música	Cor. Pearson	0,478**	0,227	1

Font: Elaboració a partir de dades del Panel de polítiques públiques locals d'educació (2013).

Nota: *La correlació és significativa al nivell 0,05 (bilateral). **La correlació és significativa al nivell 0,01 (bilateral).

2.3. La nova regulació del paper dels ajuntaments: la visió de la Llei de racionalització i sostenibilitat de l'Administració local (LRSAL)

Rebuig majoritari a la nova LRSAL i debilitament de la intervenció dels ajuntaments

El Panel de polítiques públiques locals d'educació de l'any 2013 recull, per primer cop, la valoració dels ajuntaments de la nova Llei de racionalització i sostenibilitat de l'Administració local (LRSAL),² aprovada aquell mateix any, que modifica el marc competencial i de gestió de les polítiques educatives locals. Aquesta nova Llei té per objectiu, entre d'altres, clarificar les competències municipals per evitar duplicitats amb altres administracions, racionalitzar l'estructura administrativa de les administracions locals i garantir el control financer i la sostenibilitat pressupostària dels serveis que presten.

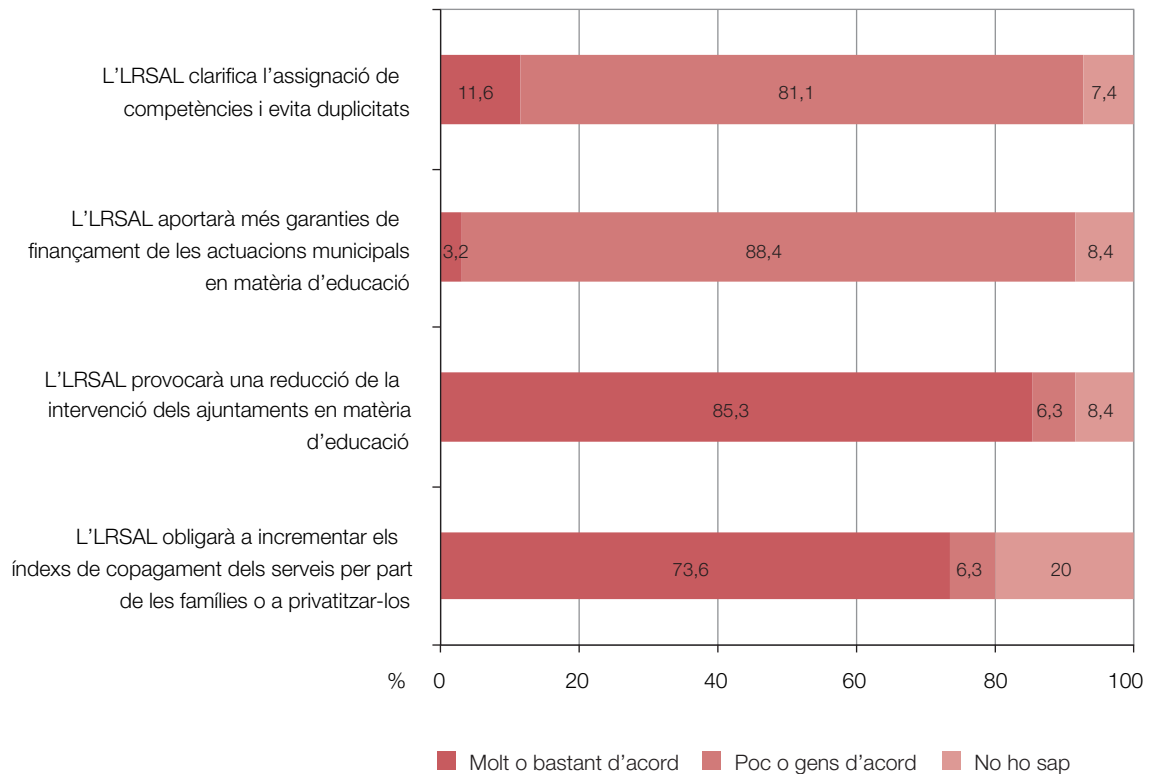
Des de la perspectiva de la delimitació de competències, l'LRSAL incorpora el principi d'«una administració, una competència» i distingeix les competències que són pròpies o atribuïdes per delegació, que són les competències de les administracions locals, i les competències distintes a aquestes. I des de la perspectiva de les garanties de sostenibilitat financera de les polítiques educatives, l'LRSAL preveu que les competències delegables es deleguin per part d'altres administracions amb garanties de finançament per als ajuntaments, és a dir, amb l'assignació dels recursos personals, materials i econòmics necessaris, amb la possibilitat de compensació automàtica de les obligacions financeres eventualment incomplertes i amb la incorporació d'una clàusula de garantia de compliment que autoritza l'Administració general de l'Estat a aplicar retencions a les transferències que els corresponguin per aplicació del sistema de finançament.

L'anàlisi de les dades del Panel de l'any 2013, però, evidencia que els ajuntaments dels municipis catalans més grans de 10.000 habitants, majoritàriament, no confien que l'LRSAL compleixi els objectius que es planteja, de clarificació de les competències i de racionalització i de sostenibilitat financera en el desplegament de polítiques locals en matèria, entre d'altres, d'educació. En concret, el 81,1 % d'aquests ajuntaments considera que l'LRSAL clarifica poc o gens l'assignació de competències i evita duplicitats, i el 88,4 %, que no

2. Llei 27/2013, de 27 de desembre, de racionalització i sostenibilitat de l'Administració local.

aportarà més garanties de finançament de les actuacions municipals en matèria d'educació (vegeu el gràfic 14).

Gràfic 14. Grau d'acord dels ajuntaments dels municipis més grans de 10.000 habitants a Catalunya respecte a l'LRSAL, 2013.

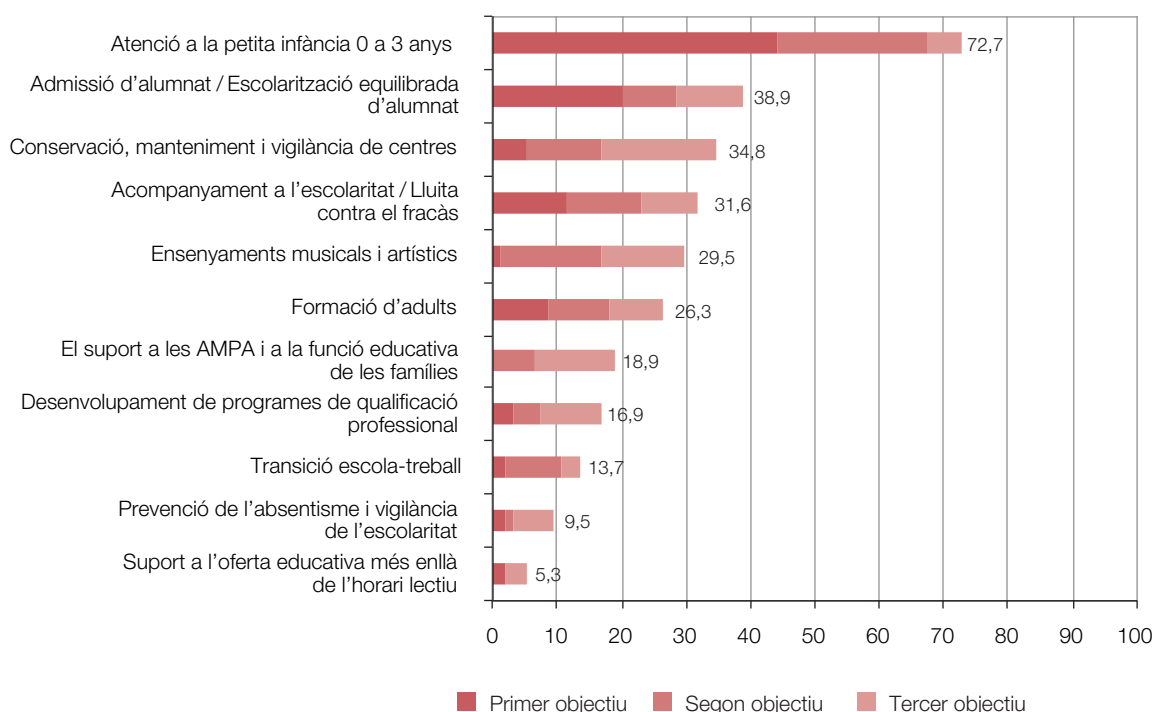
Font: Elaboració a partir de dades del Panel de polítiques públiques locals d'educació, 2013.

Convé recordar que el principi «una administració, una competència» en matèria d'educació trenca la lògica imperant en els darrers temps, consolidada amb l'aprovació de la Llei d'educació de Catalunya (LEC), de reforçar els àmbits de coresponsabilitat i de treball integrat entre les diferents administracions públiques i la resta d'agents educatius del territori.

A més, l'LRSAL limita el grau d'autonomia dels ajuntaments a l'hora de desenvolupar polítiques educatives locals en el seu territori. D'una banda, redueix les competències pròpies previstes a la Llei reguladora de les bases de règim local (LBRL) de 1985, que són les que es desenvolupen en règim d'autonomia, suprimeix com a competència pròpia la participació dels ajuntaments en la programació de l'ensenyament i en els òrgans de gestió dels centres i delimita aquesta participació, com a mínim, a la vigilància del compliment de l'escolaritat obligatòria, a l'obtenció dels solars necessaris per a la construcció de nous centres docents i a la conservació, el manteniment i la vigilància dels edificis de titularitat local destinats a centres públics d'educació infantil, d'educació primària o d'educació especial, àmbits orientats fonamentalment a la provisió de determinades condicions materials del sistema educatiu, més perifèrics des de la perspectiva de la planificació de la política educativa.

Cal afegir que els àmbits de competència que l'LRSAL estableix com a «propis», en sentit estricte, no són concebuts pels ajuntaments com a més prioritaris en el desplegament de polítiques educatives locals (si es conceben en la seva literalitat). Només el 7,4 % dels ajuntaments situa la conservació, el manteniment i la vigilància dels edificis o la vigilància del compliment de l'escolaritat obligatòria com a objectiu principal. Si prenem com a referència els tres objectius principals, l'atenció a la primera infància i l'admissió d'alumnat, que no són concebudes com a competències pròpies, conformen els dos àmbits competencials prioritaris, seguits per la conservació, el manteniment i la vigilància dels edificis, amb un 34,8 % dels ajuntaments que ho situa com a tal. Només el 9,5 % dels ajuntaments considera la vigilància del compliment de l'escolaritat entre els tres objectius prioritaris (vegeu el gràfic 15).

Gràfic 15. Grau de prioritització (com a primer, segon i tercer objectiu prioritari) de diferents polítiques educatives locals, per municipis més grans de 10.000 habitants a Catalunya, 2013.

Font: Elaboració a partir de dades del Panel de polítiques públiques locals d'educació, 2013.

D'altra banda, els ajuntaments poden assumir competències per delegació, però sempre que la delegació es pugui justificar per millorar l'eficiència de la gestió pública, contribuir a eliminar duplicitats administratives i acomplir els principis d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera, i sempre que l'administració competent i la que exerceix la tutela financera ho validin. Explícitament, l'LRSAL preveu la possibilitat que, amb l'objectiu d'evitar duplicitats administratives, millorar la transparència dels serveis públics i el servei a la ciutadania i, en general, contribuir als processos de racionalització administrativa, generant un estalvi net de recursos, altres administracions puguin delegar als ajuntaments, entre d'altres, la creació, el manteniment i la gestió de les escoles infantils d'educació de titularitat pública de primer cicle d'educació infantil i la realització d'activitats complementàries en els centres docents.

Amb tot i això, l'LRSAL també obre la possibilitat que la legislació de l'Estat i de les comunitats autònomes, com de fet succeeix ja a Catalunya amb l'Estatut d'autonomia de 2006 i la Llei d'educació de Catalunya de 2009, amplii aquest marc competencial propi i delegable.

En aquest sentit, en el cas català, poden tenir la consideració de competències pròpies o delegables, segons el cas, la creació, l'organització i la gestió d'escoles bressol, escoles de música i dansa o centres de formació d'adults; el desenvolupament de programes de formació professional inicial; l'establiment de programes de treball amb les famílies o de suport a les activitats fora de l'horari lectiu; el manteniment i l'aprofitament, fora de l'horari escolar, dels centres públics; la participació en el procés de matriculació en els centres públics i concertats del municipi amb la gestió de les oficines municipals d'escolarització, o la determinació del calendari escolar, per esmentar-ne alguns exemples.

I finalment, l'LRSAL suprimeix la possibilitat general prevista a l'LRBRL que els municipis desenvolupin tota classe d'activitats i serveis que contribueixin a satisfer les necessitats de la població així com d'activitats complementàries de les pròpies d'altres administracions públiques, també en matèria d'educació, i limita la possibilitat d'assumir competències que no són pròpies ni delegades quan no es posi en risc la sostenibilitat financera del conjunt de la hisenda municipal i no hi hagi duplicitats en la prestació del mateix servei públic amb una altra administració pública.

Presumiblement, aquestes limitacions a l'autonomia local a l'hora de desenvolupar polítiques educatives expliquen que, pel que fa a l'impacte sobre els diferents àmbits d'actuació municipal, la majoria d'ajuntaments de municipis més grans de 10.000 habitants valori que l'LRSAL debilitarà el paper de les administracions locals en matèria d'educació. Així, el 85,3 % considera que provocarà una reducció de la intervenció dels ajuntaments en matèria d'educació, i el 73,6 %, que obligarà a incrementar els índexs de copagament dels serveis per part de les famílies o a privatitzar-los (vegeu el gràfic 14).

En qualsevol cas, els ajuntaments consideren quasi unànimement que aquesta Llei no augmentarà les polítiques educatives locals, sinó que, en cas de poder preveure'n l'impacte, o bé les disminuirà, o bé les mantindrà igual (vegeu la taula 15). De fet, en la majoria d'àmbits d'actuació, els ajuntaments perceben, amb proporcions que giren al voltant del 50 %, que l'LRSAL disminuirà les polítiques educatives, especialment en els àmbits dels ensenyaments musicals i artístics i del suport a l'educació més enllà de l'horari lectiu. En canvi, aquests ajuntaments també preveuen un impacte de l'LRSAL menys negatiu sobre els àmbits que, a banda de l'admissió d'alumnat, la mateixa Llei circumscriu explícitament dins les competències pròpies, la vigilància de l'escolaritat obligatòria o la conservació i el manteniment dels centres.

Les dades que aporta el Panel de l'any 2013, doncs, permeten concloure que, més que promoure i protegir la política educativa local, els ajuntaments perceben que l'LRSAL es limita a preservar les polítiques ubicades en els àmbits competencials restringits com a propis i debilita la resta d'actuacions que ja desenvolupen les administracions locals i que quedarien emmarcades en les competències delegables o «impròpies».

Taula 15. Valoració de l'impacte de l'LRSA sobre els àmbits d'actuació municipal dels ajuntaments dels municipis més grans de 10.000 habitants a Catalunya, 2013.

	Augmentarà	Disminuirà	Es mantindrà igual	No és possible preveure'n l'impacte	Total
Atenció a la petita infància 0-3 anys	0	45,3	21,1	33,7	100
Prevenició de l'absentisme i vigilància de l'escolaritat obligatòria	4,2	32,6	37,9	25,3	100
Suport a les AMPA i a la funció educativa de les famílies	0	51,6	20	28,4	100
Formació d'adults	1,1	46,3	27,4	25,3	100
Ensenyaments musicals i artístics	0	58,9	11,6	29,5	100
Transició escola-treball	1,1	51,6	15,8	31,6	100
Acompanyament a l'escolaritat / Lluita contra el fracàs escolar	0	50,5	18,9	30,5	100
Admissió d'alumnat/Escolarització equilibrada d'alumnat	0	36,8	34,7	28,4	100
Suport a l'oferta educativa més enllà de l'horari lectiu	1,1	53,7	17,9	27,4	100
Desenvolupament de programes de qualificació professional inicial i de formació professional	0	51,6	14,7	33,7	100
Conservació, manteniment i vigilància de centres	2,1	18,9	58,9	20	100

Font: Elaboració a partir de dades del Panel de polítiques públiques locals d'educació, 2013.

Aquest posicionament negatiu s'acompanya d'un escàs desenvolupament d'actuacions per part dels ajuntaments de municipis catalans de més de 10.000 habitants, en vista de la implementació de l'LRSA. Només el 26,3 % dels ajuntaments manifesta haver elaborat o estar en procés d'elaborar una avaluació de l'impacte de la nova Llei en les actuacions municipals, i el 10,5 %, nous convenis amb l'administració educativa. Alhora, el 96,8 % dels ajuntaments no està revisant o elaborant un nou pla educatiu municipal, i el 50,5 % no ha dut a terme cap actuació ni ha previst dur-ne a terme cap a curt termini (vegeu la taula 16).

Taula 16. Actuacions desenvolupades pels ajuntaments en vista de la implementació de l'LRSA, 2013.

	Sí	No
S'ha elaborat o està en procés d'elaboració una avaluació de l'impacte de la nova Llei en les actuacions municipals	26,3	73,7
S'està revisant o elaborant un nou pla educatiu municipal	3,2	96,8
S'estan elaborant o estan en procés d'elaboració nous convenis amb l'administració educativa	10,5	89,5
No s'ha dut a terme cap actuació ni està previst dur-ne a terme cap a curt termini	50,5	49,5
Altres	20	80

Font: Elaboració a partir de dades del Panel de polítiques públiques locals d'educació, 2013.

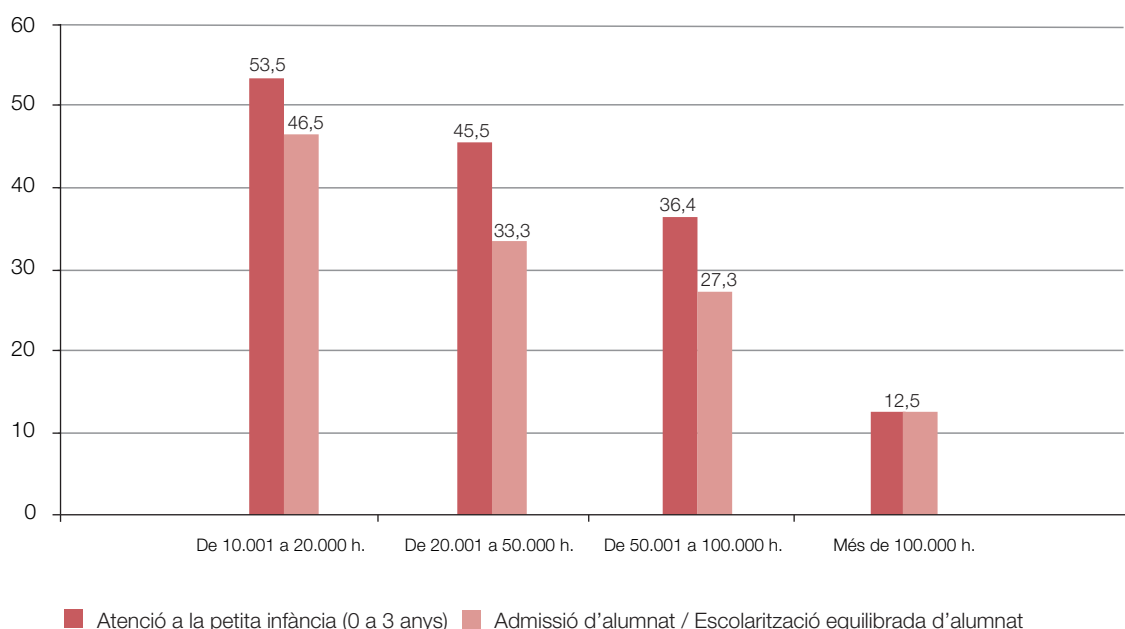
La grandària del municipi i la situació financera com a condicionants del posicionament dels ajuntaments davant l'LRSA

L'LRSA situa tant els municipis de dimensions més reduïdes, amb pressupostos menors, amb més dificultats per finançar polítiques educatives locals diversificades, com els municipis amb una situació financera i pressupostària menys sostenible i equilibrada en una posició de més debilitat a l'hora de desenvolupar actuacions, especialment quan es desenvolupen en àmbits de competències no delegades, per a les quals no tenen assignada la dotació pressupostària corresponent per part de l'administració competent ni les garanties de cobrament.

En aquest sentit, si bé la disconformitat amb l'LRSA és majoritària, convé destacar que els ajuntaments que tenen una situació de major debilitat en matèria d'educació són també els que presenten una posició, en general, més crítica.

Així, els ajuntaments que tendeixen a valorar més negativament l'LRSA, amb un eventual impacte negatiu de disminució de les actuacions de les administracions locals en matèria d'educació, són, de mitjana, els de municipis més petits i amb índexs de despesa *per capita* comparativament més baixos. Hi ha diferències estadísticament significatives en el tipus d'impacte en funció de la grandària del municipi i de la despesa *per capita* (vegeu la taula 5 de l'Annex o també el gràfic 16 per als dos àmbits que són concebuts com a més prioritaris per als ajuntaments: l'atenció de la primera infància i l'admissió d'alumnat).

Gràfic 16. Proporció d'ajuntaments amb valoració d'impacte negatiu de l'LRSA sobre àmbits d'actuació municipal, per grandària del municipi, dels municipis més grans de 10.000 habitants a Catalunya, 2013.

Font: Elaboració a partir de dades del Panel de polítiques públiques locals d'educació (2013) i de l'Institut d'Estadística de Catalunya.

En aquesta mateixa línia, els ajuntaments que no compleixen els objectius d'estabilitat presupostària (equilibri o superàvit financer, sense dèficit públic estructural) i de sostenibilitat financera (capacitat per finançar compromisos de despesa presents i futurs dins dels límits de dèficit, deute públic i morositat establerts), que numèricament són pocs, per sota del 10 % (amb un 20-25 % d'ajuntaments que manifesten no saber-ho), també acostumen a presentar una valoració de l'impacte de l'LRSAL sobre els àmbits d'actuació municipal més negativa (vegeu la taula 6 de l'Annex).

Finalment, els ajuntaments que tenen un posicionament menys actiu en matèria d'educació, amb menys coresponsabilitat a l'hora de planificar, implementar i avaluar polítiques educatives, que també acostumen a ser municipis amb més debilitat (amb estructures organitzatives més reduïdes, menys autònomes, etc.), també presenten una posició més crítica. En general, els municipis que no planifiquen, que implementen menys polítiques educatives i no les avaluen tendeixen a preveure que l'LRSAL disminuirà la intervenció dels ajuntaments en els diferents àmbits d'actuació municipal en matèria d'educació (vegeu la taula 7 de l'Annex).

3. Àmbits d'actuació dels ajuntaments en matèria d'educació

3.1. Admissió d'alumnat

Increment de la coresponsabilitat en la lluita contra la segregació escolar, amb poca diversificació de polítiques

En l'àmbit de l'admissió, un dels reptes més destacats per a la política educativa local és la lluita contra la segregació escolar. Les edicions dels anys 2009 i 2011 del Panel de polítiques públiques locals d'educació evidenciaven que les polítiques de lluita contra la segregació escolar no formaven part de les prioritats polítiques dels ajuntaments, i que, tot i que amb una lleugera tendència positiva, quasi una cinquena part de municipis encara no desenvolupava actuacions per promoure l'escolarització equilibrada d'alumnat.

El Panel de polítiques públiques locals d'educació de l'any 2013, però, posa de manifest un canvi substancial en aquest àmbit de la política educativa, en el sentit que la lluita contra la segregació escolar se situa més en l'agenda política dels governs locals. Cada cop hi ha més ajuntaments que desenvolupen actuacions de promoció de l'escolarització equilibrada d'alumnat (del 81,2 % l'any 2009 al 86,3 % l'any 2013), i també que inclouen la lluita contra la segregació escolar entre les seves tres prioritats polítiques (del 16 % l'any 2009 al 38,9 % l'any 2013) (vegeu la taula 17) i també com a objectiu polític principal (del 5 % l'any 2009 al 20 % l'any 2013) (vegeu la taula 18).

Taula 17. Evolució de la coresponsabilitat de la lluita contra la segregació escolar, per municipis més grans de 10.000 habitants, 2009, 2011 i 2013.

	2009	2011	2013
Lluita contra la segregació escolar entre les tres prioritats	16	11,2	38,9
Actuacions de promoció de l'equitat en l'admissió (estratègies d'escolarització equilibrada)	81,2	84,8	86,3
Oficina Municipal d'Escolarització	51,5	50,5	54,7
Comissió de garanties d'admissió	...	82,8	93,7
Actuacions específiques	2009	2011	2013
Repartiment de l'alumnat NEE entre centres	68,3	67,7	76,8
Aprofitament actiu de la reserva de places NEE	...	40,4	50
Modificació de ràtios per equilibrar	...	34,3	45,1
Zonificació que compensi la composició social dels centres	...	35,4	32,9
Cap actuació	...	9,5	7,3

Font: Elaboració a partir del Panel de polítiques públiques locals d'educació, 2009, 2011 i 2013.

Taula 18. Evolució del grau de prioritització dels àmbits de política educativa dels ajuntaments, per municipis més grans de 10.000 habitants, 2009, 2011 i 2013.

	2009		2011		2013		
	Primer objectiu	Entre les tres prioritats	Primer objectiu	Entre les tres prioritats	Primer objectiu	Entre les tres prioritats	Entre les cinc prioritats
Escolarització equilibrada	5	16	4	11,2	20	38,9	53,6

Font: Elaboració a partir del Panel de polítiques públiques locals d'educació, 2009, 2011 i 2013.

Malgrat que aquesta coresponsabilitat més gran ha suposat que cada cop els municipis disposin de més instruments per desenvolupar polítiques d'escolarització equilibrada, com ara les oficines municipals d'escolarització o les comissions de garanties d'admissió, i també de més actuacions específiques, com ara el repartiment de l'alumnat amb necessitats educatives específiques (NEE) entre centres, l'aprofitament de la reserva de places o la modificació de ràtios per equilibrar (vegeu la taula 17), l'anàlisi del Panel de polítiques públiques locals d'educació de l'any 2013 encara destaca que una part significativa de municipis no desenvolupa alguna d'aquestes actuacions. En concret, el 23,2 % dels municipis no fa el repartiment de l'alumnat amb necessitats educatives específiques; el 50 %, l'aprofitament actiu de la reserva de places, i el 54,9 %, la modificació de ràtios per equilibrar.

Infrautilització de les polítiques de zonificació escolar per combatre la segregació escolar

Malgrat que és un dels àmbits de planificació del procés d'admissió d'alumnat on els ens locals tenen competència i capacitat d'incidència, la majoria d'ajuntaments no utilitza la zonificació escolar com a instrument per combatre la segregació escolar. El Panel de polítiques públiques locals d'educació de l'any 2013 posa de manifest que, de tots els instruments assenyalats, aquest és el menys emprat per promoure l'escolarització equilibrada d'alumnat: en concret, el 67,1 % dels ajuntaments, dos de cada tres, no utilitza la zonificació escolar per compensar la composició social dels centres (vegeu la taula 20).

També evidencia que, tot i l'existència de canvis en els models de zonificació dels municipis, amb més municipis que compten amb models de zona única, que passa del 50 % l'any 2011 al 59,8 % l'any 2013 (vegeu la taula 19), cada cop hi ha menys ajuntaments que utilitzen la zonificació escolar com a estratègia per promoure l'escolarització equilibrada d'alumnat, del 35,4 % l'any 2011 al 32,9 % l'any 2013, contràriament al que succeeix amb la resta d'actuacions específiques (vegeu la taula 17).

Taula 19. Evolució del model de zonificació escolar als municipis més grans de 10.000 habitants, 2011 i 2013.

	2011	2013
Zona única	50	59,8
Zones múltiples	41,7	34,1
Altres	8,3	6,1

Font: Elaboració a partir del Panel de polítiques públiques locals d'educació, 2011 i 2013.

Convé posar de manifest que, si bé no hi ha models de zonificació escolar que *per se* siguin més efectius per combatre la segregació escolar, el Panel de l'any 2013, com ja succeïa l'any 2011, evidencia que els ajuntaments perceben que els models de zona única s'utilitzen menys per compensar la composició social dels centres: l'any 2013, mentre que el 67,9 % dels ajuntaments de municipis amb model de zones múltiples utilitza la zonificació escolar com a estratègia d'escolarització equilibrada, només ho fa el 10,2 % dels ajuntaments de municipis amb zona única (vegeu la taula 20).

Taula 20. El model de zonificació escolar als municipis més grans de 10.000 habitants, en funció de la capacitat de compensar la composició social dels centres, 2013.

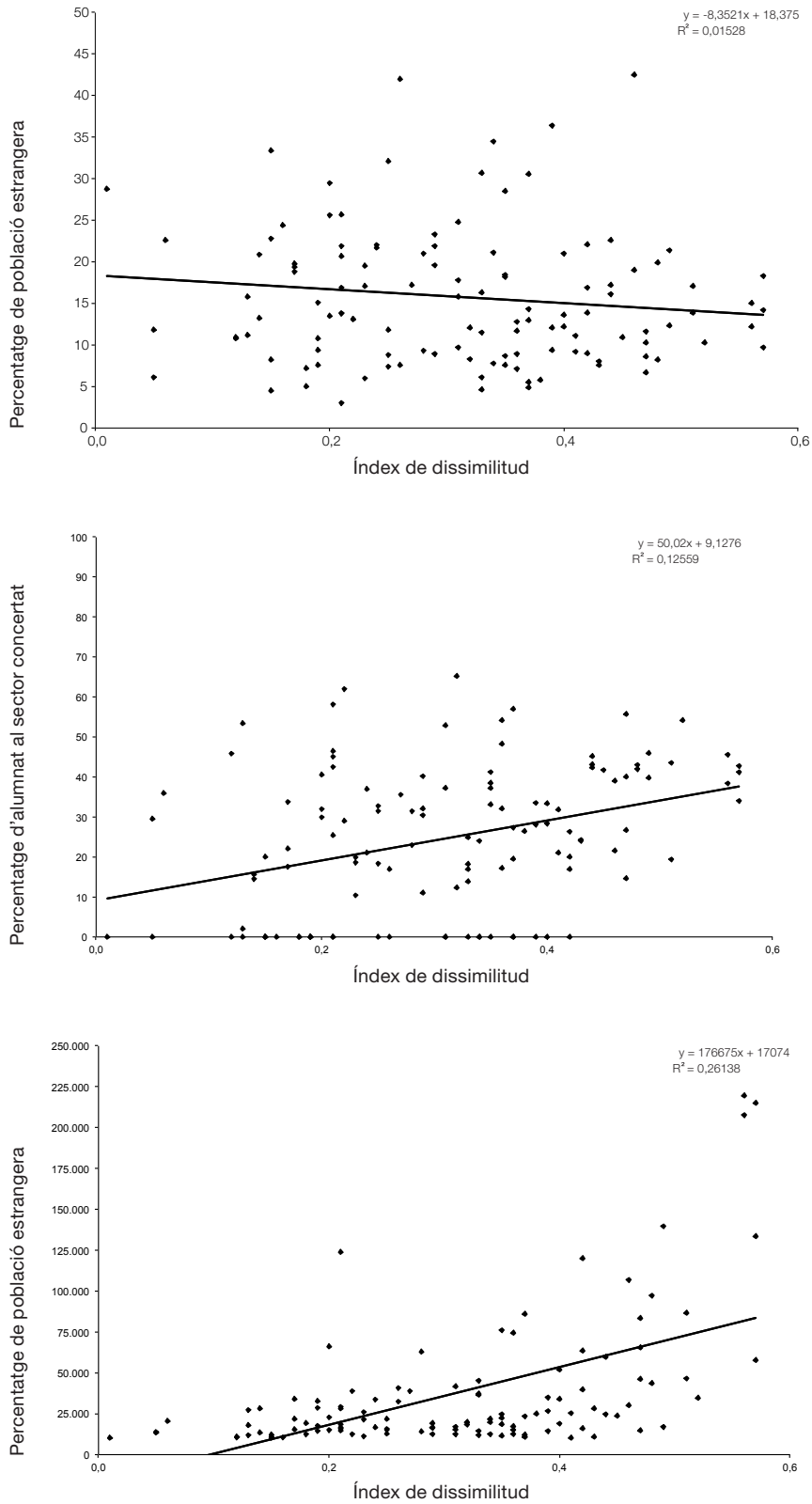
		Zona única		Zones múltiples		Altres		Total	
		2011	2013	2011	2013	2011	2013	2011	2013
Models de zonificació que compensin la composició social dels centres	Sí	22,2	10,2	64,1	67,9	...	60	41,7	32,9
	No	77,8	89,8	35,9	32,1	...	40	58,3	67,1
	Total	100	100	100	100	...	100	100	100
	Total (n)	45	49	39	28	...	5	84	82

Font: Elaboració a partir del Panel de polítiques públiques locals d'educació, 2013.

Factors de diferenciació territorial en la prevalença de la segregació escolar i en el desplaçament de polítiques

En l'anàlisi del Panel de polítiques públiques locals d'educació de l'any 2009 ja destacàvem que la prevalença d'aquest fenomen està especialment condicionada per la grandària del municipi i pel pes del sector concertat a l'oferta educativa, i no ho està, contràriament al que es pot imaginar, pel pes del fet migratori o per altres característiques de composició social del municipi. Aquest comportament, quatre anys més tard, continua sent vigent: l'anàlisi de correlacions existents entre els índexs de segregació escolar i altres factors de diferenciació territorial de caràcter demogràfic, social, econòmic i educatiu corresponents als anys 2012 i 2013 continua evidenciant una relació estadísticament significativa entre l'índex de segregació escolar, la grandària del municipi i el pes del sector concertat. Així, com més gran és el municipi i a mesura que incrementa la proporció d'alumnat escolaritzat al sector concertat, més elevada és la segregació escolar, i a la inversa (vegeu el gràfic 17).

Gràfic 17. Relació entre els índexs de segregació escolar, la grandària del municipi, el percentatge de població estrangera i el percentatge d'alumnat al sector concertat, per municipis més grans de 10.000 habitants, 2013.

Font: Elaboració a partir de dades del Departament d'Ensenyament i de l'Institut d'Estadística de Catalunya.

Aquesta prevalença del fenomen de la segregació escolar coincideix, a grans trets, amb el desplegament de polítiques per combatre'l: els ajuntaments més actius en la lluita contra la segregació escolar tendeixen a ser els municipis amb una incidència més gran d'aquest fenomen. Encara que no sempre amb diferències estadísticament significatives (vegeu la taula 21), els municipis més grans i amb un pes més important del sector concertat, amb índexs de segregació més elevats, acostumen a ser més actius en la lluita contra aquest fenomen. A més, convé destacar que, a diferència del que succeeix amb la prevalença d'aquest fenomen, que no està condicionat per factors de composició social, el pes del fet migratori també és un factor explicatiu del desplegament de polítiques d'escolarització equilibrada.

Taula 21. Actuacions de promoció de l'escolarització equilibrada d'alumnat dels municipis més grans de 10.000 habitants, en funció de factors de diferenciació territorial, 2013.

Actuacions de promoció de l'escolarització equilibrada	Població, 2013	% població estrangera, 2012	Dissimilitud, 2012	Percentatge sector concertat, 2012
Sí	43.475,6	15,6	0,323	45
No	18.166,4	10,6	0,267	31,9
Total	40.012,2	14,9	0,315	43,2
Models de zonificació que compensin la composició social dels centres	Població, 2013	% població estrangera, 2012	Dissimilitud, 2012	Percentatge sector concertat, 2012
Sí	52.640,6	14,5	0,363	34,9
No	38.976,4	16,2	0,303	50
Total	43.475,6	15,6	0,323	45
Repartiment de l'alumnat NEE entre centres	Població, 2013	% població estrangera, 2012	Dissimilitud, 2012	Percentatge sector concertat, 2012
Sí	46.025,4	16,7	0,319	51,9
No	35.020,8	12,1	0,335	22,1
Total	43.475,6	15,6	0,323	45
Aprofitament actiu de la reserva de places NEE	Població, 2013	% població estrangera, 2012	Dissimilitud, 2012	Percentatge sector concertat, 2012
Sí	46.405,5	18,4	0,303	50,4
No	40.545,7	12,8	0,342	39,7
Total	43.475,6	15,6	0,323	45
Modificació de les ràtios per equilibrar	Població, 2013	% població estrangera, 2012	Dissimilitud, 2012	Percentatge sector concertat, 2012
Sí	43.025,8	16,3	0,338	53,5
No	43.845,4	15,1	0,31	38,1
Total	43.475,6	15,6	0,323	45
Cap actuació	Població, 2013	% població estrangera, 2012	Dissimilitud, 2012	Percentatge sector concertat, 2012
Sí	32.876,7	10,1	0,33	16,6
No	44.312,3	16,1	0,322	47,3
Total	43.475,6	15,6	0,323	45

(continua)

(continuació)

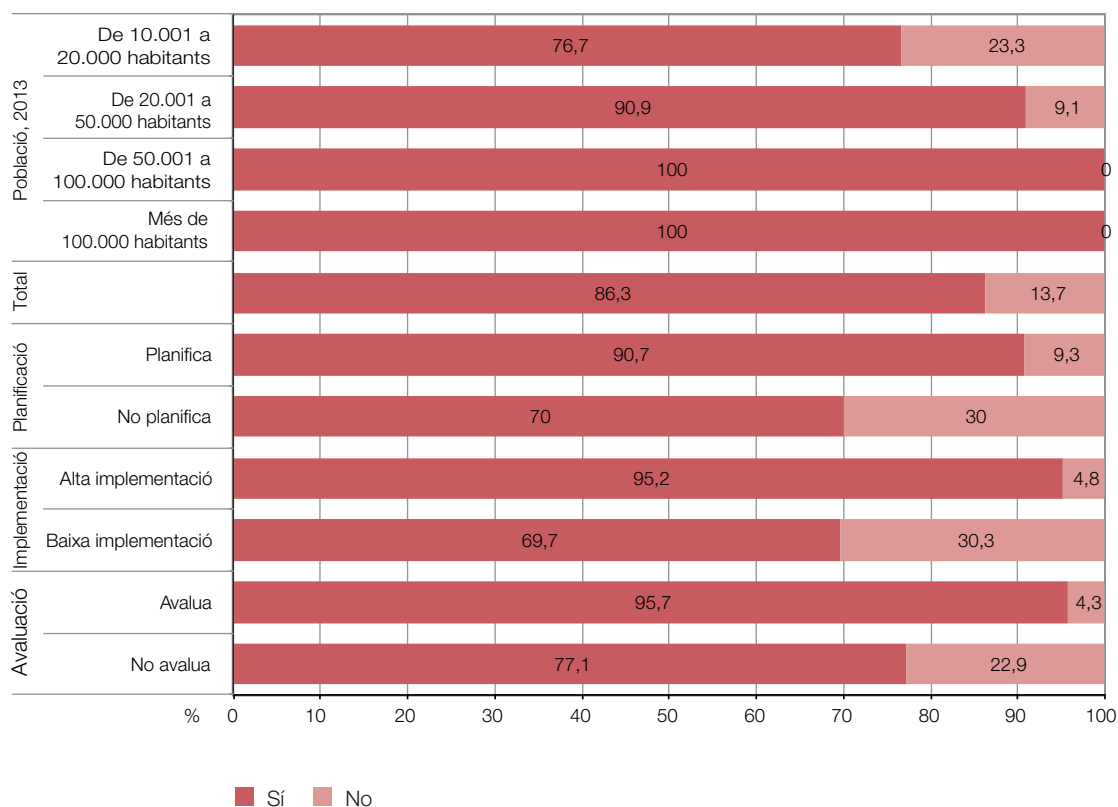
Model de zonificació	Població 2013	% població estrangera 2012	Dissimilitud 2012	Percentatge sector concertat 2012
Zona única	28.038,7	16,2	0,292	48
Zones múltiples	65.756,5	14,6	0,36	38,3
Altres	69.983,6	15,4	0,418	53,6
Total	43.475,6	15,6	0,323	45

Font: Elaboració a partir de dades del Panel de polítiques públiques locals d'educació (2013), del Departament d'Ensenyament i de l'Institut d'Estadística de Catalunya.

Nota: En color gris fort, significació < 0,05; en color gris clar, significació < 0,1.

Finalment, els municipis amb coresponsabilitat en la formulació, implementació i avaluació de polítiques educatives també tenen una implicació més gran en la lluita contra la segregació escolar: els municipis que planifiquen, diversifiquen i implementen polítiques locals en matèria d'educació tendeixen a desenvolupar més polítiques de promoció de l'escolarització equilibrada d'alumnat (vegeu el gràfic 18).

Gràfic 18. Actuacions de promoció de l'escolarització equilibrada d'alumnat dels municipis més grans de 10.000 habitants, en funció de la grandària del municipi i de la coresponsabilitat en la política educativa, 2013.

Font: Elaboració a partir de dades del Panel de polítiques públiques locals d'educació (2013), del Departament d'Ensenyament i de l'Institut d'Estadística de Catalunya.

3.2. Programació i provisió de l'oferta formativa

La pèrdua de prioritat política en la provisió d'oferta formativa

El Panel de polítiques públiques locals d'educació de l'any 2013 també constata que, tot i que conforma un dels àmbits de més prioritat política (especialment l'atenció a la primera infància), els ajuntaments tendeixen a atribuir cada cop menys importància a la provisió d'oferta formativa pròpia en àmbits com ara l'atenció a la petita infància, la formació d'adults, els ensenyaments musicals i artístics o la formació professional inicial (escoles bressol, escoles de música i dansa, centres de formació d'adults, programes de formació inicial, etc.) (vegeu la taula 22). Les dificultats financeres que troben els ajuntaments a l'hora de promoure i sostenir oferta formativa pròpia o finançada, encara que sigui parcialment, amb recursos propis, o la reducció de la demanda social en alguns ensenyaments per efecte de la crisi econòmica són factors que poden explicar aquesta pèrdua de prioritat política.

Taula 22. Evolució del grau de prioritització dels àmbits de política educativa dels ajuntaments, per municipis més grans de 10.000 habitants, 2009, 2011 i 2013.

	2009		2011		2013	
	Primer objectiu	Entre les tres prioritats	Primer objectiu	Entre les tres prioritats	Primer objectiu	Entre les tres prioritats
Atenció a la petita infància	65	85	56,1	83,7	44,2	72,7
Formació d'adults	4	27	4,1	35,7	8,4	26,3
Ensenyaments musicals i artístics	2	25,5	1,1	29,5
Programes de qualificació professional inicial i de formació professional	6,1	24,5	3,2	16,9
Transició escola-treball	4	45	2	19,4	2,1	13,7

Font: Elaboració a partir del Panel de polítiques públiques locals d'educació, 2009, 2011 i 2013.

En el cas de l'atenció a la primera infància, convé destacar que els municipis que més prioritzen aquest àmbit tendeixen a ser més grans demogràficament que els municipis que el prioritzen menys, i presenten taxes d'escolarització pública significativament més elevades que els que no ho fan (vegeu la taula 23).

Taula 23. Característiques socials dels municipis en funció de la prioritització de l'atenció a la primera infància com a objectiu primer o no, per municipis més grans de 10.000 habitants de Catalunya, 2013.

	Població, 2013	RFDB per habitant (milers d'euros), 2009	Dèficit instructiu, 2001	Taxa d'escolarit. 0-2 anys, 2013	Taxa d'escolarit. pública 0-2 anys, 2013	% educació, 2013	Despesa educació per capita, 2013
Sí (n=42)	52.980,4	16,3	39,8	34,9	25,6	7	81,7
No (n=53)	29.735,5	16,8	40,2	32,5	19,6	6,6	73,7
Total (n=95)	40.012,2	16,6	40	33,6	22,2	6,8	77,3

Font: Elaboració a partir de dades del Panel de polítiques públiques locals d'educació (2013), del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques, del Departament d'Ensenyament i de l'Institut d'Estadística de Catalunya.

Nota: En color gris, caselles amb diferències estadísticament significatives (< 0,05).

Aquesta pèrdua de prioritats polítiques coincideix també amb un cert estancament que, després d'anys de creixement tant del nombre d'alumnat inscrit (en valors absoluts) com dels índexs d'escolarització (en valors relatius sobre el conjunt de la població d'edat teòrica), afecta la participació a l'educació infantil de primer cicle (a partir del curs 2011-2012), als programes de formació inicial (a partir del curs 2012-2013), als ensenyaments de música i dansa (a partir del curs 2010-2011) i a la formació d'adults (a partir del curs 2011-2012) (vegeu la taula 24 i els gràfics 19 i 20).

Les dificultats econòmiques de les famílies per sufragar l'accés a determinats ensenyaments no gratuïts, i que tenen caràcter no obligatori, complementari o compensatori, segons el cas, i també les restriccions pressupostàries del Departament d'Ensenyament i de molts ajuntaments, que han afectat el finançament d'aquestes ofertes, són alguns dels factors que expliquen que la participació en aquestes ofertes presenti un cert estancament d'ençà de l'any 2012.

Taula 24. Evolució de les taxes d'escolarització, per tipus de formació, per municipis més grans de 10.000 habitants, 2005-2015.

Escola bressol	2005 -2006	2006 -2007	2007 -2008	2008 -2009	2009 -2010	2010 -2011	2011 -2012	2012 -2013	2013 -2014	2014- 2015(p)
Educació infantil de primer cicle 0-2 anys	30,6	31,1	32,5	33,1	33,3	34,4	37	35,2	36	36,7
Educació infantil de primer cicle 0-2 anys (públic)	13,6	14,6	16,4	17,7	19,1	20,3	22,8	22,2	22,7	22,9
Alumnat	70.765	73.801	80.032	84.221	86.070	88.552	92.003	84.244	82.101	80.355
Alumnat (públic)	31.431	34.721	40.516	45.158	49.351	52.307	56.765	53.064	51.715	50.153
Centres (públic)	554	592	672	733	801	849	923	926	921	-
PFI	2005 -2006	2006 -2007	2007 -2008	2008 -2009	2009 -2010	2010 -2011	2011 -2012	2012 -2013	2013 -2014	2014- 2015(p)
PFI (PQPI) (PGS) 16-17 anys	3,9	4,1	4	4,2	4,6	5,2	5,3	5,6	5,6	5,6
PFI (PQPI) (PGS) 16-17 anys (públic)	-	-	-	2,6	3	3,3	3,3	3,6	3,8	3,4
Alumnat	5.175	5.355	5.235	5.521	6.281	7.047	7.113	7.537	7.668	7.583
Alumnat (públic)	-	-	-	3.561	4.049	4.463	4.372	4.858	5.165	4.619
Centres (públic)	-	-	-	129	131	148	152	165	176	-
Escola de música (no graus professionals i superiors)	2005 -2006	2006 -2007	2007 -2008	2008 -2009	2009 -2010	2010 -2011	2011 -2012	2012 -2013	2013 -2014	2014- 2015(p)
Escola de música 6-17 anys	4,5	4,6	5	5,5	5,8	6,2	6,1	5,9	6	6
Escola de música 6-17 anys (públic)	3,2	3,3	3,6	4	4,2	4,6	4,6	4,5	4,5	-
Alumnat	34.755	36.450	40.409	45.407	48.518	53.181	53.468	52.942	54.008	55.500
Alumnat (públic)	24.361	25.922	28.951	32.761	35.355	39.601	40.492	40.473	41.046	-
Centres (públic)	125	129	118	127	134	151	157	165	-	-

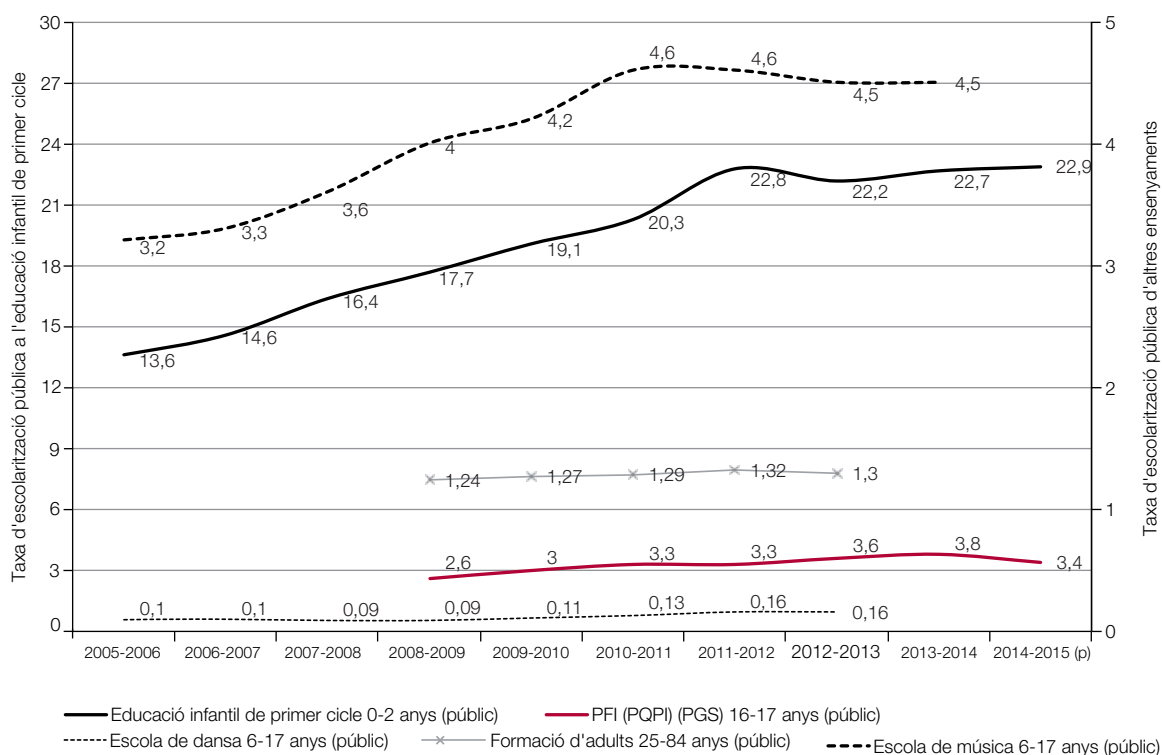
(continua)

(continuació)

Escola de dansa, no graus professionals i superiors	2005-2006	2006-2007	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015(p)
Escola de dansa 6-17 anys	1,08	1,1	1,18	1,24	1,19	1,17	1,18	1,09	1,01	1,08
Escola de dansa 6-17 anys (públic)	0,1	0,1	0,09	0,09	0,11	0,13	0,16	0,16	-	-
Alumnat	8.318	8.595	9.526	10.220	10.071	10.014	10.323	9.748	9.135	10.000
Alumnat (públic)	743	757	755	747	916	1.099	1.366	1.419	-	-
Centres (públic)	13	14	15	15	16	16	17	18	-	-
Formació d'adults	2005-2006	2006-2007	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015(p)
Formació d'adults 25-84 anys	-	-	-	1,28	1,32	1,33	1,37	1,34	1,31	1,31
Formació d'adults 25-84 anys (públic)	-	-	-	1,24	1,27	1,29	1,32	1,3	-	-
Alumnat	-	-	-	69.410	71.943	72.573	75.260	73.366	71.301	71.000
Alumnat (públic)	-	-	-	67.225	69.440	70.201	72.337	70.979	-	-
Centres (públic)	-	-	-	159	159	164	164	164	-	-

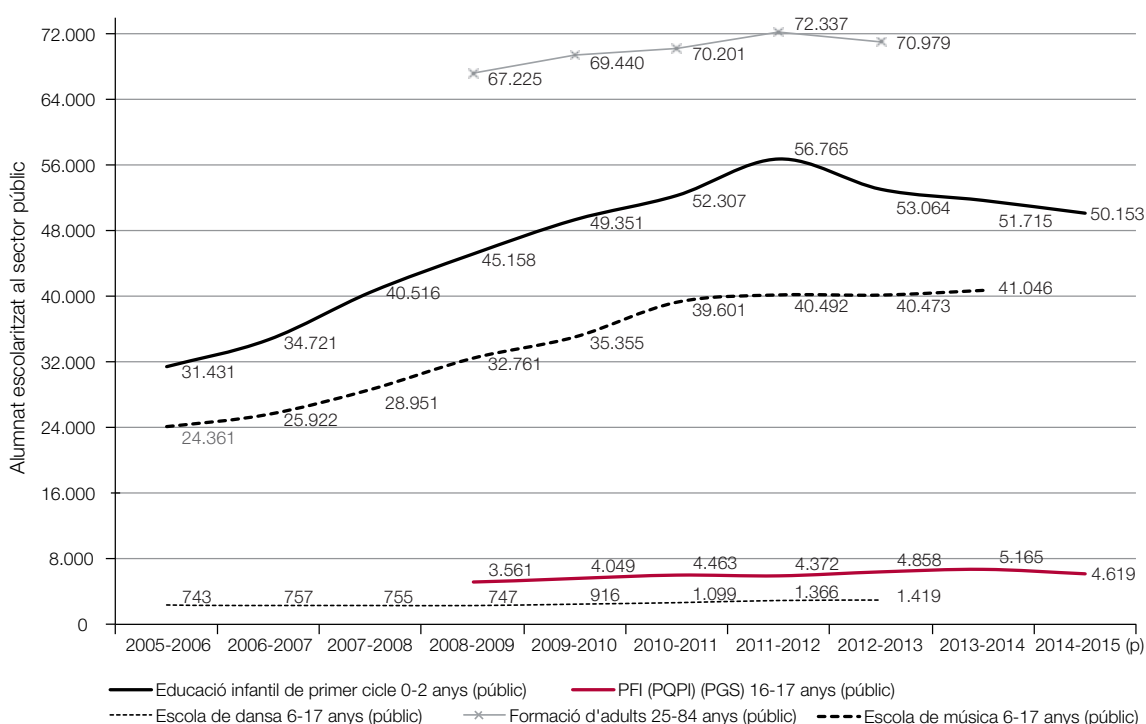
Font: Elaboració a partir de dades del Departament d'Ensenyament i de l'Institut d'Estadística de Catalunya.

Gràfic 19. Evolució de les taxes d'escolarització pública, per tipus de formació, per municipis més grans de 10.000 habitants, 2005-2015.

Font: Elaboració a partir de dades del Departament d'Ensenyament i de l'Institut d'Estadística de Catalunya.

Gràfic 20. Evolució de l'alumnat escolaritzat al sector públic, per tipus de formació, per municipis més grans de 10.000 habitants, 2005-2015.

Font: Elaboració a partir de dades del Departament d'Ensenyament i de l'Institut d'Estadística de Catalunya.

Més enllà de la informació que ens ofereix l'Estadística de l'ensenyament del Departament d'Ensenyament, que mostra les modificacions del nombre de centres públics disponibles per tipus d'oferta, les dades del Panel de polítiques públiques locals d'educació de l'any 2013 evidencien que la disponibilitat o no d'oferta formativa als municipis de més de 10.000 habitants de Catalunya s'ha mantingut estable en els darrers dos anys, amb l'excepció de l'oferta de formació ocupacional i dels programes de transició escola-treball, que decreix (vegeu la taula 25). La reducció de la inversió pública en polítiques actives d'ocupació i en formació ocupacional, fonamentalment per part del Ministeri de Treball, que ha repercutit en els programes que desenvolupaven els ajuntaments, explica, en part, aquest decreixement de la proporció de municipis que disposen d'aquesta oferta formativa. En concret, la proporció d'ajuntaments de municipis de més de 10.000 habitants que participen en la provisió de formació ocupacional i de programes de transició escola-treball ha decrescut en quinze punts percentuals del 2011 al 2013, del 79,8% al 65,3%, i del 70,7% al 56,8%, respectivament.

Taula 25. Evolució de la provisió d'oferta per part dels ajuntaments, per tipus, per municipis més grans de 10.000 habitants, 2011 i 2013.

	2011	2013
	Sí %	Sí %
Escoles bressol	=	96,8
Escoles de música i/o dansa	86,9	84,2
Altres ofertes de formació musical		29,5
Ensenyaments artístics	44,4	45,3
Programes de qualificació professional inicial (PQPI)	64,6	65,3
Programes de transició escola-treball	70,7	56,8
Formació ocupacional	79,8	65,3
Centres de formació d'adults	91,9	76,8
Altres ofertes de formació d'adults		75,8

Font: Elaboració a partir del Panel de polítiques públiques locals d'educació, 2011 i 2013.

Les desigualtats territorials en la provisió de l'oferta formativa

Les anàlisis corresponents a les edicions dels anys 2009 i 2011 del Panel de polítiques públiques locals d'educació posaven de manifest les desigualtats territorials existents en la provisió de l'oferta formativa reglada, factors explicatius sovint diferenciats per als diversos ensenyaments, especialment entre els ensenyaments preobligatoris i els postobligatoris. La grandària, la capitalitat o la composició social del municipi o la despesa *per capita* dels ajuntaments eren factors que ajudaven a explicar aquestes desigualtats.

En relació amb les característiques socials i educatives del municipi, l'anàlisi de les dades actualitzades el 2013 evidencia que la grandària del municipi ha perdut capacitat per explicar les desigualtats entre municipis en els índexs d'escolarització en l'educació infantil de primer cicle i en la formació professional: mentre que l'any 2009 hi havia una relació negativa estadísticament significativa entre grandària i escolarització de 0 a 2 anys, l'any 2013 ja no existeix; i mentre que l'any 2009 hi havia una relació positiva entre grandària i participació en la formació professional, aquesta només persisteix l'any 2013 en el cas dels CFGS (vegeu la taula 26).

En canvi, aquestes dades evidencien que hi continua havent una forta relació entre els índexs d'escolarització als diferents ensenyaments reglats i la composició social del municipi (com més afavorides són les condicions socials i econòmiques de la població, més escolarització presenta), i entre aquests i les característiques socioeducatives (amb una relació positiva entre els resultats educatius i l'escolarització a la postobligatòria, i també entre la participació als diferents ensenyaments postobligatoris) (vegeu la taula 26).

En relació amb els índexs de despesa pública, les dades disponibles també evidencien que aquests condicionen la provisió d'oferta de primer cicle d'educació infantil, en el sentit que els municipis amb ajuntaments que inverteixen més en educació (*per capita* i en percentatge del seu pressupost) tendeixen a tenir taxes d'escolarització dels infants de 0 a 2 anys més elevades. Aquesta relació està menys present en altres ensenyaments reglats.

També destaca que la participació a la formació d'adults no presenta desigualtats relacionades amb factors de caràcter demogràfic o social, ni tampoc es veu condicionada pels índexs de despesa pública dels ajuntaments.

Taula 26. Relació entre les característiques dels municipis i les taxes d'escolarització a diferents ensenyaments, per municipis més grans de 10.000 habitants a Catalunya, 2013.

	Taxa d'escolarit. 0-2 anys, 2013	Taxa d'escolarit. pública 0-2 anys, 2013	Taxa bruta PQPI 16 i 17 anys, 2013	Taxa bruta d'escolarit. als 17 anys, 2013	Taxa d'escolarit. a FP 16-19 anys	Taxa bruta adults 25-84 anys per 1.000 h., 2012
Població, 2013						
% població estrangera, 2012	---	---		++	++	
Dèficit instructiu, 2001	---					
RFDB per habitant (milers d'euros), 2009	+++			++		
Coneixement català, el parla, 2001	+++			+++		
Aturats per 100 habitants > 16 anys, 2012	---		--		++	
Taxa d'escolarització 0-2 anys, 2013	1	+++				
Taxa d'escolarització pública 0-2 anys, 2013	+++	1			---	
Taxa bruta PQPI 16-17 anys, 2013			1	+++	+++	
Taxa bruta d'escolarització als 17 anys, 2013			+++	1	+++	
Taxa d'escolarització a FP 16-19 anys		---	+++	+++	1	
Taxa de graduació ESO	+++			++		
Taxa bruta adults 25-84 anys per 1.000 habitants, 2012						1
% educació, 2013	++					
Despesa educació <i>per capita</i> , 2013	++	++				
Despesa <i>per capita</i> , 2013		++			--	

Font: Elaboració a partir de dades del Panel de polítiques públiques locals d'educació (2013), del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques, del Departament d'Ensenyament i de l'Institut d'Estadística de Catalunya.

Si bé la grandària no explica les desigualtats en els índexs d'escolarització, el Panel de polítiques públiques locals d'educació de l'any 2013 evidencia que sí que explica la disponibilitat o no de les diferents ofertes formatives al municipi amb la participació dels ajuntaments. Amb l'excepció de l'atenció a la primera infància, en la qual pràcticament tots els ajuntaments disposen d'escoles bressol municipals, sigui quina sigui la grandària, i de la formació d'adults, en la qual aquesta participació dels ajuntaments no respon a criteris demogràfics, com més grans són els municipis més tendeixen a tenir ajuntaments que participen en la provisió d'oferta. Això succeeix especialment en el cas dels PQPI, dels programes de transició escola-treball, de les ofertes de formació musical o dels ensenyaments artístics (vegeu la taula 8 de l'Annex).

El Panel de l'any 2013 també constata que la intervenció dels ajuntaments en la provisió d'oferta de PQPI contribueix a incrementar els índexs d'escolarització pública en aquests ensenyaments i establir diferències estadísticament significatives amb els municipis que tenen ajuntaments que no hi intervenen. El nombre de centres de música per habitant també és significativament més alt en aquells municipis que tenen ofertes públiques municipals d'ensenyaments musicals i artístics.

La intervenció dels ajuntaments en la provisió de formació d'adults, en canvi, no garanteix tenir índexs de participació de la població adulta en aquesta oferta formativa més significativament elevada que els municipis amb ajuntaments que no hi intervenen.

Finalment, cal destacar que la coresponsabilitat dels ajuntaments en matèria d'educació condiona de manera positiva la provisió d'oferta formativa. En altres paraules, és més probable trobar oferta de PQPI, de programes de transició escola-treball, de formació ocupacional, de formació d'adults o d'ensenyaments de música o dansa en municipis amb ajuntaments que planifiquen, implementen i avaluen polítiques educatives locals, que no pas en municipis amb ajuntaments que no ho fan (vegeu la taula 27).

Taula 27. Disponibilitat d'oferta formativa en funció de la coresponsabilitat dels ajuntaments en matèria d'educació i de la grandària, per municipis més grans de 10.000 habitants de Catalunya, 2013.

	Planificació		Implementació		Avaluació		Total	Grandària 2013			
	Planifica	No planifica	Alta implement.	Baixa implement.	Avalua	No avalua		De 10.001 a 20.000 habitants	De 20.001 a 50.000 habitants	De 50.001 a 100.000 habitants	Més de 100.000 habitants
PQPI	72	40	77,4	42,4	78,7	52,1	65,3	41,9	78,8	90,9	100
Altres programes de transició escola-treball	66,7	20	69,4	33,3	70,2	43,8	56,8	41,9	63,6	63,6	100
Formació ocupacional	66,7	60	77,4	42,4	76,6	54,2	65,3	51,2	78,8	63,6	87,5
Dispositius locals d'inserció laboral	77,3	65	83,9	57,6	72,3	77,1	74,7	69,8	78,8	72,7	87,5
Consells de formació professional, taules o d'altres	46,7	15	51,6	18,2	51,1	29,2	40	27,9	33,3	72,7	87,5
Centres de formació d'adults	78,7	70	80,6	69,7	83	70,8	76,8	76,7	81,8	63,6	75
Altres ofertes de formació de persones adultes	77,3	70	83,9	60,6	83	68,8	75,8	83,7	63,6	72,7	87,5
Escoles de música i/o dansa	85,3	80	91,9	69,7	93,6	75	84,2	81,4	81,8	90,9	100
Altres ofertes de formació musical	33,3	15	40,3	9,1	29,8	29,2	29,5	23,3	24,2	36,4	75

Font: Elaboració a partir de dades del Panel de polítiques públiques locals d'educació (2013) i de l'Institut d'Estadística de Catalunya.

3.3. Acompanyament a l'escolaritat

La pèrdua de prioritat política de l'acompanyament a l'escolaritat

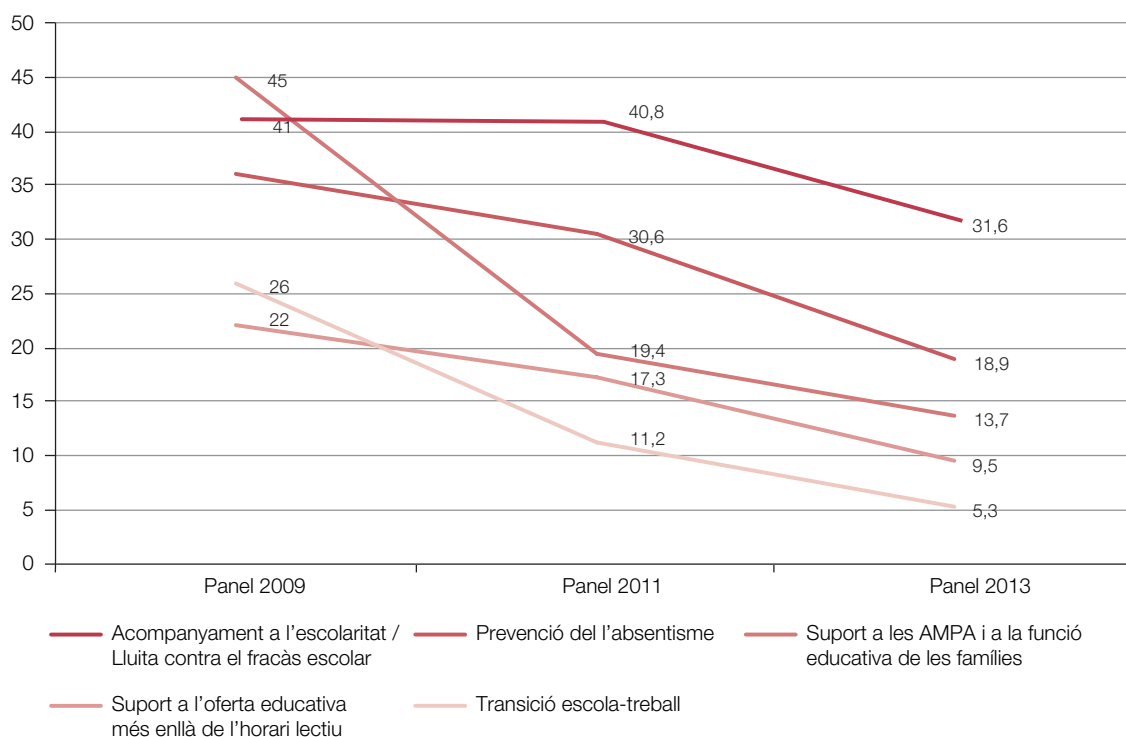
El Panel de polítiques públiques locals d'educació de l'any 2013 mostra que l'àmbit de l'acompanyament a l'escolaritat, en sentit ampli, ha tendit a perdre importància d'ençà de l'any 2009. Si bé l'anàlisi del Panel de l'any 2011 destacava que particularment la lluita contra el fracàs escolar esdevenia una de les principals prioritats polítiques, amb un augment de la seva prioritització respecte de l'any 2009 (més ajuntaments situaven aquests programes com a primer objectiu), el Panel de l'any 2013 mostra que l'acompanyament a l'escolaritat (des d'una concepció àmplia) ha perdut progressivament pes com a prioritat política.

Taula 28. Evolució de les prioritats polítiques i de les polítiques d'acompanyament a l'escolaritat, per municipis més grans de 10.000 habitants, 2009, 2011 i 2013.

	2009		2011		2013	
	Primer objectiu	Entre les tres prioritats	Primer objectiu	Entre les tres prioritats	Primer objectiu	Entre les tres prioritats
Acompanyament a l'escolaritat / Lluita contra el fracàs escolar	13	41	18,4	40,8	11,6	31,6
Prevenició de l'absentisme	0	22	3,1	17,3	2,1	9,5
Suport a les AMPA i a la funció educativa de les famílies	5	36	3,1	30,6	0	18,9
Suport a l'oferta educativa més enllà de l'horari lectiu	4	26	1,0	11,2	2,1	5,3
Transició escola-treball	4	45	2,0	19,4	2,1	13,7
Actuacions	Sí	No	Sí	No	Sí	No
Programes de reforç escolar	78,2	21,8	81,8	18,2	75,8	24,2
Programes de diversificació curricular	56,4	43,6	76,8	23,2	80	20
Programes de promoció de la convivència escolar	56,4	43,6	60,6	39,4	53,7	46,3
Comissió social de centre	57,4	42,6	68,7	31,3	65,3	34,7
Programes de vinculació de l'escola al territori	82,2	17,8	74,7	25,3	65,3	34,7
Programes d'acompanyament i formació de famílies	78,2	21,8	73,7	26,3	76,8	23,2
Programes de transició entre etapes educatives	64,4	35,6	59,6	40,4	60	40
Programes d'orientació formativa	85,1	14,9	75,8	24,2	77,9	22,1

Font: Elaboració a partir del Panel de polítiques públiques locals d'educació, 2009, 2011 i 2013.

Gràfic 21. Evolució de la prioritat política (entre les tres prioritats principals) de l'acompanyament a l'escolaritat, per municipis més grans de 10.000 habitants, 2009, 2011 i 2013.

Font: Elaboració a partir del Panel de polítiques públiques locals d'educació, 2009, 2011 i 2013.

Aquesta pèrdua de centralitat política, però, no s'ha traduït en un descens equivalent en el desplegament de polítiques. De fet, tal com ja es posava de manifest l'any 2011, el Panel de polítiques públiques locals d'educació de l'any 2013 constata novament que l'evolució de les polítiques d'acompanyament a l'escolaritat és molt desigual: si bé hi ha actuacions que tendeixen a incrementar-se o a mantenir-se, d'altres tendeixen a decreixer (vegeu la taula 29).

L'anàlisi del Panel de 2011 destacava l'enfortiment d'actuacions relacionades amb l'acompanyament a l'escolaritat que es duen a terme des dels centres escolars i el debilitament d'actuacions relacionades amb el suport educatiu que es fa des del territori més enllà de l'horari lectiu, en part com a conseqüència de la pèrdua de finançament de polítiques desenvolupades pel Departament d'Ensenyament de reforç a aquests espais i temps educatius, com ara els plans educatius d'entorn o les subvencions als ajuntaments i a les AMPA per a les activitats extraescolars o per a l'obertura dels equipaments escolars en horari escolar.

En aquest sentit, el Panel de l'any 2013 constata que els programes de diversificació curricular o els projectes educatius a les escoles relacionats amb la millora de l'èxit escolar augmenten, mentre que decreixen els tallers d'estudi assistit, els serveis d'atenció educativa més enllà de l'horari lectiu (ludoteques, casals infantils, etc.) o els programes de vinculació de l'escola amb el territori (vegeu la taula 29).

Altres actuacions que presenten una tendència decreixent són els programes de transició escola-treball (els programes de transició escola-treball i els dispositius locals d'inserció laboral) o els programes relacionats amb l'acollida del fet migratori en l'àmbit educatiu (els projectes d'acollida a l'escola i les accions específiques d'acompanyament a les famílies nouvingudes) (vegeu la taula 29). Les dificultats de transició escola-treball derivades de la conjuntura econòmica actual i la davallada dels fluxos immigrants, juntament amb la reducció del finançament procedent de fons europeus, estatals i autonòmics destinats a les polítiques actives d'ocupació i a les polítiques d'atenció a la immigració, contribueixen a explicar, encara que sigui parcialment, aquesta evolució.

Taula 29. Evolució dels programes d'acompanyament a l'escolaritat, per municipis més grans de 10.000 habitants, 2011 i 2013.

	2011	2013
	Sí %	Sí %
Actuacions de suport d'activitats educatives dins de l'horari lectiu	97	98,9
Actuacions de promoció d'activitats educatives més enllà de l'horari lectiu	90,9	90,5
Programes de lluita contra l'absentisme	87,9	86,3
Centres oberts, ludoteques, casals infantils, etc.	86,9	81,1
Programes de diversificació curricular	76,8	80
Projectes educatius a les escoles relacionats amb la millora de l'èxit escolar	64,6	78,9
Programes d'incentivació i orientació formativa	75,8	77,9
Programes d'acompanyament i formació de famílies	73,7	76,8
Programes de dinamització de les AMPA dels centres educatius	77,8	75,8
Tallers d'estudi assistit, tutories d'acompanyament i altres programes de reforç escolar	81,8	75,8
Dispositius locals d'inserció laboral	83,8	74,7
Programes de vinculació de l'escola al territori	74,7	65,3
Comissió social de centre	68,7	65,3
Accions específiques d'acompanyament a les famílies nouvingudes	71,7	64,2
Programes de transició entre etapes educatives	59,6	60
Programes de transició escola-treball	70,7	56,8
Programes de promoció de la convivència i mediació escolar	60,6	53,7
Projectes d'acollida a l'escola	41,4	32,6

Font: Elaboració a partir del Panel de polítiques públiques locals d'educació, 2011 i 2013.

En relació amb el desenvolupament desigual, també convé destacar que l'àmbit del treball amb famílies (els programes d'acompanyament i formació de famílies i els programes de dinamització de les AMPA dels centres educatius) es manté estable, així com també les actuacions relacionades directament amb la vigilància a l'escolaritat obligatòria (els programes de lluita contra l'absentisme) i amb l'orientació en el sistema educatiu (els programes d'incentivació i orientació formativa), en contrast amb l'acompanyament en la transició cap al món del treball.

Convé posar de manifest, a més, que algunes de les actuacions, com ara les de suport d'activitats educatives dins de l'horari lectiu i les de promoció d'activitats educatives més enllà de l'horari lectiu, continuen presents en més del 90 % de municipis de més de 10.000 habitants. Juntament amb l'oferta d'escoles bressol, les beques i els ajuts de suport a l'escolaritat i la participació a l'admissió d'alumnat, aquestes actuacions conformen les polítiques educatives locals més prevalents a escala local, amb més participació dels ajuntaments.

Manca de relació entre el desplegament de polítiques d'acompanyament a l'escolaritat i els resultats acadèmics

L'anàlisi del Panel de polítiques públiques locals d'educació de l'any 2009 constata les diferències existents entre municipis pel que fa a les seves taxes de graduació a l'ESO, més grans en el sector públic, i també que aquestes diferències s'explicaven fonamentalment per les característiques socioeconòmiques i educatives del municipi. L'anàlisi duta a terme l'any 2013 continua reflectint una situació similar: els municipis amb una composició social més afavorida (amb més renda *per capita*, amb menys atur, etc.), i amb menys complexitat educativa (menys segregació escolar, etc.), tendeixen a presentar millors resultats acadèmics que els municipis socialment menys afavorits (vegeu la taula 9 de l'Annex).

L'anàlisi del Panel de l'any 2009 també evidenciava que algunes polítiques d'acompanyament a l'escolaritat tenien dèficits de desplegament en una proporció significativa de municipis, i també que la diversificació de polítiques en aquest àmbit tendia a ser més gran en aquells municipis amb una composició social menys afavorida i amb pitjors resultats acadèmics.

Les dades que ens ofereix el Panel de l'any 2013, però, mostren que encara hi ha alguns tipus d'actuacions que estan presents en menys d'un 70 % de municipis, i que, amb l'excepció dels programes de transició entre etapes educatives, aquestes actuacions presenten una tendència a decreïxer (com passa amb els programes de vinculació de l'escola al territori, les accions específiques d'acompanyament a les famílies nouvingudes, els programes de transició escola-treball, els programes de promoció de la convivència i mediació escolar o els projectes d'acollida a l'escola).

A més, les polítiques d'acompanyament a l'escolaritat tendeixen a estar més presents en municipis més grans i amb ajuntaments amb més coresponsabilitat en matèria d'educació, però les relacions entre característiques del municipi i provisió de polítiques són febles i, en general, estadísticament no significatives (vegeu les taules 10 i 11 de l'Annex).

També és especialment significatiu que no hi hagi relacions entre la prioritització política o el desplegament de polítiques d'acompanyament a l'escolaritat i els resultats acadèmics dels municipis. Amb l'excepció d'algun tipus d'actuació, no hi ha relacions estadísticament significatives entre la taxa de graduació a l'ESO o la taxa d'escolarització als 17 anys, com a *proxy* de l'abandonament educatiu prematur del municipi, i la provisió de polítiques d'acompanyament a l'escolaritat (vegeu la taula 30).

Taula 30. Taxa de graduació a l'ESO i taxa d'escolarització als 17 anys en funció de la provisió de polítiques d'acompanyament a l'escolaritat, per municipis més grans de 10.000 habitants a Catalunya, 2013.

		Taxa de graduació ESO		Taxa bruta d'escolarització als 17 anys, 2013	
		Sí	No	Sí	No
Actuacions de suport d'activitats educatives dins de l'horari lectiu	Sí (n=94)	77,3	87,1	82,2	72,6
Programes de lluita contra l'absentisme	Sí (n=82)	77,3	78,3	82,1	81,6
Projectes educatius a les escoles relacionats amb la millora de l'èxit escolar	Sí (n=75)	77,4	77,3	81,1	85,7
Programes d'incentivació i orientació formativa	Sí (n=74)	77,6	76,7	82,6	80
Programes de transició entre etapes educatives	Sí (n=57)	76,3	79,1	79,9	85,4
Programes de diversificació curricular	Sí (n=76)	76,9	79,4	84,1	73,9
Programes de promoció de la convivència i mediació escolar	Sí (n=51)	76,9	78	86,5	76,9
Comissió social de centre	Sí (n=62)	76,7	78,8	79,5	86,9
Projectes d'acollida a l'escola	Sí (n=31)	77,3	77,5	88,5	79
Actuacions de promoció d'activitats educatives més enllà de l'horari lectiu	Sí (n=86)	77,4	77,3	83,2	71,3
Programes de vinculació de l'escola al territori	Sí (n=62)	76,6	78,9	75,7	94,1
Programes d'acompanyament i formació de famílies	Sí (n=73)	77,3	77,7	80,1	88,6
Programes de dinamització de les AMPA dels centres educatius	Sí (n=72)	77,1	78,3	78,8	92,1
Tallers d'estudi assistit, tutories d'acompanyament i altres programes de reforç escolar	Sí (n=72)	78,4	74,2	83,2	78,6
Accions específiques d'acompanyament a les famílies novvingudes	Sí (n=61)	78	76,4	87,4	72,4
Centres oberts, ludoteques, casals infantils, etc.	Sí (n=77)	77,1	78,6	85,5	67,5

Font: Elaboració a partir de dades del Panel de polítiques públiques locals d'educació (2013), del Ministeri d'Hisenda i Administracions públiques, del Departament d'Ensenyament i de l'Institut d'Estadística de Catalunya.

Nota: En color gris, caselles amb diferències estadísticament significatives (< 0,05).

3.4. Programació i gestió de recursos

El Panel de polítiques públiques locals d'educació de l'any 2011 destacava la inestabilitat que caracteritzava les polítiques de beques i ajuts a l'escolaritat dels ajuntaments, i era l'àmbit de la política educativa local el que més s'havia vist modificat en els diferents municipis, bé a l'alça, bé a la baixa, segons el cas.

La demanda creixent de suport econòmic per part de les famílies a causa de la crisi, que pressiona especialment els ajuntaments com a administració de proximitat, així com les diferents dificultats pressupostàries de les administracions locals i la reducció de la provisió de determinades polítiques de beques i ajuts per part del Departament d'Ensenyament i del Ministeri d'Educació, han provocat canvis, però també respostes diferenciades per part dels ajuntaments en aquest àmbit.

En comparació amb l'any 2011, el Panel de l'any 2013 constata que hi ha més ajuntaments que han promogut polítiques de beques i ajuts a l'escolaritat, el 93,7 %, tres punts percentuals més, però també que la diversificació de les actuacions dutes a terme en aquest àmbit ha decregut: és a dir, amb l'excepció de les beques de menjador i transport, que augmenta, la proporció d'ajuntaments que concedeix ajuts d'altres tipus (activitats extraescolars, llibres, suport a l'escolarització a les llars, activitats complementàries i projectes de centre) disminueix (vegeu la taula 31).

Aquesta disminució es produeix en un context caracteritzat per la suspensió per part del Departament d'Ensenyament, a partir del curs 2011-2012, de determinades convocatòries de beques i ajuts, com ara les de llibres de text i material escolar, i també de determinades convocatòries de subvenció destinades als ajuntaments, orientades també a la provisió d'ajuts, en àmbits com ara les activitats extraescolars o l'escolarització de 0 a 2 anys. A més, si bé a partir del curs 2013-2014 la dotació pressupostària augmenta i es modifiquen els criteris de concessió, en el període 2010-2013 la convocatòria de beques de menjador gestionada pels consells comarcals amb recursos transferits pel Departament d'Ensenyament, complementada en molts municipis amb recursos propis dels ajuntaments, va minorar la seva dotació pressupostària (arran de la supressió d'una partida pressupostària extraordinària de 15 milions d'euros el curs 2009-2010).

Malgrat que en aquest context la contribució dels ajuntaments a l'hora de gestionar i complementar amb recursos propis les polítiques de beques i ajuts existents en matèria d'educació es faria més necessària, per garantir la igualtat d'oportunitats en l'accés a serveis educatius propis o donar cobertura a les situacions de necessitat de suport econòmic no suficientment ateses pels mecanismes que disposa el mateix sistema educatiu, les dades del Panel de l'any 2013 no sembla que indiquin que, amb l'excepció dels ajuts de menjador escolar, els ajuntaments ho hagin compensat.

Taula 31. Prestació de beques i ajuts en matèria d'educació, per municipis més grans de 10.000 habitants, 2009, 2011 i 2013.

	2009	2011	2013
	Sí %	Sí %	Sí %
Beques i ajuts de suport a l'escolaritat	...	90,9	93,7
Llibres	76,2	86,7	80,9
Menjador	76,2	78,9	83,1
Suport a l'escolarització a les llars	...	74,4	67,4
Activitats extraescolars	76,2	71,1	56,2
Activitats complementàries en horari lectiu	...	66,7	52,8
Projectes de centre	63,4	55,6	40,4
Transport	53,5	50	57,3
Activitats d'estiu	...	84,4	84,3

Font: Elaboració a partir del Panel de polítiques públiques locals d'educació, 2009, 2011 i 2013.

El Panel de polítiques públiques locals d'educació de l'any 2009 ja destacava la manca de relacions estadísticament significatives de les polítiques de beques i ajuts a l'escolaritat dels ajuntaments en funció de la grandària, la composició social o les característiques educatives del municipi o de la coresponsabilitat dels seus ajuntaments, ni tampoc en funció de factors relacionats amb la despesa pública. Malgrat els canvis existents en el període analitzat, el Panel de l'any 2013 continua constatant la baixa incidència dels factors de diferenciació territorial a l'hora d'explicar les diferències entre municipis en el desenvolupament de les polítiques de beques i ajuts dels ajuntaments.

Això significa, doncs, que la provisió d'aquestes polítiques no tendeix a estar més garantida en municipis socialment menys afavorits o amb més complexitat educativa, que a priori són municipis amb més necessitats de provisió. En altres paraules, les polítiques locals de beques i ajuts redueixen les desigualtats educatives en aquells municipis on existeixen, però no redueixen necessàriament les desigualtats territorials existents (perquè no sempre n'hi ha als municipis amb més necessitats).

3.5. Coordinació de les actuacions

Estancament de la millora de la participació dels ajuntaments en estructures de coordinació

El Panel de polítiques públiques locals d'educació de l'any 2009 constata que les desigualtats territorials existents en la disponibilitat d'estructures de coordinació, en la participació dels ajuntaments en les xarxes locals, en el desenvolupament del treball transversal entre les àrees municipals o en la implicació de la comunitat educativa tenien a veure sobretot amb la grandària del municipi i amb el grau de coresponsabilitat dels ajuntaments en matèria d'educació.

De fet, el Panel de l'any 2011 evidenciava que, amb l'increment d'aquest grau de coresponsabilitat dels ajuntaments, s'augmentava, alhora, la seva participació en xarxes locals i la implicació dels agents educatius del territori en el desenvolupament de les polítiques educatives locals, i es reduïen les desigualtats territorials existents.

El Panel de l'any 2013, però, posa de manifest que el grau de participació dels ajuntaments en xarxes locals (vegeu la taula 32) o en xarxes intermunicipals (vegeu la taula 33) s'ha mantingut pràcticament igual, en un 82 % i un 62 %, respectivament.

Taula 32. Evolució de la participació en xarxes locals dels ajuntaments, per municipis més grans de 10.000 habitants, 2009, 2011 i 2013.

	Participació en xarxa	No-participació en xarxa	Total
2013	82,1	17,9	100
2011	82,8	17,2	100
2009	52	48	100

Font: Elaboració a partir del Panel de polítiques públiques locals d'educació, 2009, 2011 i 2013.

Taula 33. Evolució de la participació en xarxes intermunicipals dels ajuntaments, per municipis més grans de 10.000 habitants, 2011 i 2013.

	Participació en xarxa	No-participació en xarxa	Total
2013	62,1	37,9	100
2011	61,6	38,4	100

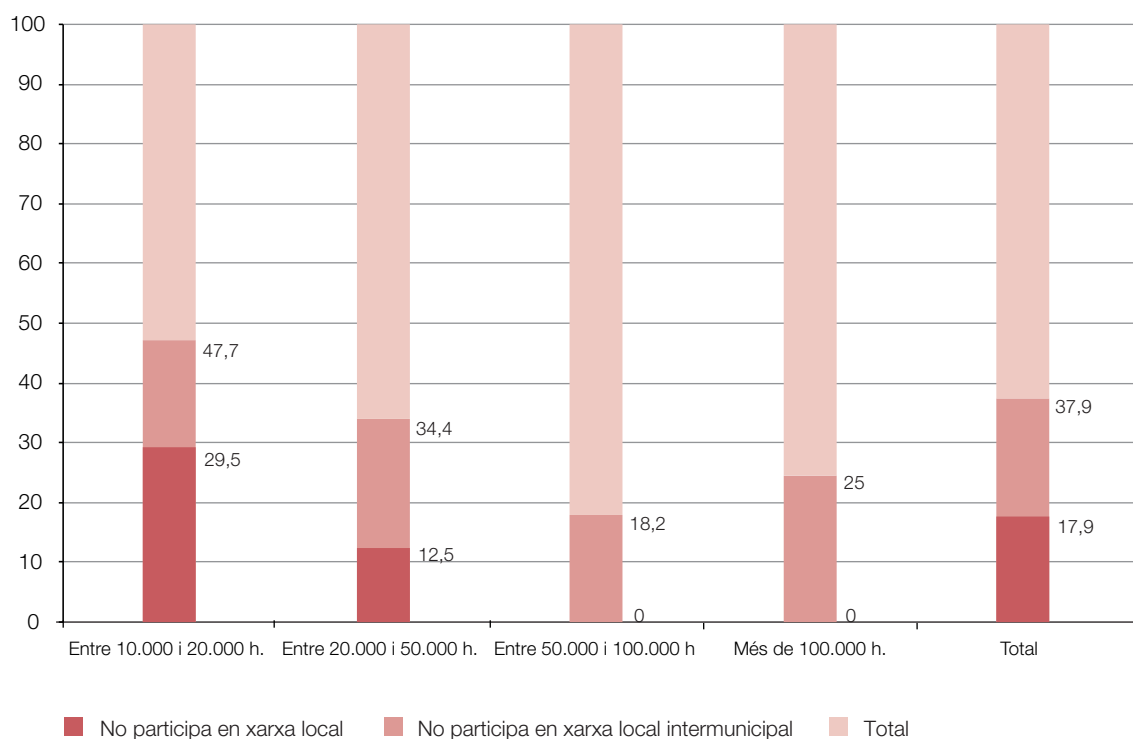
Font: Elaboració a partir del Panel de polítiques públiques locals d'educació, 2011 i 2013.

La grandària del municipi continua sent un factor de diferenciació territorial determinant: tots els municipis més grans de 50.000 habitants disposen de xarxes locals i intermunicipals que compten amb la participació dels ajuntaments, mentre que un 29,5 % i un 47,7 % dels ajuntaments dels municipis més petits de 20.000 habitants no participen en xarxes locals i intermunicipals, respectivament (vegeu el gràfic 22).

De fet, hi ha una relació estadísticament significativa entre grandària del municipi (població) i participació en una xarxa local de l'ajuntament (vegeu la taula 34). Convé recordar que la grandària del municipi també està relacionada amb el nombre de centres escolars, els índexs d'escolarització a la postobligatòria o la presència de sector concertat, característiques que introdueixen diversitat en els agents educatius del territori i també més necessitats de coordinació, de tal manera que els municipis amb més centres, més escolarització als ensenyaments postobligatoris o més pes del sector concertat són també els municipis amb més participació dels ajuntaments en xarxes locals.

Les xarxes intermunicipals, en canvi, tenen una relació més feble amb aquests factors de diferenciació territorial (vegeu la taula 34).

Gràfic 22. Grau de participació en xarxes locals i intermunicipals dels ajuntaments de municipis de més de 10.000 habitants de Catalunya, per grandària del municipi, 2013.

Font: Elaboració a partir del Panel de polítiques públiques locals d'educació, 2013.

Taula 34. Participació dels ajuntaments de municipis més grans de 10.000 habitants en xarxes locals i intermunicipals, per característiques del municipi, 2013.

Participació en xarxa local	Població, 2013	Dèficit instructiu, 2001	Taxa d'escolaritz. 0-2 anys, 2013	Taxa bruta PQPI 16 i 17 anys, 2013	Taxa bruta d'escolaritz. als 17 anys, 2013	Taxa d'escolaritz. a FP 16-19 anys	Taxa bruta adults 25-84 anys per 1.000 h., 2012	Percentatge sector concertat educació infantil i primària, 2012	Taxa de graduació ESO	Dissimilitud, 2012
Sí (n=78)	44.817,7	39,9	33,6	6,7	85,1	19,1	16,9	47,9	77,1	0,3
No (n=17)	17.963,5	40,5	33,7	2,5	67,9	8,7	27,3	21,8	78,8	0,2
Total (n=95)	40.012,2	40	33,6	6	82,1	17,3	18,7	43,2	77,4	0,3
Participació en xarxa intermunicipal	Població, 2013	Dèficit instructiu, 2001	Taxa d'escolaritz. 0-2 anys, 2013	Taxa bruta PQPI 16 i 17 anys, 2013	Taxa bruta d'escolaritz. als 17 anys, 2013	Taxa d'escolaritz. a FP 16-19 anys	Taxa bruta adults 25-84 anys per 1.000 h., 2012	Percentatge sector concertat educació infantil i primària, 2012	Taxa de graduació ESO	Dissimilitud, 2012
Sí (n=59)	46.155,7	40,6	33,2	6,8	83,7	18,3	17,8	44,3	76,4	0,3
No (n=36)	29.943,7	39	34,2	4,7	79,4	15,6	20,3	41,5	79	0,3
Total (n=95)	40.012,2	40	33,6	6	82,1	17,3	18,7	43,2	77,4	0,3

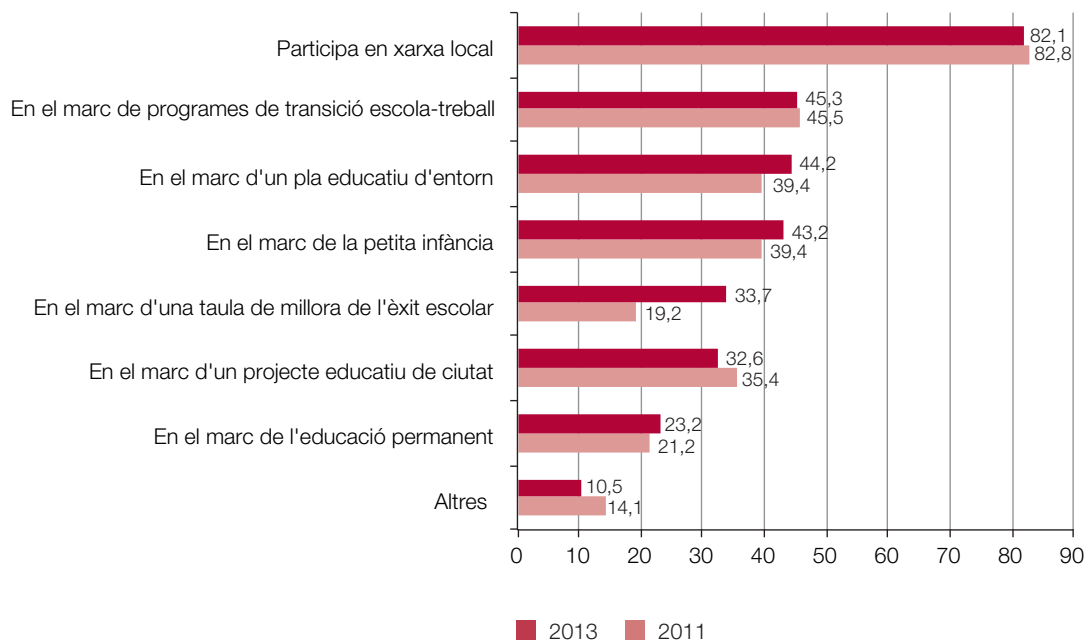
Font: Elaboració a partir del Panel de polítiques públiques locals d'educació, 2013.

Nota: En color gris, caselles amb diferències estadísticament significatives (< 0,05).

Increment del finançament municipal de les xarxes locals en matèria d'educació

Si bé la participació dels ajuntaments en els diferents tipus de xarxes locals no varia substancialment, només amb l'excepció de l'increment de la participació dels ajuntaments en les taules de millora de l'èxit escolar (vegeu el gràfic 23), el Panel de polítiques públiques locals d'educació de l'any 2013 constata que el funcionament d'aquestes xarxes depèn cada cop més del finançament municipal.

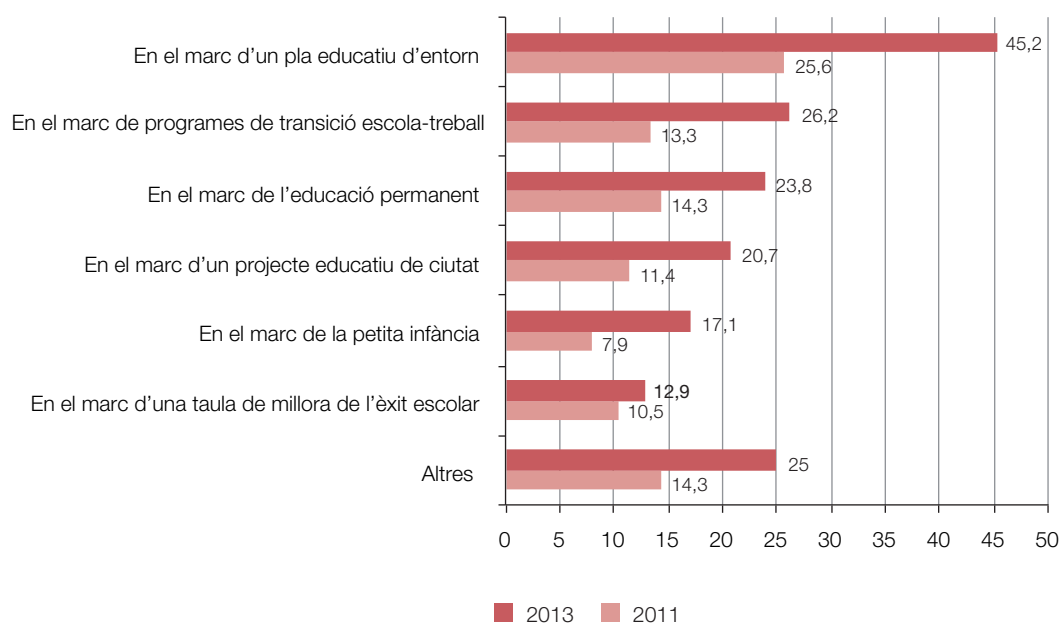
Gràfic 23. Evolució de la participació en les xarxes locals dels ajuntaments de municipis de més de 10.000 habitants de Catalunya, per tipus de xarxa, 2011 i 2013.

Font: Elaboració a partir del Panel de polítiques públiques locals d'educació, 2011 i 2013.

És especialment significatiu l'increment del finançament per part dels ajuntaments dels plans educatius d'entorn, que, precisament, són plans que compten amb xarxes locals amb els agents educatius del territori i que han experimentat un decrement del finançament per part del Departament d'Ensenyament, a causa també de la supressió de la partida que aquesta administració rebia, al seu torn, del Ministeri d'Educació (vegeu el gràfic 24).

Gràfic 24. Evolució del finançament de les xarxes locals per part dels ajuntaments de municipis de més de 10.000 habitants de Catalunya, per tipus de xarxa, 2011 i 2013.

Font: Elaboració a partir del Panel de polítiques públiques locals d'educació, 2011 i 2013.

El debilitament de la relació entre el Departament d'Ensenyament i els ajuntaments

El Panel de polítiques públiques locals d'educació de l'any 2013 evidencia que la relació entre els ajuntaments i el Departament d'Ensenyament en el desplegament de polítiques educatives locals tendeix a debilitar-se.

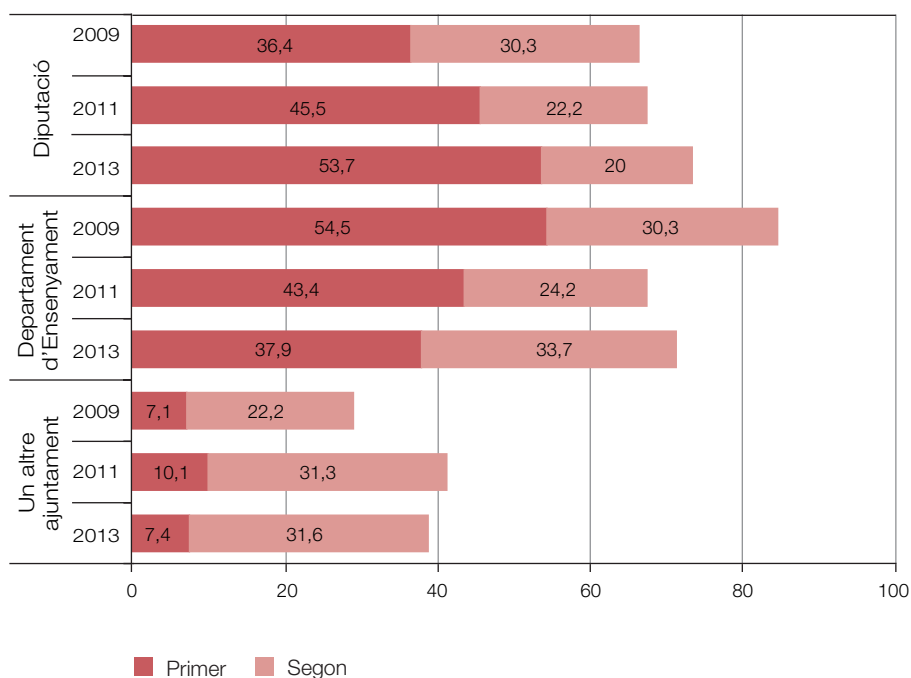
D'acord amb l'anàlisi evolutiva de les dades que ens aporten els diferents panells elaborats, aquest debilitament de la relació es constata amb el fet que el Departament d'Ensenyament tendeix a perdre pes com a administració educativa de referència per als ajuntaments quan aquests necessiten assessorament en temes d'educació, mentre que les diputacions provincials tendeixen a incrementar-lo en la mateixa proporció, en un context de forta afectació del finançament que reben els ajuntaments en matèria d'educació per part del Departament d'Ensenyament i de substitució, encara que sigui parcialment, d'aquest suport financer rebut amb aportacions de les diputacions provincials (com ha succeït, per exemple, amb el finançament de les escoles bressol o de les escoles de música). El Departament d'Ensenyament era l'any 2009 el primer ens públic de referència en un 54,5 % dels ajuntaments, mentre que l'any 2013 aquesta proporció ha decregut fins al 37,9 %. En canvi, les diputacions provincials ho eren l'any 2009 per al 36,4 % d'ajuntaments, mentre que l'any 2013 ho són per al 53,7 % (vegeu la taula 35 i el gràfic 25).

Taula 35. Ens públics de referència dels ajuntaments en funció del grau d'importància, per municipis més grans de 10.000 habitants, 2009, 2011 i 2013.

	Primer			Segon			Tercer		
	2009	2011	2013	2009	2011	2013	2009	2011	2013
Diputació	36,4	45,5	53,7	30,3	22,2	20	6,1	6,1	7,4
Departament d'Ensenyament	54,5	43,4	37,9	30,3	24,2	33,7	13,1	24,2	20
Un altre ajuntament	7,1	10,1	7,4	22,2	31,3	31,6	37,4	33,3	34,7
Consell Comarcal	0	0	1,1	5,1	9,1	5,3	13,1	8,1	14,7
Altres	2	1	0	5,1	1	0	1	6,1	5,3
Universitats	0	0	0	1	4	7,4	12,1	7,1	9,5

Font: Elaboració a partir del Panel de polítiques públiques locals d'educació, 2009, 2011 i 2013.

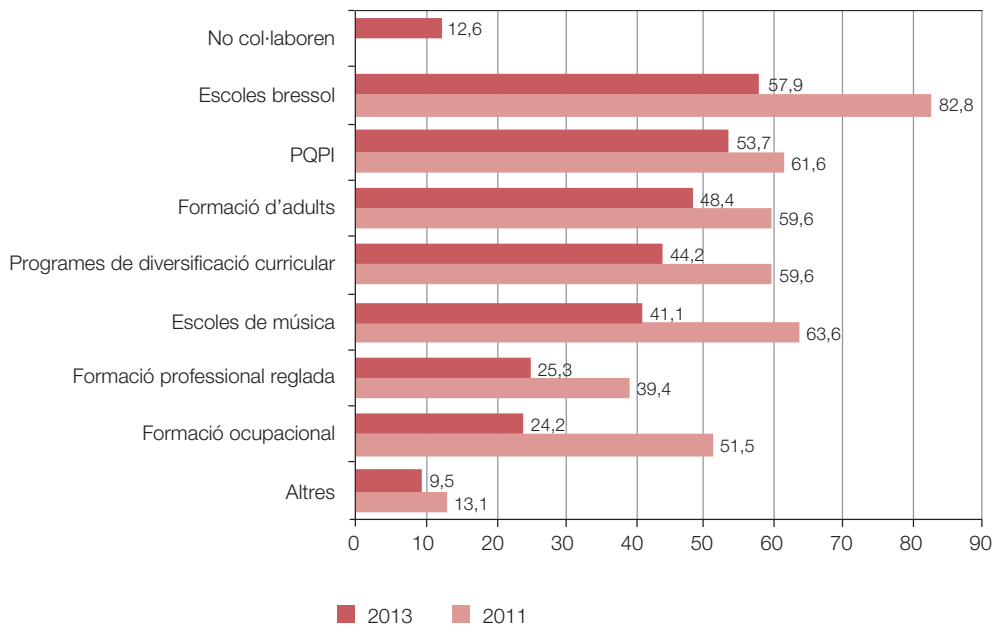
Gràfic 25. Ens públics de referència dels ajuntament en funció del grau d'importància per municipis més grans de 10.000 habitants, 2011 i 2013.

Font: Elaboració a partir del Panel de polítiques públiques locals d'educació, 2009, 2011 i 2013.

D'altra banda, aquest debilitament també s'aprecia quan s'analitza la col·laboració entre Departament d'Ensenyament (o altres departaments de la Generalitat de Catalunya) i ajuntaments en la programació de l'oferta educativa, a través de suport econòmic o de dispositius compartits de planificació (vegeu el gràfic 26). Respecte de l'any 2011, el Panel de polítiques públiques locals d'educació de l'any 2013 constata una pèrdua de col·laboració entre aquestes administracions autonòmica i locals en la programació de tots els ensenyaments, i més especialment en els àmbits de la formació ocupacional, l'educació infantil de primer cicle (escoles bressol) i els ensenyaments artístics (escoles de música).

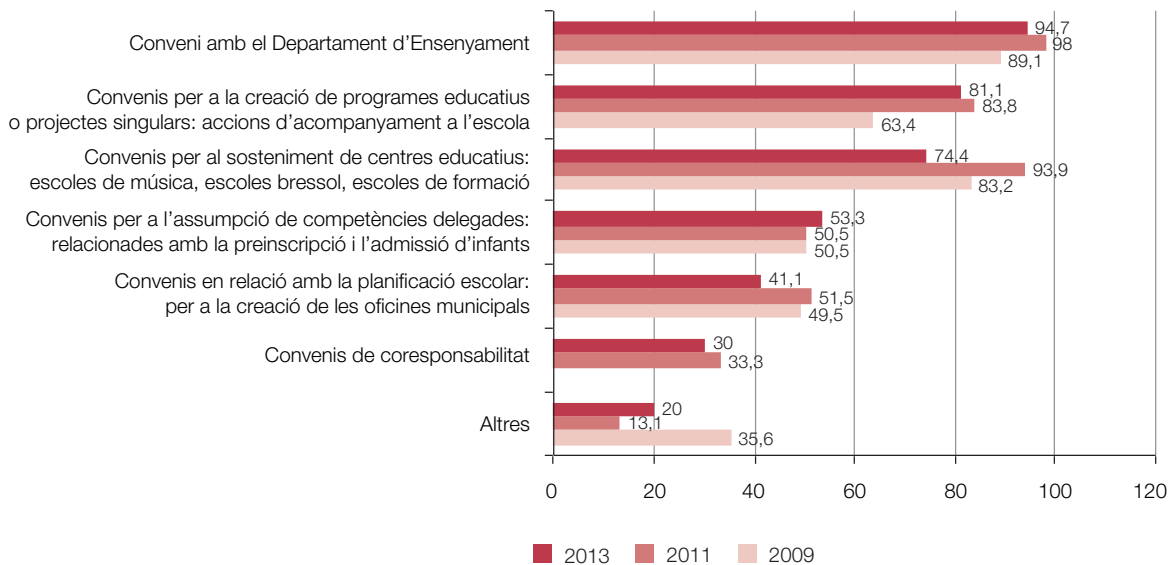
Gràfic 26. Evolució de la col·laboració del Departament d'Ensenyament i els ajuntaments de municipis més grans de 10.000 habitants de Catalunya, per àmbit, 2011 i 2013.

Font: Elaboració a partir del Panel de polítiques públiques locals d'educació, 2011 i 2013.

En aquesta mateixa línia, el Panel de polítiques públiques locals d'educació de l'any 2013 també evidencia que, després que el Panel de l'any 2011 en detectés un increment, l'establiment de convenis entre ajuntaments i Departament d'Ensenyament ha aturat aquesta tendència creixent i és, en diferents àmbits, lleugerament inferior, especialment també en el cas de convenis per al sosteniment de centres educatius (vegeu el gràfic 27).

Gràfic 27. Evolució del percentatge d'ajuntaments amb convenis amb el Departament d'Ensenyament, per municipis més grans de 10.000 habitants, 2009, 2011 i 2013.

Font: Elaboració a partir del Panel de polítiques públiques locals d'educació, 2011 i 2013.

La disminució del finançament transferit del Departament d'Ensenyament als ajuntaments per al desenvolupament de les polítiques educatives locals es troba en la base d'aquest debilitament de la col·laboració en la planificació i en el desplegament d'actuacions. Les dades evolutives de les diferents edicions del Panel de polítiques públiques locals d'educació mostren que, mentre que els anys 2009 i 2011 prop del 95 % dels ajuntaments de municipis de més de 10.000 habitants rebia suport financer per part de la Generalitat de Catalunya, aquesta proporció ha decrescut l'any 2013 fins al 67 %. Val a dir, però, que aquest suport financer als ajuntaments ha decrescut també del Govern central (del 27,6 % dels ajuntaments l'any 2009 al 7,4 % l'any 2013) i de la Unió Europea (de l'11,5 % al 7,4 %). Només les diputacions provincials han incrementat aquest suport financer en el període assenyalat (del 85 % al 93,6 %) (vegeu la taula 36).

Les diputacions provincials també han incrementat el seu suport en temes de formació i assessorament tècnic (vegeu la taula 36).

Taula 36. Evolució del percentatge d'ajuntaments de municipis més grans de 10.000 habitants que reben suport per part de diferents organismes governamentals, per tipus de suport, 2009, 2011 i 2013.

		Generalitat de Catalunya	Diputació	Consell Comarcal	Govern central	Unió Europea
Finançament	2009	94	85	37,1	27,6	11,5
	2011	97	84,8	46,5	24,2	14,1
	2013	67	93,6	37,2	7,4	7,4
Formació	2009	16	65	6,2	0	1
	2011	7,1	54,5	6,1	1	0
	2013	18,1	73,4	4,3	1,1	1,1
Assessorament i suport tècnic	2009	26	60	11,3	0	1
	2011	30,3	60,6	21,2	1	0
	2013	27,7	70,2	23,4	0	1,1
Altres	2009	4	2	10,3	2	1
	2011	3	5,1	10,1	3	2
	2013	14,9	7,4	19,1	0	1,1
Cap suport	2009	0	11	46,4	72,4	87,5
	2011	2	12,1	30,3	72,7	83,8
	2013	11,7	2,1	35,1	91,5	90,4

Font: Elaboració a partir del Panel de polítiques públiques locals d'educació, 2009, 2011 i 2013.

És important destacar que no hi ha diferències estadísticament significatives relacionades amb la composició social o amb la despesa en educació dels ajuntaments entre els municipis que reben finançament del Departament d'Ensenyament i els que no. En canvi, els pocs municipis (6) que manifesten que no han rebut finançament de la Diputació són majoritàriament de grandària reduïda i tenen unes dades de despesa en educació més positives (més despesa *per capita* i menys reducció pressupostària en educació) que la resta de municipis que sí que han rebut finançament de la Diputació.

Amb tot i això, si bé no hi ha altres diferències estadísticament significatives a destacar relacionades amb les característiques del municipi a l'hora d'explicar el suport que reben de la Generalitat de Catalunya o de les diputacions provincials, val a dir que els municipis que no reben finançament, assessorament tècnic o formació per part d'aquests organismes tendeixen a ser més petits (tot i que no tots els municipis petits es troben en aquesta situació) (vegeu les taules 12 i 13 de l'Annex).

4. Conclusions

4.1. Avaluant el present: algunes febleses de les polítiques educatives locals en els temps que corren

Les desigualtats territorials: la manca de relació entre composició social del municipi i provisió de polítiques educatives locals

Una de les principals aportacions del Panel de polítiques públiques locals d'educació és la possibilitat de conèixer com evoluciona aquest mapa de polítiques locals, quines diferències existeixen entre municipis i quins factors les expliquen. Precisament, les anàlisis de les tres edicions del Panel realitzades fins a l'actualitat (2009, 2011 i 2013) han constatat les desigualtats territorials existents, tant en la composició social dels municipis (nivell de renda, pes del fet migratori, etc.) com en la concentració de problemàtiques i complexitats educatives (índexs de segregació escolar, no graduació a l'ESO i abandonament educatiu prematur, prevalença del dèficit formatiu entre la població adulta, etc.), com també en la formulació de polítiques educatives locals que es proposen intervenir, gestionar o compensar aquestes problemàtiques o complexitats. D'altra banda, però, les anàlisis de les tres edicions del Panel també han constatat que, si bé la distribució territorial de les problemàtiques i complexitats educatives respon a factors de diferenciació territorial fonamentalment associats a la composició social de cada municipi, les diferències entre municipis en el desplegament de polítiques educatives locals, ben sovint, o bé no s'expliquen clarament per determinats factors de diferenciació territorial o bé reflecteixen una certa reproducció de les desigualtats territorials ja existents.

Els dèficits formatius acostumen a ser més prevalents als municipis socialment menys afavorits, però la provisió de polítiques educatives locals, en canvi, manté una relació molt feble amb les característiques socioeconòmiques i socioeducatives dels municipis. D'acord amb les dades del Panel de l'any 2013, per exemple, no es pot afirmar que les polítiques d'acompanyament a l'escolaritat, les polítiques de beques o les polítiques de provisió d'oferta formativa tendeixin a estar més presents als municipis amb una composició social menys afavorida i amb més dèficits formatius o amb pitjors resultats acadèmics (amb taxes de graduació a l'ESO o taxes d'escolarització als 17 anys més baixes).

Que, amb caràcter general, no hi hagi diferències estadísticament significatives entre municipis relacionades amb la seva composició social a l'hora de proveir polítiques educatives locals és positiu en el sentit que la intervenció de la política pública neutralitza, en part, l'impacte que l'origen social de la població genera en l'accés a les oportunitats educatives. Que no hi hagi més polítiques on més necessitats hi ha, en canvi, és negatiu perquè eviden-

cia que la política pública corregeix parcialment però no elimina o compensa suficientment les desigualtats territorials existents en l'àmbit educatiu.

A tall d'exemple, això s'observa clarament en el cas de l'escolarització a l'educació infantil de primer cicle: si prenem com a referència la provisió pública d'escoles bressol, no hi ha diferències en les taxes d'escolarització pública dels infants de 0 a 2 anys entre municipis socialment més afavorits i municipis socialment menys afavorits; en canvi, si considerem els índexs globals d'escolarització, sumant l'oferta pública i privada, els municipis amb nivells de renda més elevats tenen taxes d'escolarització dels infants de 0 a 2 anys més elevades. Aquestes desigualtats globals en els índexs d'escolarització no es corregeixen completament, doncs, a través d'una provisió d'oferta pública no condicionada pel perfil social del municipi on s'ubica.

De la gran diversitat de polítiques educatives locals existents, el Panel de l'any 2013 només evidencia una relació entre característiques socials i educatives del municipi i provisió de política local en el cas de les polítiques d'escolarització equilibrada (que estan més presents als municipis amb més segregació escolar) o de les polítiques d'acollida a les famílies nouvingudes (que estan més presents als municipis amb un pes més gran del fet migratori).

De fet, per comprendre les desigualtats territorials en la provisió de polítiques educatives locals, d'acord amb les dades del Panel de l'any 2013, són factors explicatius més determinants la grandària del municipi i la coresponsabilitat dels ajuntaments en matèria d'educació.

La grandària del municipi condiona, per exemple, la provisió de polítiques d'escolarització equilibrada o d'acompanyament a l'escolaritat, el grau de participació dels ajuntaments en xarxes locals o la disponibilitat de diferents tipus d'oferta pública amb la participació dels ajuntaments (com ara escoles de música, PQPI, formació ocupacional o programes de transició escola-treball), que tendeixen a estar presents en municipis més grans. Aquesta incidència de la grandària, però, és limitada, i no explica les desigualtats en la provisió i l'accés a altres polítiques educatives locals, com ara, la disponibilitat d'oferta pública d'escola bressol o de formació d'adults o de polítiques de beques. Si bé condiona la disponibilitat de determinats tipus d'oferta, la grandària no condiona els índexs d'escolarització a aquests ensenyaments (a l'educació infantil de primer cicle, als PQPI o a la formació d'adults, per exemple).

Per la seva banda, la coresponsabilitat dels ajuntaments en matèria d'educació continua sent determinant en els àmbits de l'admissió d'alumnat (polítiques d'escolarització equilibrada), de la provisió d'oferta formativa (disponibilitat d'oferta d'ensenyaments postobligatoris), de l'acompanyament a l'escolaritat (polítiques d'acompanyament a l'escolaritat) i de la coordinació (polítiques de dinamització de xarxes locals): els ajuntaments que tenen disposició a planificar, diversificar i avaluar polítiques tenen índexs de desplegament d'aquestes polítiques més elevats. Només la provisió de polítiques de beques no depèn d'aquesta coresponsabilitat en matèria d'educació (com tampoc no depèn de la coresponsabilitat dels ajuntaments la disponibilitat d'oferta, sinó els índexs d'escolarització a aquesta oferta).

Cal afegir, a més, que la coresponsabilitat dels ajuntaments depèn de la grandària, de factors de diferenciació territorial que hi estan associats, però no, en canvi, de la composició social del municipi i de la concentració de problemàtiques i complexitats educatives.

Els municipis socialment menys afavorits i amb més dèficits formatius no necessàriament tenen un posicionament més actiu en matèria d'educació per part dels seus ajuntaments (de tal manera que aquests no necessàriament intervenen més per compensar les desigualtats educatives més presents en els seus respectius territoris).

La coresponsabilitat dels ajuntaments en matèria d'educació: el debilitament del paper dels ajuntaments

Més enllà de la manca de relació entre coresponsabilitat dels ajuntaments en matèria d'educació i característiques socials del municipi, les dades del Panel de polítiques públiques locals d'educació de l'any 2013 també evidencien un cert punt d'inflexió en la tendència positiva marcada en l'anàlisi de les dues edicions anteriors (2009 i 2011). Després que la comparació de les dades del Panel dels anys 2009 i 2011 constata un increment notable dels graus de coresponsabilitat dels ajuntaments en matèria d'educació, amb cada cop més ajuntaments que planificaven, implementaven i avaluaven polítiques educatives locals, el Panel de l'any 2013 posa de manifest l'estancament d'aquesta evolució positiva. En relació amb l'any 2011, si bé hi ha una proporció lleugerament més elevada d'ajuntaments que avaluen la seva intervenció en matèria d'educació, no hi ha canvis significatius en la planificació de polítiques i hi ha menys diversificació de polítiques educatives locals.

Aquest estancament s'aprecia en diferents àmbits concrets de la política educativa. Després d'anys de creixement, també els graus de participació de la població a les diferents ofertes formatives que compten amb provisió per part dels ajuntaments s'han mantingut, en el millor dels casos, estabilitzats. L'evolució de les taxes d'escolarització pública a l'educació infantil de primer cicle (a partir del curs 2011-2012), als programes de formació inicial (a partir del curs 2012-2013), als ensenyaments de música i dansa (a partir del curs 2010-2011) i a la formació d'adults (a partir del curs 2011-2012) ha abandonat la tendència positiva sostinguda i s'ha estancat. A més, hi ha àmbits de política educativa que han mostrat una clara contracció, com succeeix amb la provisió de l'oferta de formació ocupacional i dels programes de transició escola-treball (la disponibilitat dels quals en municipis de més de 10.000 habitants ha decregut en quinze punts percentuals del 2011 al 2013, del 79,8 % al 65,3 %, i del 70,7 % al 56,8 %, respectivament). També s'ha estancat la millora de la participació dels ajuntaments en estructures de coordinació que s'havia constatat en les edicions anteriors del Panel.

Aquesta evolució s'explica per diversos factors, entre els quals hi ha, amb caràcter general, la crisi econòmica, la pèrdua de finançament que els ajuntaments reben d'altres administracions per al desenvolupament de polítiques educatives locals i la reducció de la seva inversió en educació. El Departament d'Ensenyament ha minorat la subvenció als ajuntaments per al sosteniment de places d'escoles bressol o escoles de música, per al funcionament dels plans educatius d'entorn o per a la promoció d'activitats extraescolars o altres programes de lleure (patis oberts, etc.), per exemple. La formació ocupacional i els programes de transició escola-treball o altres serveis no escolars d'atenció de la primera infància també s'han vist afectats per les dificultats pressupostàries d'altres departaments, com ara el Departament d'Empresa i Ocupació (a causa de la reducció de la inversió pública en polítiques actives d'ocupació fonamentalment per part del Ministeri de Treball) o el Departament de Benestar Social i Família.

L'anàlisi de les dades de pressupostos municipals del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques evidencia que en el període 2010-2013, també després d'anys de creixement sostingut, la inversió en educació dels ajuntaments de municipis de més de 10.000 habitants s'ha reduït un 30 % a preus constants, i aquesta reducció s'ha situat per sobre de la dels pressupostos liquidats total (la minoració a preus constants ha estat del 26,1 %), de tal manera que el pes de la inversió en educació sobre el conjunt del pressupost també s'ha reduït (del 8,2 % al 7,8 %). El 95,8 % dels ajuntaments ha reduït (a preus constants) el seu pressupost liquidat en educació, i en el 30 % aquesta reducció ha estat superior al 40 %.

En aquest context de restriccions pressupostàries, aquesta evolució de la despesa en educació també ha anat acompanyada d'una reducció de la dotació de recursos humans per part dels ajuntaments. D'acord amb les dades de les tres edicions del Panel, el nombre de treballadors per ajuntament s'ha reduït, de mitjana, de 5 l'any 2009 a 3,9 l'any 2013, i el nombre d'habitants per treballador ha augmentat, de 7.921,8 l'any 2009 a 10.357,5 l'any 2013.

Aquest debilitament del paper dels ajuntaments en matèria d'educació també s'ha vist reforçat per la nova legislació estatal orientada a la reducció del dèficit públic, més concretament per la Llei orgànica d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera (LOEPSF) de 2012 i la Llei de racionalització i sostenibilitat de l'Administració local (LRSAL) de 2013, que, entre altres aspectes, limiten l'autonomia local i el marge d'actuació dels ajuntaments a l'hora d'assumir competències que no són pròpies. En aquest sentit, és important destacar que, paradoxalment, tal com posa de manifest el Panel de l'any 2013, els ajuntaments estableixen com a més prioritaris en el desplegament de polítiques educatives locals els àmbits de competència que l'LRSAL estableix com a delegables o «impropis», que són els àmbits en els quals aquest ordenament jurídic ha limitat el seu marge d'actuació. O també és il·lustratiu, per exemple, que la majoria dels ajuntaments de municipis més grans de 10.000 habitants consideri que l'LRSAL provocarà una reducció de la intervenció de les administracions locals en matèria d'educació (85,3 %) i que disminuirà les polítiques educatives en la major part d'àmbits que no són considerats com a competència pròpia (amb proporcions que giren al voltant del 50 % per a cadascun dels àmbits d'actuació).

Aquest escenari de retrocés de la inversió pública i de fre a la intervenció dels ajuntaments en matèria d'educació no és propici, no només per desenvolupar polítiques educatives locals, sinó també per combatre les desigualtats territorials i socials existents.

Les desigualtats educatives: la creixent importància de la despesa privada

Les desigualtats educatives són un dels principals problemes estructurals que la política educativa, si bé a voltes reproduceix, també intenta combatre. La recerca social ha evidenciat a bastament que l'origen social condiona de manera significativa les trajectòries educatives de les persones: la població socialment menys afavorida tendeix a incorporar-se més tard al sistema educatiu i l'abandona abans, i assoleix nivells de formació comparativament més baixos que la població socialment afavorida. Ja hem comentat anteriorment que els municipis socialment menys afavorits tenen més dèficits formatius que els municipis socialment més afavorits.

D'una banda, és cert que una part de l'oferta formativa que promouen els ajuntaments, molt lligada també a programes, s'adreça fonamentalment a la població amb més dificultats d'escolarització i amb més dèficits formatius, precisament per compensar les desigualtats educatives que el mateix sistema educatiu genera o no aconsegueix eliminar. És el cas dels programes de diversificació curricular, les UEC, els PFI (antics PQPI), els programes d'acompanyament a l'escolaritat o les escoles d'adults, per esmentar-ne alguns exemples. Aquesta oferta (mesures compensatòries i programes de segones oportunitats) incideix especialment entre la població socialment menys afavorida, que tendeix a tenir més dificultats d'escolarització.

I de l'altra, però, també és cert que una altra part destacada d'aquesta oferta, generalment la que concentra la dotació pressupostària més gran, presenta importants desigualtats d'accés. És el cas de les escoles bressol o de les escoles de música i dansa, per exemple, amb costos d'accés que limiten les oportunitats de participació de la població socialment menys afavorida. L'anàlisi de les dades censals de 2011, per exemple, posa de manifest que els grups socialment menys afavorits presenten taxes d'escolarització a l'educació infantil de primer cicle trenta punts percentuals més baixes que els grups socialment afavorits.

Les desigualtats d'accés a l'educació s'han accentuat en els darrers anys per dos motius fonamentals. Primer, perquè la crisi econòmica ha fet créixer la proporció de població que es troba en una situació de dificultat econòmica. Malgrat que actualment ens trobem en un canvi de tendència, el període 2007-2013 s'ha caracteritzat per un increment molt significatiu de la taxa d'atur, que ha passat del 6,5 % al 23,1 %, i del nombre de població desocupada que no rep subsidi ni prestació, de 170.000 a 575.000 persones (o també de la població que treballa amb ingressos inferiors al llindar de risc de pobresa). I segon, perquè la política educativa ha experimentat una davallada de la inversió pública.

En el cas de les polítiques educatives locals, aquestes també s'han vist afectades per les restriccions pressupostàries i per les mesures de reducció del dèficit públic, i també per la minoració de les subvencions rebudes per part d'altres administracions, especialment del Departament d'Ensenyament. Per garantir la sostenibilitat financera dels serveis educatius que presta en aquest context de reducció de la despesa pública, molts ajuntaments han revisat els preus públics, amb un increment de la despesa privada que ha d'assumir la població per accedir a aquests serveis públics i participar o beneficiar-se de les polítiques educatives locals. Les dades del Panel de l'any 2013 evidencien, per exemple, que el 66 % dels municipis més grans de 10.000 habitants han incrementat el copagament a les escoles de música i dansa; el 46,5 %, a les escoles bressol; el 20 %, a la formació d'adults, i el 13,6 %, als casals infantils. En aquest context de precarietat econòmica més gran, menys del 10 % de municipis ha disminuït els índexs de copagament en qualsevol dels àmbits de política educativa local considerats.

En aquest sentit, cal afegir que l'anàlisi del Panel de l'any 2013 no estableix relacions entre l'evolució dels pressupostos liquidats en educació i les característiques socioeconòmiques i socioeducatives dels municipis, ni tampoc entre aquestes característiques i l'evolució del copagament per part d'usuaris i famílies. La desinversió en polítiques educatives locals o l'increment o no del copagament, doncs, s'han produït al marge de la capacitat més o menys gran de la població de compensar aquesta reducció de la despesa pública i d'assumir aquest augment de la despesa privada que s'exigeix per accedir als serveis públics.

Aquesta dependència més gran de les polítiques educatives locals de la despesa privada pot ser un factor de reproducció de les desigualtats territorials, atès que la capacitat d'assumir despeses en educació per part de la població no es distribueix de manera uniforme en els diferents municipis. De fet, l'anàlisi del Panel de l'any 2013 també posa de manifest que, com més elevada és la renda *per capita* del municipi, més pes té el finançament privat de les polítiques educatives locals: és a dir, els municipis amb una composició social més afavorida tendeixen a disposar de més recursos financers procedents d'altres fonts alienes a les administracions públiques, com pot ser a través dels preus públics que sufraguen els usuaris i les famílies dels serveis, que els municipis socialment menys afavorits. La creixent importància de la despesa privada, doncs, reproduïx les desigualtats socials i territorials existents.

4.2. Mirant cap al futur: algunes ruptures necessàries en la formulació de polítiques educatives locals

La linealitat de la inversió pública en educació als municipis

Si bé la part de recursos financers dels ajuntaments procedents de fonts privades està condicionada per la composició social del municipi, el Panel de l'any 2013 també evidencia que el finançament procedent d'altres administracions públiques, especialment de la Generalitat de Catalunya, no manté generalment relació amb les característiques socioeconòmiques i socioeducatives dels municipis. És conegut que la subvenció que el Departament d'Ensenyament ha atorgat als ajuntaments per al sosteniment de les places d'escola bressol o escoles de música, per exemple, no estava condicionada o no variava en funció de la composició social del municipi. Els municipis socialment més afavorits reben el mateix import per plaça que els municipis socialment menys afavorits. És més, els índexs més elevats d'escolarització a aquests ensenyaments als municipis socialment més afavorits (a causa de les desigualtats educatives anteriorment exposades relacionades amb l'origen social) provoquen que, per habitant, la inversió de les administracions públiques en aquests municipis sigui més elevada que en els municipis amb una composició social menys afavorida.

De fet, cal afegir que l'anàlisi dels pressupostos municipals feta a partir de les dades pressupostàries proporcionades pel Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques evidencia que els índexs d'inversió dels ajuntaments en educació, sigui en percentatge del pressupost total, sigui en euros per habitant, no estan condicionats, en general, per les característiques demogràfiques, socials i educatives del municipi. És a dir, les desigualtats territorials existents en els índexs d'inversió pública no s'expliquen per les diferències en la composició social dels municipis.

Aquesta mateixa anàlisi tampoc no detecta associacions estadísticament significatives entre aquestes característiques demogràfiques, socials i educatives del municipi i la intensitat de les mesures d'austeritat aplicades pels ajuntaments en matèria d'educació. La reducció dels pressupostos municipals en educació no ha estat condicionada, doncs, per la composició social del municipi. Aquesta mateixa linealitat no ponderada per les característiques

socioeconòmiques del municipi s'ha produït amb la reducció del finançament que el Departament d'Ensenyament o altres administracions destinaven al sosteniment de determinats serveis municipals (que ha estat lineal per plaça, independentment de l'entorn on s'ubica).

Previsiblement, sobretot si la recuperació econòmica es consolida, els propers anys estaran caracteritzats per una certa recuperació dels índexs d'inversió pública en polítiques educatives locals. El Departament d'Ensenyament, que ha suprimit o minorat les subvencions destinades al finançament d'aquestes polítiques, i que ha requerit la col·laboració de les diputacions catalanes per garantir aquest finançament en els pitjors anys de la crisi econòmica, haurà de revisar en el futur com recupera la despesa destinada a polítiques educatives locals. En aquest context de revisió, doncs, cal incorporar criteris de redistribució que tinguin en compte les característiques socioeconòmiques del municipi, i que condicionin l'import de les subvencions als ajuntaments en funció d'aquestes característiques, a fi que els municipis amb una composició social menys afavorida comptin amb índexs d'inversió en educació per habitant més elevats. Aquesta ruptura de la linealitat que ha regit els cicles anteriors d'inversió i desinversió ha de permetre combatre millor les desigualtats socials i territorials existents en la provisió de polítiques educatives locals (exposades en anteriors epígrafs d'aquestes conclusions).

Cal tenir present, tal com es desprèn de l'anàlisi del Panel de l'any 2013, que en els darrers anys els pressupostos en educació dels ajuntaments han passat a ser més dependents dels recursos propis, en detriment dels recursos procedents d'altres administracions públiques. Aquesta dependència cada cop més gran dels recursos propis, com també destacàvem sobre la dependència més gran del finançament privat, pot reproduir les desigualtats territorials existents si no es corregeix a través del finançament procedent d'altres administracions públiques. L'anàlisi de les dades del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques evidencia que les diferències en els índexs d'inversió en educació per part dels ajuntaments s'expliquen, en part, pels índexs de despesa pública total: en general, els ajuntaments que disposen de més recursos pressupostaris, amb la despesa en polítiques locals per habitant més elevada, també són els que inverteixen més en educació. Malgrat la diferent prioritzaació que cada govern local pugui fer de la inversió en polítiques educatives locals, no trencar aquesta linealitat del finançament rebut per altres administracions reproduceix la desigualtat de «qui més té, més fa».

La feble transferència de la inversió en educació cap als segments de població amb més dificultats educatives

Les dades del Panel o del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques per a l'any 2013 evidencien la forta dependència dels ajuntaments de la inversió en l'educació infantil de primer cicle: només a escoles bressol, els ajuntaments hi destinen quasi el 40% del seu pressupost en educació i, com més elevats tendeixen a ser els índexs de despesa en educació existents en un municipi, més elevades són les taxes d'escolarització a l'educació infantil de primer cicle. De fet, els índexs d'escolarització a l'educació infantil de primer cicle és l'únic indicador que explica les diferències en els índexs d'inversió en educació dels municipis.

Aquesta forta relació entre inversió en educació i polítiques d'atenció a la primera infància respon a una prioritització política per part dels ajuntaments en aquest àmbit. De fet, l'anàlisi del Panel de l'any 2013 evidencia que l'atenció a la primera infància és la principal prioritat pel que fa a la política educativa dels ajuntaments (per a un 44,2 % dels ajuntaments, és el primer objectiu), i també que, d'acord amb aquesta prioritització, els municipis que més prioritzen l'atenció a la primera infància presenten taxes d'escolarització pública significativament més elevades.

Cal afegir, a més, que aquest esforç financer destinat a l'educació infantil de primer cycle s'ha incrementat en els darrers anys a causa de la reducció del finançament que els ajuntaments rebien del Departament d'Ensenyament per al sosteniment de les places públiques. El Panel de l'any 2013 evidencia que el 40,2 % dels ajuntaments de municipis de més de 10.000 habitants ha incrementat la dotació de fons propis en escoles bressol. Aquest escenari, doncs, fa més captius els pressupostos en educació dels ajuntaments i la política educativa local en general d'aquest àmbit educatiu.

Dit això, convé recordar que l'educació infantil de primer cycle és un àmbit fortament afectat per les desigualtats d'accés. Els costos d'escolarització existents suposen un obstacle important per a l'accés dels infants socialment menys afavorits. El Panel de l'any 2013, a més, evidencia que, arran de la reducció del finançament procedent del Departament d'Ensenyament, un 46,5 % dels ajuntaments de municipis de més de 10.000 habitants han incrementat els índexs de copagament exigits a les famílies que en fan ús. La supressió a partir del curs 2011-2012 de la subvenció destinada als ajuntaments per a ajuts per a l'escolarització dels infants de 0 a 3 anys que es trobin en situacions socioeconòmiques desfavorides ha afeblit les mesures d'accessibilitat econòmica disponibles, i nombrosos ajuntaments encara no tenen polítiques de beques per garantir l'accés en igualtat d'oportunitats en aquest àmbit.

Aquesta centralitat de les polítiques d'atenció a la primera infància i aquests esforços d'inversió en la provisió i el sosteniment d'oferta d'escoles bressol, doncs, tenen una clara transferència cap a les classes mitjanes (amb rendes suficients, amb més necessitats de conciliació de la vida laboral i familiar, etc.), però un impacte limitat entre la població socialment menys afavorida (que més pateix les desigualtats educatives).

Aquesta mateixa reflexió es pot fer amb altres serveis municipals que concentren una forta inversió, com poden ser les escoles de música, els programes de promoció de les activitats extraescolars, etc., que presenten importants desigualtats socials en l'accés pels índexs de copagament que s'exigeixen i per la manca de polítiques de beques en molts indrets. Segons el Panel de l'any 2013, per exemple, prop d'una tercera part dels ajuntaments de municipis de més de 10.000 habitants no tenia ajuts per a l'escolarització a les llars, o quasi la meitat, per a activitats extraescolars.

En canvi, l'àmbit dels programes d'acompanyament a l'escolaritat, que sovint s'adreça de manera més clara a combatre les desigualtats educatives dels segments de població amb més dificultats, té una dotació més residual en els pressupostos municipals, i no sempre ajustada al grau de prioritització política que, a criteri dels mateixos ajuntaments, hauria de tenir.

De fet, el Panel de l'any 2013 evidencia que no hi ha una correspondència clara entre la distribució del pressupost municipal per part dels ajuntaments en els diferents àmbits de política educativa local i la seva prioritització política. El principal desequilibri està en l'àmbit dels programes d'acompanyament a l'escolaritat i altres actuacions no relacionades amb la provisió d'oferta formativa ni amb la conservació, el manteniment i la vigilància dels centres. Mentre que per a un 37,9 % dels ajuntaments aquests programes conformen el seu objectiu prioritari, només s'hi destina de mitjana un 12,7 % dels pressupostos en educació. En canvi, en els equipaments escolars s'hi destina el 26,1 %, quan només un 5,3 % considera que aquest objectiu és prioritari.

Cal posar de manifest, a més, que aquesta inversió destinada a la conservació, al manteniment i a la vigilància de centres no té cap retorn directe diferencial per a la població socialment menys afavorida, amb més dificultats educatives.

Hi ha marge, doncs, per millorar el caràcter redistributiu de la política educativa local. D'una banda, cal analitzar el finançament dels serveis que concentren bona part de la inversió en educació i desplegar, entre d'altres, mesures d'accessibilitat econòmica (polítiques de beques, sistemes de tarifació social condicionats a la renda, etc.), que comportin un copagament diferencial dels serveis, i també polítiques de subjectivitat (actuacions de difusió i valoració dels serveis educatius, campanyes de foment de l'accés, etc.) que puguin aproximar aquestes polítiques educatives locals a la població que menys se'n beneficia.

Addicionalment, en cas que en el futur, amb la recuperació econòmica, els ajuntaments tinguin més recursos per invertir en educació, caldrà valorar si convé destinar-los a educació infantil de primer cicle i fer-ho d'aquesta manera, o reforçar altres àmbits educatius que també tenen prioritats política i una transferència més gran cap a la població que presenta més dificultats.

La delimitació de (des)responsabilitats dels ajuntaments en matèria d'educació i la subsidiarietat de la seva intervenció

En les darreres dècades, malgrat la manca de reconeixement jurídic de competències àmplies en matèria d'educació, la intervenció dels ajuntaments ha estat guiada per una voluntat d'incrementar la seva coresponsabilitat en la formulació de polítiques educatives locals. El debat girava al voltant de com implicar més els ajuntaments en educació. La LEC suposa un intent clar d'establir un marc competencial amb amplis graus de coresponsabilitat i de concebre els ajuntaments com a administració educativa, amb agenda política pròpia, però amb una clara cooperació amb el Departament d'Ensenyament.

Aquest escenari de treball integrat entre Departament d'Ensenyament i administracions locals, però, ha entrat en els darrers anys en (certa) discussió. Les dificultats pressupostàries i la tramitació de l'LRSAL han erosionat aquest marc simbòlic basat en «l'escola, sola, no pot» i «entre tots, ho farem millor», i en la definició d'àmbits d'actuació compartits i basats en la cooperació.

D'una banda, malgrat que hi ha interpretacions de la Llei que permeten no modificar substancialment el que ja estaven fent els ajuntaments, el marc simbòlic que fonamenta l'LRSAL,

com ja s'ha dit, posa limitacions a les competències dels ajuntaments en educació i es proposa eliminar les duplicitats, amb una clara delimitació de «què pertany a qui», amb una transició de l'«entre tots, millor» a «a cadascú el que és seu».

Cal recordar que els àmbits de coresponsabilitat, que són els que la mateixa LRSAL no delimita com a àmbits competencials propis dels ajuntaments, sinó com a competències delegables o «impròpies», són aquells que més valoració política tenen per part dels mateixos ajuntaments, segons es desprèn de l'anàlisi del Panel de l'any 2013. En canvi, l'aplicació de la lògica de l'LRSAL, que porta implícita la pregunta «els ajuntaments fan més del que haurien de fer?», comporta «deixar de fer part del que es fa», i limitar-se a assumir els àmbits propis que, en gran part, no són concebuts com a prioritaris en el desplegament de polítiques educatives locals per part dels mateixos ajuntaments. De fet, el Panel de l'any 2013 evidencia que, quasi unànimement, els ajuntaments consideren que aquesta Llei no augmentarà aquestes polítiques, sinó que, en part, les disminuirà.

Val a dir, però, que el Panel de l'any 2013 també posa de manifest que, des de la perspectiva dels ajuntaments, aquests no confien majoritàriament que l'LRSAL acompleixi els objectius que es proposa, aproximadament en un 80 % dels casos, tot i que caldrà valorar amb el temps si aconsegueix imposar amb èxit aquest canvi de paradigma.

D'altra banda, les dificultats pressupostàries han evidenciat la complexitat de gestionar àmbits d'actuació compartits en aquestes condicions de reducció de la despesa pública.

Ben sovint, aquestes dificultats debiliten la coresponsabilitat i imposen una lògica de relació entre ajuntaments i Departament d'Ensenyament basada en l'atribució externa de les responsabilitats, en el sentit que determinades necessitats d'intervenció dels poders públics hagin de recaure en l'àmbit competencial de l'altre (qui ha d'assumir determinades despeses, per exemple, d'equipaments escolars, d'accessibilitat econòmica a l'educació infantil de primer cicle o de plans educatius d'entorn?). L'establiment d'àmbits d'actuació compartits suposa no necessàriament tenir definit «qui ha de fer què» en cada moment, i aquesta indefinició pot generar conflicte o inhibició en un context de recursos escassos i decreixents.

En aquest context, les tres edicions del Panel han constatat una progressiva pèrdua de referència del Departament d'Ensenyament per als ajuntaments, en benefici de les diputacions: si l'any 2009 el 54,5 % dels ajuntaments destaca el Departament d'Ensenyament com a primer ens públic de referència, i el 36,4 %, la Diputació, l'any 2013 aquesta proporció s'ha invertit, i és el 37,9 % dels ajuntaments que situen el Departament d'Ensenyament com a primer ens de referència, i el 53,7 %, la Diputació. El Panel de l'any 2013 també evidencia que creix la proporció d'ajuntaments que destaquen la pèrdua de col·laboració (a través del suport econòmic o de dispositius compartits de planificació) amb el Departament d'Ensenyament en àmbits tan diversos com ara les escoles bressol, els PQPI, la formació d'adults, els programes de diversificació curricular, les escoles de música, etc. Es fa difícil pensar que els espais de coresponsabilitat no s'afebleixin si la relació de col·laboració entre ajuntaments i Departament d'Ensenyament també ho fa.

Cal afegir que les mateixes dificultats pressupostàries del Departament d'Ensenyament han comportat una reducció del cofinançament de les polítiques educatives locals (escoles bressol, escoles de música, subvenció d'activitats extraescolars, plans educatius d'entorn, etc.)

i una certa tendència a la contracció del paper i de l'aportació que desenvolupava el Departament d'Ensenyament en aquests àmbits d'actuació compartits i en la substitució d'aquesta aportació, encara que sigui parcialment, pels mateixos ajuntaments. El Panel de l'any 2013 posa de manifest una dependència cada cop més gran de les polítiques educatives locals del finançament local.

No obstant això, les tres edicions del Panel han posat de manifest que en els darrers anys cada cop ha pres més centralitat en les polítiques locals l'àmbit escolar/acadèmic, i no necessàriament s'han enfortit les polítiques d'entorn, que són més pròpies dels ajuntaments. És significatiu, per exemple, que les polítiques més presents als municipis siguin actuacions de suport d'activitats educatives dins l'horari lectiu (98,9 %), escola bressol (96,8 %) i beques a l'escolaritat (93,7 %), o que en els darrers anys hagin crescut projectes educatius a les escoles relacionats amb la millora de l'èxit escolar, programes de diversificació curricular, admissió d'alumnat i beques a l'escolaritat, o decrescut programes de vinculació de l'escola al territori, tallers d'estudi assistit, programes de transició escola-treball, centres oberts, ludoteques i casals infantils o les beques per a activitats extraescolars, per exemple.

En un context de restriccions pressupostàries, que obliga a prioritzar les polítiques, les polítiques d'entorn són concebudes, sovint, com a perifèriques, i s'intenta preservar l'escola com a nucli de la política educativa. L'afebliment del finançament del Departament d'Ensenyament de les polítiques d'entorn (plans educatius d'entorn, subvencions per a activitats extraescolars, etc.), alhora que ha condicionat l'agenda política dels ajuntaments, n'ha debilitat la intervenció en aquells espais que li són més propis, ha evidenciat que els ajuntaments desenvolupen, en certa manera, un paper subsidiari.

De fet, aquesta minoració del finançament del Departament d'Ensenyament també ha deixat veure que la prioritització de polítiques locals per part dels ajuntaments ha estat molt condicionada per les aportacions d'altres administracions. Durant anys, la disponibilitat de cofinançament de les polítiques locals per part d'altres administracions públiques ha afavorit la promoció de programes i serveis per part dels ajuntaments, com ha succeït, per exemple, amb la creació (i el sosteniment) de places d'escola bressol o d'escola de música incentivada per les subvencions del Departament d'Ensenyament, però també n'ha condicionat el desenvolupament en l'actual context de restriccions pressupostàries i de reducció d'aquest cofinançament.

Així, per exemple, les tres edicions del Panel han situat l'atenció a la primera infància com a principal prioritat política dels ajuntaments en un context de forta inversió per part del Departament d'Ensenyament en aquest àmbit, però també han palesat que aquesta prioritat s'afebleix a mesura que el cofinançament es redueix. El Panel de l'any 2013, per exemple, evidencia la pèrdua de prioritat política de la provisió d'oferta formativa (atenció a la primera infància, ensenyaments musicals i artístics, formació professional inicial, formació d'adults, etc.), en part, per les mateixes dificultats financeres que suposa gestionar aquests serveis amb una reducció del cofinançament per part d'altres administracions.

El Panel de l'any 2013 també posa de manifest que la reducció del finançament procedent de fons autonòmics, estatals o europeus ha provocat la pèrdua de prioritat política i una minoració del desplegament de les polítiques de transició escola-treball, o que la reducció

del finançament dels plans educatius d'entorn provoca el decreixement dels tallers d'estudi assistit o els programes de vinculació de l'escola amb el territori.

Fins a quin punt els ajuntaments tenen una prioritització pròpia excessivament supeditada al finançament procedent d'altres administracions (i, per tant, per la prioritització que estableixen aquestes altres administracions)? Fins a quin punt aquesta prioritització (i despriorització) és el resultat d'un treball també compartit amb el Departament d'Ensenyament?

Cal valorar la necessitat de definir una agenda política clarament compartida entre Departament d'Ensenyament i ajuntaments i establir les bases d'un nou treball integrat i cooperatiu entre aquestes administracions.

Annex

Taula 1. Evolució dels pressupostos liquidats dels ajuntaments de municipis més grans de 10.000 habitants de Catalunya, 2010, 2013.

		<i>n</i>	%
Evolució pressupost educació (preus constants)	Reducció superior al 40 %	36	30
	Reducció entre el 20 % i el 40 %	48	40
	Reducció inferior al 20 %	31	25,8
	Reducció	115	95,8
	Augment	5	4,2
	Total	120	100
Evolució pressupost educació (preus corrents)	Reducció	102	85
	Augment	18	15
	Total	120	100
Evolució pressupost general (preus constants)	Reducció	119	99,2
	Augment	1	0,8
	Total	120	100
Evolució pressupost general (preus corrents)	Reducció	115	95,8
	Augment	5	4,2
	Total	120	100
Evolució pressupost educació en comparació pressupost general	Més negativa	70	58,3
	Més positiva	50	41,7
	Total	120	100

Font: Elaboració a partir de dades del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques.

Taula 2. Indicadors de finançament dels ajuntaments de municipis més grans de 10.000 habitants de Catalunya, per característiques socials i educatives del municipi, 2013.

% educació, 2013	Població, 2013	RFDB per habitant (milers d'euros), 2009	Dèficit instructiu, 2001	% població estrangera, 2012	Taxa d'escolarització 0-2 anys, 2013	Taxa d'escolarització pública 0-2 anys, 2013	Taxa bruta d'escolarització als 17 anys, 2013	Taxa de graduació ESO
Inferior al 5 % (n=31)	34.353,9	17	38,7	17,9	29	18,9	75,1	74,6
Entre el 5 % i el 10 % (n=62)	38.491,2	16,3	40,4	15,7	33,7	22,1	83,1	77,3
Superior al 10 % (n=)	39.966,3	16,7	40	13,5	37,3	26,7	85	77
Total (n=120)	37.754,3	16,6	39,9	15,8	33,3	22,3	81,5	76,5
Despesa educació per capita 2013	Població, 2013	RFDB per habitant (milers d'euros), 2009	Dèficit instructiu, 2001	% població estrangera, 2012	Taxa d'escolarització 0-2 anys, 2013	Taxa d'escolarització pública 0-2 anys, 2013	Taxa bruta d'escolarització als 17 anys, 2013	Taxa de graduació ESO
< 50 (n=29)	32.184,2	16,7	40,5	14,7	29,1	19,8	71,6	75,6
< 100 (n=65)	43.649,2	16,5	39,8	16	33,3	21,5	82,7	76,6
> 100 (n=26)	29.230	16,6	39,4	16,4	37,8	27,2	89,4	77,5
Total (n=120)	37.754,3	16,6	39,9	15,8	33,3	22,3	81,5	76,5

Font: Elaboració a partir de dades del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques, del Departament d'Ensenyament i de l'Institut d'Estadística de Catalunya.

Nota: En color gris, caselles amb diferències estadísticament significatives (< 0,05).

Taula 3. Relació entre la destinació dels pressupostos liquidats dels ajuntaments, per municipis més grans de 10.000 habitants de Catalunya, i característiques socials i educatives del municipi, 2013.

Percentatge del pressupost en escoles bressol	Percentatge educació, 2013	Despesa educació <i>per capita</i> , 2013	Despesa <i>per capita</i> , 2013	Població, 2013	RFDB per habitant (milers d'euros), 2009	Dèficit instructiu, 2001	Taxa bruta d'escolaritz. pública 0-2 anys, 2013	Taxa bruta PQPI pública, 2013	Taxa bruta d'escolaritz. als 17 anys, 2013	Taxa de graduació ESO	Taxa bruta adults 25-84 anys per 1.000 habitants, 2012	Centres de música 100.000 habitants
Menys del 40 % (n=40)	8,3	82,5	992,3	54.325,2	16,6	39,2	18,9	5,5	89,3	76,5	21	3,8
40 % o més (n=34)	7,8	84,3	1.103,7	32.532,9	16,8	40,2	24,9	4,5	74,8	76,3	19,2	3,4
Total (n=74)	8,1	83,4	1.043,5	44.312,5	16,7	39,6	21,7	5	82,6	76,4	20,2	3,6
Percentatge del pressupost en seveis educatius	Percentatge educació, 2013	Despesa educació <i>per capita</i> , 2013	Despesa <i>per capita</i> , 2013	Població, 2013	RFDB per habitant (milers d'euros), 2009	Dèficit instructiu, 2001	Taxa bruta d'escolaritz. pública 0-2 anys, 2013	Taxa bruta PQPI pública, 2013	Taxa bruta d'escolaritz. als 17 anys, 2013	Taxa de graduació ESO	Taxa bruta adults 25-84 anys per 1.000 habitants, 2012	Centres de música 100.000 habitants
50 % o menys (n=29)	6,3	63,9	1.014,7	52.523,8	16,4	40,9	19	5,2	80,6	77,3	23,8	3,5
Més del 50 % (n=45)	9,2	95,9	1.062,1	39.020,8	16,9	38,9	23,4	5	84	75,8	17,9	3,7
Total (n=74)	8,1	83,4	1.043,5	44.312,5	16,7	39,6	21,7	5	82,6	76,4	20,2	3,6
Percentatge del pressupost en programes	Percentatge educació, 2013	Despesa educació <i>per capita</i> , 2013	Despesa <i>per capita</i> , 2013	Població, 2013	RFDB per habitant (milers d'euros), 2009	Dèficit instructiu, 2001	Taxa bruta d'escolaritz. pública 0-2 anys, 2013	Taxa bruta PQPI pública, 2013	Taxa bruta d'escolaritz. als 17 anys, 2013	Taxa de graduació ESO	Taxa bruta adults 25-84 anys per 1.000 habitants, 2012	Centres de música 100.000 habitants
Menys del 15 % (n=51)	8,5	86,2	1.045,1	45.925,8	16,9	39,2	23,7	5,3	90,4	77,2	19	3,8
15 % o més (n=23)	7	77	1.039,9	40.735,2	16,3	40,6	17,1	4,5	65,5	74,6	22,8	3,2
Total (n=74)	8,1	83,4	1.043,5	44.312,5	16,7	39,6	21,7	5	82,6	76,4	20,2	3,6

(continua)

(continuació)

Percentatge del pressupost en conservació	% educació, 2013	Despesa educació <i>per capita</i> , 2013	Despesa <i>per capita</i> , 2013	Població, 2013	RFDB per habitant (milers d'euros), 2009	Dèficit instructiu, 2001	Taxa bruta d'escolaritz. pública 0-2 anys, 2013	Taxa bruta PQPI pública, 2013	Taxa bruta d'escolaritz. als 17 anys, 2013	Taxa de graduació, ESO	Taxa bruta adults 25-84 anys per 1.000 habitants, 2012	Centres de música 100.000 habitants
Menys del 20 % (n=26)	9,5	101,8	1.067,5	42.768,8	16,3	40,1	24	5,7	78,1	74,8	21,6	3,4
20 % o més) (n=48)	7,3	73,4	1.030,5	45.148,7	16,9	39,4	20,4	4,6	85,1	77,2	19,5	3,7
Total (n=74)	8,1	83,4	1.043,5	44.312,5	16,7	39,6	21,7	5	82,6	76,4	20,2	3,6

Font: Elaboració a partir de dades del Panel de polítiques públiques locals d'educació (2013), del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques, del Departament d'Ensenyament i de l'Institut d'Estadística de Catalunya.

Nota: En color gris fort, significació < 0,05; en color gris clar, significació < 0,1.

Taula 4. Relació entre la procedència dels recursos financers en determinats serveis i les característiques socials i educatives del municipi, per municipis més grans de 10.000 habitants de Catalunya, 2013.

		Escoles bressol		Formació d'adults		Escoles de música	
		Usuaris/ Famílies	Ajuntament	Usuaris/ Famílies	Ajuntament	Usuaris/ Famílies	Ajuntaments
% educació, 2013	Cor. Pearson	-0,224	0,189	0,119	-0,021	-0,203	0,196
Despesa educació <i>per capita</i> , 2013	Cor. Pearson	-0,226	0,164	0,188	-0,074	-0,199	0,241
Despesa <i>per capita</i> , 2013	Cor. Pearson	-0,077	0,027	0,395*	-0,049	-0,048	0,179
Població, 2013	Cor. Pearson	-0,082	0,068	-0,226	0,038	-0,334*	0,116
Dèficit instructiu, 2001	Cor. Pearson	-0,235	0,266*	-0,039	-0,068	-0,002	-0,071
RFDB per habitant (milers d'euros), 2009	Cor. Pearson	0,244	-0,26*	0,15	0,004	0,194	-0,075
Taxa d'escolarització pública 0-2 anys, 2013	Cor. Pearson	0,018	-0,016	0,058	0,049	0,124	-0,078
Taxa bruta adults 25-84 anys per 1.000 habitants, 2012	Cor. Pearson	0,216	-0,172	-0,132	0,136	0,328*	-0,225
Centres de música per 100.000 habitants	Cor. Pearson	0,09	-0,062	0,413*	-0,173	0,391*	-0,206

Font: Elaboració a partir de dades del Panel de polítiques públiques locals d'educació (2013), del Departament d'Ensenyament i de l'Institut d'Estadística de Catalunya.

Nota: *La correlació és significativa al nivell 0,05 (bilateral). **La correlació és significativa al nivell 0,01 (bilateral).

Taula 5. Valoració de l'impacte de l'LRSA sobre els àmbits d'actuació municipal dels ajuntaments dels municipis més grans de 10.000 habitants a Catalunya, per característiques del municipi, 2013.

Atenció a la petita infància 0-3 anys	Població, 2013	Despesa <i>per capita</i>, 2013
No disminuirà	50.709	1.093,6
Disminuirà	27.076,6	1.025,7
Total	40.012,2	1.062,9
Prevenió de l'absentisme i vigilància de l'escolaritat obligatòria	Població, 2013	Despesa <i>per capita</i>, 2013
No disminuirà	48.345,2	1.091,5
Disminuirà	22.808,7	1.003,7
Total	40.012,2	1.062,9
Suport a les AMPA i a la funció educativa de les famílies	Població, 2013	Despesa <i>per capita</i>, 2013
No disminuirà	43.614,7	1.127,7
Disminuirà	36.630,3	1.002
Total	40.012,2	1.062,9

(continua)

(continuació)

Formació d'adults	Població, 2013	Despesa per capita, 2013
No disminuirà	43.638,9	1.055,6
Disminuirà	35.808,6	1.071,2
Total	40.012,2	1.062,9
Ensenyaments musicals i artístics	Població, 2013	Despesa per capita, 2013
No disminuirà	51.183,5	1.107,2
Disminuirà	32.232,2	1.032
Total	40.012,2	1.062,9
Transició escola-treball	Població, 2013	Despesa per capita, 2013
No disminuirà	43.315,2	1.150,1
Disminuirà	36.911,4	981
Total	40.012,2	1.062,9
Acompanyament a l'escolaritat/Lluita contra el fracàs escolar	Població, 2013	Despesa per capita, 2013
No disminuirà	46.223,8	1.145,5
Disminuirà	33.930	982
Total	40.012,2	1.062,9
Admissió d'alumnat/Escolarització equilibrada d'alumnat	Població, 2013	Despesa per capita, 2013
No disminuirà	47.374,8	1.075
Disminuirà	27.390,7	1.042
Total	40.012,2	1.062,9
Suport a l'oferta educativa més enllà de l'horari lectiu	Població, 2013	Despesa per capita, 2013
No disminuirà	46.408	1.096,2
Disminuirà	34.494,3	1.034,1
Total	40.012,2	1.062,9
Desenvolupament de programes de qualificació professional inicial i de formació professional	Població, 2013	Despesa per capita, 2013
No disminuirà	43.835,4	1.112,9
Disminuirà	36.423,1	1.015,8
Total	40.012,2	1.062,9
Conservació, manteniment i vigilància de centres	Població, 2013	Despesa per capita, 2013
No disminuirà	43.852,6	1.061,6
Disminuirà	23.583,8	1.068,2
Total	40.012,2	1.062,9

Font: Elaboració a partir de dades del Panel de polítiques públiques locals d'educació (2013), del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques i de l'Institut d'Estadística de Catalunya.

Nota: En color gris, caselles amb diferències estadísticament significatives (< 0,05).

Taula 6. Valoració de l'impacte de l'LRSA sobre els àmbits d'actuació municipal dels ajuntaments dels municipis més grans de 10.000 habitants a Catalunya, en funció del compliment dels objectius d'estabilitat pressupostària i de sostenibilitat financera, 2013.

	D'estabilitat pressupostària		De sostenibilitat financera	
Sí	68,4		71,6	
No	9,5		3,2	
No ho sap	22,1		25,3	
Total	100		100	
L'LRSA disminuirà les actuacions en els àmbits següents	Sí	No	Sí	No
Atenció a la petita infància 0-3 anys	50,8	44,4	50	0
Prevenició de l'absentisme i vigilància de l'escolaritat obligatòria	33,8	44,4	36,8	0
Suport a les AMPA i a la funció educativa de les famílies	53,8	55,6	52,9	33,3
Formació d'adults	44,6	77,8	48,5	33,3
Ensenyaments musicals i artístics	63,1	77,8	63,2	33,3
Transició escola-treball	49,2	77,8	51,5	33,3
Acompanyament a l'escolaritat/Lluita contra el fracàs escolar	49,2	55,6	48,5	33,3
Admissió d'alumnat/Escolarització equilibrada d'alumnat	40	44,4	38,2	33,3
Suport a l'oferta educativa més enllà de l'horari lectiu	53,8	88,9	52,9	66,7
Desenvolupament de programes de qualificació professional inicial i de formació professional	49,2	88,9	51,5	66,7
Conservació, manteniment i vigilància de centres	20	33,3	22,1	0

Font: Elaboració a partir de dades del Panel de polítiques públiques locals d'educació (2013).

Taula 7. Valoració de l'impacte de l'LRSA sobre els àmbits d'actuació municipal dels ajuntaments dels municipis més grans de 10.000 habitants a Catalunya en funció de la coresponsabilitat, 2013.

		Planificació		Implementació		Avaluació		Total
		Planifica	No planifica	Alta implem.	Baixa implem.	Avalua	No avalua	
Atenció a la petita infància 0-3 anys	No disminuirà	57,3	45	56,5	51,5	57,4	52,1	54,7
	Disminuirà	42,7	55	43,5	48,5	42,6	47,9	45,3
Total		100	100	100	100	100	100	100
Prevenició de l'absentisme i vigilància de l'escolaritat obligatòria	No disminuirà	70,7	55	69,4	63,6	72,3	62,5	67,4
	Disminuirà	29,3	45	30,6	36,4	27,7	37,5	32,6
Total		100	100	100	100	100	100	100
Suport a les AMPA i a la funció educativa de les famílies	No disminuirà	46,7	55	51,6	42,4	48,9	47,9	48,4
	Disminuirà	53,3	45	48,4	57,6	51,1	52,1	51,6
Total		100	100	100	100	100	100	100

(continua)

(continuació)

Formació d'adults	No disminuirà	54,7	50	53,2	54,5	55,3	52,1	53,7
	Disminuirà	45,3	50	46,8	45,5	44,7	47,9	46,3
Total		100	100	100	100	100	100	100
Ensenyaments musicals i artístics	No disminuirà	44	30	41,9	39,4	40,4	41,7	41,1
	Disminuirà	56	70	58,1	60,6	59,6	58,3	58,9
Total		100	100	100	100	100	100	100
Transició escola-treball	No disminuirà	49,3	45	46,8	51,5	48,9	47,9	48,4
	Disminuirà	50,7	55	53,2	48,5	51,1	52,1	51,6
Total		100	100	100	100	100	100	100
Acompanyament a l'escolaritat/Lluita contra el fracàs escolar	No disminuirà	52	40	53,2	42,4	53,2	45,8	49,5
	Disminuirà	48	60	46,8	57,6	46,8	54,2	50,5
Total		100	100	100	100	100	100	100
Admissió d'alumnat/Escolarització equilibrada d'alumnat	No disminuirà	66,7	50	62,9	63,6	68,1	58,3	63,2
	Disminuirà	33,3	50	37,1	36,4	31,9	41,7	36,8
Total		100	100	100	100	100	100	100
Suport a l'oferta educativa més enllà de l'horari lectiu	No disminuirà	48	40	48,4	42,4	44,7	47,9	46,3
	Disminuirà	52	60	51,6	57,6	55,3	52,1	53,7
Total		100	100	100	100	100	100	100
Desenvolupament de programes de qualificació professional inicial i de formació professional	No disminuirà	50,7	40	48,4	48,5	46,8	50,0	48,4
	Disminuirà	49,3	60	51,6	51,5	53,2	50	51,6
Total		100	100	100	100	100	100	100
Conservació, manteniment i vigilància de centres	No disminuirà	85,3	65	83,9	75,8	85,1	77,1	81,1
	Disminuirà	14,7	35	16,1	24,2	14,9	22,9	18,9
Total		100	100	100	100	100	100	100
Total (n)		75	20	62	33	47	48	95

Font: Elaboració a partir de dades del Panel de polítiques públiques locals d'educació, 2013.

Taula 8. Característiques dels municipis en funció de la intervenció o no dels ajuntaments en la provisió d'oferta, per tipus d'oferta formativa, per municipis més grans de 10.000 habitants de Catalunya, 2013.

PQPI	Població, 2013	% població estrangera, 2013	Dèficit instructiu, 2001	RFDB per habitant (milers d'euros), 2009	Taxa d'escolaritz. 0-2 anys, 2013	Taxa d'escolaritz. pública 0-2 anys, 2013	Taxa bruta PQPI 16-17 anys, 2013	Taxa bruta PQPI pública, 2013	Taxa bruta d'escolaritz. als 17 anys, 2013	Taxa d'escolaritz a FP 6-19 anys	Taxa de graduació ESO	Taxa bruta adults 25-84 anys per 1.000 h., 2012	Centres de música per 100.000 habitants
Sí	51.979,1	15	39,9	16,6	32,6	19,8	8	6,3	87,6	20,6	76,8	18,7	3
No	17.529,1	14,9	40,2	16,7	35,5	26,8	2,1	1,5	71,6	11,1	78,5	18,8	4,5
Total	40.012,2	14,9	40	16,6	33,6	22,2	6	4,6	82,1	17,3	77,4	18,7	3,5
Altres programes de trans. escola-treball	Població, 2013	% població estrangera, 2013	Dèficit instructiu, 2001	RFDB per habitant (milers d'euros), 2009	Taxa d'escolaritz. 0-2 anys, 2013	Taxa d'escolaritz. pública 0-2 anys, 2013	Taxa bruta PQPI 16-17 anys, 2013	Taxa bruta PQPI pública, 2013	Taxa bruta d'escolaritz. als 17 anys, 2013	Taxa d'escolaritz a FP 16-19 anys	Taxa de graduació ESO	Taxa bruta adults 25-84 anys per 1.000 h., 2012	Centres de música per 100.000 habitants
Sí	52.334,4	15,6	39,8	16,6	31,7	20,3	6,9	5,6	81,4	17,9	75,6	19,3	3,1
No	23.783	14	40,2	16,6	36,1	24,8	4,7	3,4	82,9	16,5	79,7	18	4
Total	40.012,2	14,9	40	16,6	33,6	22,2	6	4,6	82,1	17,3	77,4	18,7	3,5
Formació ocupacional	Població, 2013	% població estrangera, 2013	Dèficit instructiu, 2001	RFDB per habitant (milers d'euros), 2009	Taxa d'escolaritz. 0-2 anys, 2013	Taxa d'escolaritz. pública 0-2 anys, 2013	Taxa bruta PQPI 16-17 anys, 2013	Taxa bruta PQPI pública, 2013	Taxa bruta d'escolaritz. als 17 anys, 2013	Taxa d'escolaritz a FP 16-19 anys	Taxa de graduació ESO	Taxa bruta adults 25-84 anys per 1.000 h., 2012	Centres de música per 100.000 habitants
Sí	43.571,1	14,8	40,8	16,6	32,5	21,8	6,6	5,1	81,6	18	77	18,6	3,3
No	33.325,8	15,3	38,5	16,6	35,6	23,1	4,9	3,7	83	15,9	78,2	19,1	3,8
Total	40.012,2	14,9	40	16,6	33,6	22,2	6	4,6	82,1	17,3	77,4	18,7	3,5
Centres de formació persones adultes	Població, 2013	% població estrangera, 2013	Dèficit instructiu, 2001	RFDB per habitant (milers d'euros), 2009	Taxa d'escolaritz. 0-2 anys, 2013	Taxa d'escolaritz. pública 0-2 anys, 2013	Taxa bruta PQPI (6-17 anys, 2013)	Taxa bruta PQPI pública, 2013	Taxa bruta d'escolaritz. als 17 anys, 2013	Taxa d'escolaritz a FP 16-19 anys	Taxa de graduació ESO	Taxa bruta adults 25-84 anys per 1.000 h., 2012	Centres de música per 100.000 habitants
Sí	37.477,8	15,1	40,3	16,6	33,3	21,8	6	4,7	84,6	18,2	77,2	16,9	3,4
No	48.421,7	14,3	38,9	16,7	34,6	23,7	5,9	4,5	73,7	14,2	78,1	25	3,7
Total	40.012,2	14,9	40	16,6	33,6	22,2	6	4,6	82,1	17,3	77,4	18,7	3,5

(continua)

(continuació)

Altres ofertes de formació persones adultes	Població, 2013	% població estrangera, 2013	Dèficit instructiu, 2001	RFDB per habitant (milers d'euros), 2009	Taxa d'escolaritz. 0-2 anys, 2013	Taxa d'escolaritz. pública 0-2 anys, 2013	Taxa bruta PQPI 16-17 anys, 2013	Taxa bruta PQPI pública, 2013	Taxa bruta d'escolaritz. als 17 anys, 2013	Taxa d'escolaritz a FP 16-19 anys	Taxa de graduació ESO	Taxa bruta adults 25-84 anys per 1.000 h., 2012	Centres de música per 100.000 habitants
Sí	39.357,9	14,7	40,5	16,4	32,5	21,9	6,2	4,5	80,8	16,9	77,1	18,6	3,5
No	42.060,4	15,6	38,5	17,2	37,1	23,3	5,4	5	86,1	18,3	78,3	19,1	3,3
Total	40.012,2	14,9	40	16,6	33,6	22,2	6	4,6	82,1	17,3	77,4	18,7	3,5
Escoles de música i/o dansa	Població, 2013	% població estrangera, 2013	Dèficit instructiu, 2001	RFDB per habitant (milers d'euros), 2009	Taxa d'escolaritz. 0-2 anys, 2013	Taxa d'escolaritz. pública 0-2 anys, 2013	Taxa bruta PQPI 16-17 anys, 2013	Taxa bruta PQPI pública, 2013	Taxa bruta d'escolaritz. als 17 anys, 2013	Taxa d'escolaritz a FP 16-19 anys	Taxa de graduació ESO	Taxa bruta adults 25-84 anys per 1.000 h., 2012	Centres de música per 100.000 habitants
Sí	42.600,5	15,2	39,7	16,6	33,3	21,8	6,3	4,7	83,5	18,2	77,8	18,5	4
No	26.208,3	13,6	41,8	16,4	34,9	24,8	4,4	4,2	74,3	12,3	75,2	19,8	0,6
Total	40.012,2	14,9	40	16,6	33,6	22,2	6	4,6	82,1	17,3	77,4	18,7	3,5
Altres ofertes de formació musical	Població, 2013	% població estrangera, 2013	Dèficit instructiu, 2001	RFDB per habitant (milers d'euros), 2009	Taxa d'escolaritz. 0-2 anys, 2013	Taxa d'escolaritz. pública 0-2 anys, 2013	Taxa bruta PQPI 16-17 anys, 2013	Taxa bruta PQPI pública, 2013	Taxa bruta d'escolaritz. als 17 anys, 2013	Taxa d'escolaritz a FP 6-19 anys	Taxa de graduació ESO	Taxa bruta adults 25-84 anys per 1.000 h., 2012	Centres de música per 100.000 habitants
Sí	63.021,9	16,8	39,6	16,5	30,4	20,7	6,3	4	89,7	20,5	76,1	19,3	2,4
No	30.396,3	14,2	40,2	16,7	34,9	22,9	5,9	4,9	78,9	15,9	78	18,5	4
Total	40.012,2	14,9	40	16,6	33,6	22,2	6	4,6	82,1	17,3	77,4	18,7	3,5
Ensenyaments artístics	Població, 2013	% població estrangera, 2013	Dèficit instructiu, 2001	RFDB per habitant (milers d'euros), 2009	Taxa d'escolaritz. 0-2 anys, 2013	Taxa d'escolaritz. pública 0-2 anys, 2013	Taxa bruta PQPI 16-17 anys, 2013	Taxa bruta PQPI pública, 2013	Taxa bruta d'escolaritz. als 17 anys, 2013	Taxa d'escolaritz a FP 16-19 anys	Taxa de graduació ESO	Taxa bruta adults 25-84 anys per 1.000 h., 2012	Centres de música per 100.000 habitants
Sí	53.720,7	17	39,4	16,9	31,9	20,1	6,9	5,3	94,2	22,1	76,7	16,6	4,3
No	28.676,4	13,2	40,5	16,4	34,9	24	5,2	4	72	13,2	78	20,5	2,8
Total	40.012,2	14,9	40	16,6	33,6	22,2	6	4,6	82,1	17,3	77,4	18,7	3,5

Font: Elaboració a partir de dades del Panel de polítiques públiques locals d'educació (2013), del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques, del Departament d'Ensenyament i de l'Institut d'Estadística de Catalunya.

Nota: En color gris fort, caselles amb diferències estadísticament significatives (< 0,05); en color gris clar, caselles amb diferències estadísticament significatives (< 0,10).

Taula 9. Correlacions entre les taxes de graduació i la taxa d'escolarització als 17 anys i característiques del municipi, per municipis més grans de 10.000 habitants de Catalunya, 2013.

		Taxa de graduació ESO, 2011	Taxa de graduació ESO públic	Taxa de graduació ESO privat	Taxa bruta d'escolarit. als 17 anys, 2013
Població, 2013	Cor. Pearson	0,041	-0,092	-0,009	0,085
% població estrangera, 2012	Cor. Pearson	-0,129	-0,094	-0,091	0,18*
Dèficit instructiu, 2001	Cor. Pearson	-0,163	-0,133	-0,162	-0,038
RFDB per habitant (milers d'euros), 2009	Cor. Pearson	0,326**	0,315**	0,153	0,182*
Coneixement català, el parla, 2001	Cor. Pearson	0,339**	0,368**	0,028	0,37**
Aturats per 100 habitants > 16 anys, 2012	Cor. Pearson	-0,31**	-0,347**	-0,054	-0,032
Taxa d'escolarització 0-2 anys, 2013	Cor. Pearson	0,286**	0,257**	0,183	0,13
Taxa d'escolarització pública 0-2 anys, 2013	Cor. Pearson	0,04	0,157	0,138	-0,166
Taxa bruta PQPI 16 i 17 anys, 2013	Cor. Pearson	-0,173	-0,224*	-0,007	0,394**
Taxa bruta PQPI pública, 2013	Cor. Pearson	-0,248**	-0,261**	-0,025	0,291**
Taxa bruta d'escolarització als 17 anys, 2013	Cor. Pearson	0,2*	0,058	-0,074	1
Taxa d'escolarització al batxillerat 16-17 anys	Cor. Pearson	0,332**	0,198*	-0,054	0,869**
Taxa d'escolarització a FP 16-19 anys	Cor. Pearson	0,081	-0,082	-0,053	0,8**
Dissimilitud, 2012	Cor. Pearson	-0,017	-0,202*	0,04	-0,006
Percentatge sector concertat educació infantil i primària, 2012	Cor. Pearson	0,317**	0,004	-0,003	0,524**
% educació, 2013	Cor. Pearson	-0,031	0,008	-0,117	0,138
Despesa educació <i>per capita</i> , 2013	Cor. Pearson	-0,04	0,01	-0,005	0,041

Font: Elaboració a partir de dades del Panel de polítiques públiques locals d'educació (2013), del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques, del Departament d'Ensenyament i de l'Institut d'Estadística de Catalunya.

Taula 10. Característiques dels municipis en funció de la provisió de polítiques d'acompanyament a l'escolaritat, per municipis més grans de 10.000 habitants a Catalunya, 2013.

Actuacions de suport d'activitats educatives dins l'horari lectiu	Població, 2013	RFDB per habitant (milers d'euros), 2009	% població estrangera, 2012	Dèficit instructiu, 2001	Coneixement català, el parla, 2001	Taxa de graduació, ESO	Taxa bruta PQPI 16 i 17 anys, 2013	Taxa bruta d'escolaritz. als 17 anys, 2013	Taxa de d'escolaritz. a FP 16-19 anys
Sí (n=94)	40.326	16,6	14,7	40	75	77,3	6,1	82,2	17,4
No (n=1)	10.513	17,5	33,4	37,1	77,9	87,1	0	72,6	6,3
Total (n=95)	40.012,2	16,6	14,9	40	75,1	77,4	6	82,1	17,3
Programes de lluita contra l'absentisme	Població, 2013	RFDB per habitant (milers d'euros), 2009	% població estrangera, 2012	Dèficit instructiu, 2001	Coneixement català, el parla, 2001	Taxa de graduació, ESO	Taxa bruta PQPI 16 i 17 anys, 2013	Taxa bruta d'escolaritz. als 17 anys, 2013	Taxa de d'escolaritz. a FP 16-19 anys
Sí (n=82)	42.824,7	16,5	14,8	40,3	74,7	77,3	6,2	82,1	18,1
No (n=13)	22.272,2	17,2	16	38,3	77,5	78,3	4,7	81,6	12
Total (n=95)	40.012,2	16,6	14,9	40	75,1	77,4	6	82,1	17,3
Projectes educatius a les escoles relacionats amb la millora de l'èxit escolar	Població, 2013	RFDB per habitant (milers d'euros), 2009	% població estrangera, 2012	Dèficit instructiu, 2001	Coneixement català, el parla, 2001	Taxa de graduació, ESO	Taxa bruta PQPI 16 i 17 anys, 2013	Taxa bruta d'escolaritz. als 17 anys, 2013	Taxa de d'escolaritz. a FP 16-19 anys
Sí (n=75)	42.482,8	16,6	14,4	39,7	74,9	77,4	6	81,1	17,1
No (n=20)	30.747,6	16,7	17,1	41,1	75,5	77,3	5,8	85,7	18
Total (n=95)	40.012,2	16,6	14,9	40	75,1	77,4	6	82,1	17,3
Programes d'incentivació orientació formativa	Població, 2013	RFDB per habitant (milers d'euros), 2009	% població estrangera, 2012	Dèficit instructiu, 2001	Coneixement català, el parla, 2001	Taxa de graduació, ESO	Taxa bruta PQPI 16 i 17 anys, 2013	Taxa bruta d'escolaritz. als 17 anys, 2013	Taxa de d'escolaritz. a FP 16-19 anys
Sí (n=74)	42.295,7	16,6	15,2	40,1	74,9	77,6	5,9	82,6	17
No (n=21)	31.965,7	16,8	14,1	39,7	75,7	76,7	6,3	80	18,2
Total (n=95)	40.012,2	16,6	14,9	40	75,1	77,4	6	82,1	17,3

(continua)

(continuació)

Programes de transició entre etapes educatives	Població, 2013	RFDB per habitant (milers d'euros), 2009	% població estrangera, 2012	Dèficit instructiu, 2001	Coneixement català, el parla, 2001	Taxa de graduació ESO	Taxa bruta PQPI 16 i 17 anys, 2013	Taxa bruta d'escolaritz. als 17 anys, 2013	Taxa de d'escolaritz. a FP 16-19 anys
Sí (n=57)	46.713,6	16,6	15	40	74,1	76,3	5,7	79,9	17,2
No (n=38)	29.960,2	16,6	14,9	40	76,5	79,1	6,4	85,4	17,3
Total (n=95)	40.012,2	16,6	14,9	40	75,1	77,4	6	82,1	17,3
Programes de diversificació curricular	Població, 2013	RFDB per habitant (milers d'euros), 2009	% població estrangera, 2012	Dèficit instructiu, 2001	Coneixement català, el parla, 2001	Taxa de graduació ESO	Taxa bruta PQPI 16 i 17 anys, 2013	Taxa bruta d'escolaritz. als 17 anys, 2013	Taxa de d'escolaritz. a FP 16-19 anys
Sí (n=76)	37.846	16,4	14,9	40,3	75,2	76,9	6,5	84,1	17,9
No (n=19)	48.677,3	17,3	15	38,9	74,7	79,4	4,1	73,9	14,7
Total (n=95)	40.012,2	16,6	14,9	40	75,1	77,4	6	82,1	17,3
Programes de promoció de la convivència i mediació escolar	Població, 2013	RFDB per habitant (milers d'euros), 2009	% població estrangera, 2012	Dèficit instructiu, 2001	Coneixement català, el parla, 2001	Taxa de graduació ESO	Taxa bruta PQPI 16 i 17 anys, 2013	Taxa bruta d'escolaritz. als 17 anys, 2013	Taxa de d'escolaritz. a FP 16-19 anys
Sí (n=51)	49.776,5	16,4	15,3	40,7	74,1	76,9	6,4	86,5	20,3
No (n=44)	28.694,5	16,8	14,5	39,2	76,2	78	5,5	76,9	13,8
Total (n=95)	40.012,2	16,6	14,9	40	75,1	77,4	6	82,1	17,3
Comissió social de centre	Població, 2013	RFDB per habitant (milers d'euros), 2009	% població estrangera, 2012	Dèficit instructiu, 2001	Coneixement català, el parla, 2001	Taxa de graduació ESO	Taxa bruta PQPI 16 i 17 anys, 2013	Taxa bruta d'escolaritz. als 17 anys, 2013	Taxa de d'escolaritz. a FP 16-19 anys
Sí (n=62)	40.394,6	16,6	13,7	39,5	74,3	76,7	6,3	79,5	16,7
No (n=33)	39.293,9	16,6	17,2	40,9	76,5	78,8	5,5	86,9	18,3
Total (n=95)	40.012,2	16,6	14,9	40	75,1	77,4	6	82,1	17,3

(continua)

(continuació)

Projectes d'acollida a l'escola	Població, 2013	RFDB per habitant (milers d'euros), 2009	% població estrangera, 2012	Dèficit instructiu, 2001	Coneixement català, el parla, 2001	Taxa de graduació ESO	Taxa bruta PQPI 16 i 17 anys, 2013	Taxa bruta d'escolaritz. als 17 anys, 2013	Taxa de d'escolaritz. a FP 16-19 anys
Sí (n=31)	39.855,7	16,9	15,5	39,7	75	77,3	6,4	88,5	18,9
No (n=64)	40.088	16,5	14,6	40,1	75,1	77,5	5,8	79	16,5
Total (n=95)	40.012,2	16,6	14,9	40	75,1	77,4	6	82,1	17,3
Actuacions de promoció d'activitats educatives més enllà de l'horari lectiu	Població, 2013	RFDB per habitant (milers d'euros), 2009	% població estrangera, 2012	Dèficit instructiu, 2001	Coneixement català, el parla, 2001	Taxa de graduació ESO	Taxa bruta PQPI 16 i 17 anys, 2013	Taxa bruta d'escolaritz. als 17 anys, 2013	Taxa de d'escolaritz. a FP 16-19 anys
Sí (n=86)	39.835,8	16,7	14,6	39,7	75,4	77,4	6,3	83,2	17,7
No (n=9)	41.698,1	15,9	18,3	43	71,7	77,3	3	71,3	13
Total (n=95)	40.012,2	16,6	14,9	40	75,1	77,4	6	82,1	17,3
Programes de vinculació de l'escola al territori	Població, 2013	RFDB per habitant (milers d'euros), 2009	% població estrangera, 2012	Dèficit instructiu, 2001	Coneixement català, el parla, 2001	Taxa de graduació ESO	Taxa bruta PQPI 16 i 17 anys, 2013	Taxa bruta d'escolaritz. als 17 anys, 2013	Taxa de d'escolaritz. a FP 16-19 anys
Sí (n=62)	47.523	16,2	14,4	40,5	72,7	76,6	6	75,7	15,2
No (n=33)	25.901	17,3	16	39	79,4	78,9	5,9	94,1	21,1
Total (n=95)	40.012,2	16,6	14,9	40	75,1	77,4	6	82,1	17,3
Programes d'acompanyament i formació de famílies	Població, 2013	RFDB per habitant (milers d'euros), 2009	% població estrangera, 2012	Dèficit instructiu, 2001	Coneixement català, el parla, 2001	Taxa de graduació ESO	Taxa bruta PQPI 16 i 17 anys, 2013	Taxa bruta d'escolaritz. als 17 anys, 2013	Taxa de d'escolaritz. a FP 16-19 anys
Sí (n=73)	46.415,1	16,6	14,7	39,5	74,3	77,3	6,1	80,1	17,4
No (n=22)	18.766,3	16,7	15,6	41,5	77,5	77,7	5,6	88,6	16,8
Total (n=95)	40.012,2	16,6	14,9	40	75,1	77,4	6	82,1	17,3

(continua)

(continuació)

Programes de dinamització de les AMPA dels centres educatius	Població, 2013	RFDB per habitant (milers d'euros), 2009	% població estrangera, 2012	Dèficit instructiu, 2001	Coneixement català, el parla, 2001	Taxa de graduació ESO	Taxa bruta PQPI 16 i 17 anys, 2013	Taxa bruta d'escolaritz. als 17 anys, 2013	Taxa de d'escolaritz. a FP 16-19 anys
Sí (n=72)	45.952,8	16,6	14,9	40	74,7	77,1	6,4	78,8	16,6
No (n=23)	21.415,6	16,8	15	40	76,3	78,3	4,7	92,1	19,4
Total (n=95)	40.012,2	16,6	14,9	40	75,1	77,4	6	82,1	17,3
Tallers d'estudi assistit, tutories d'acompanyament i altres programes de reforç escolar	Població, 2013	RFDB per habitant (milers d'euros), 2009	% població estrangera, 2012	Dèficit instructiu, 2001	Coneixement català, el parla, 2001	Taxa de graduació ESO	Taxa bruta PQPI 16 i 17 anys, 2013	Taxa bruta d'escolaritz. als 17 anys, 2013	Taxa de d'escolaritz. a FP 16-19 anys
Sí (n=72)	42.175,7	16,7	14,6	39,6	75,6	78,4	6	83,2	17,3
No (n=23)	33.239,5	16,2	15,9	41,2	73,5	74,2	5,8	78,6	17,2
Total (n=95)	40.012,2	16,6	14,9	40	75,1	77,4	6	82,1	17,3
Accions específiques d'acompanyament a les famílies novingudes	Població, 2013	RFDB per habitant (milers d'euros), 2009	% població estrangera, 2012	Dèficit instructiu, 2001	Coneixement català, el parla, 2001	Taxa de graduació ESO	Taxa bruta PQPI 16 i 17 anys, 2013	Taxa bruta d'escolaritz. als 17 anys, 2013	Taxa de d'escolaritz. a FP 16-19 anys
Sí (n=61)	46.580,9	16,6	16,3	39,8	75,2	78,0	6,4	87,4	19,8
No (n=34)	28.227,2	16,6	12,4	40,4	74,8	76,4	5,2	72,4	12,6
Total (n=95)	40.012,2	16,6	14,9	40	75,1	77,4	6	82,1	17,3
Centres oberts, ludoteques, infantils, etc.	Població, 2013	RFDB per habitant (milers d'euros), 2009	% població estrangera, 2012	Dèficit instructiu, 2001	Coneixement català, el parla, 2001	Taxa de graduació ESO	Taxa bruta PQPI 16 i 17 anys, 2013	Taxa bruta d'escolaritz. als 17 anys, 2013	Taxa de d'escolaritz. a FP 16-19 anys
Sí (n=77)	40.914,5	16,6	15,9	40,4	74,6	77,1	6,3	85,5	19,2
No (n=18)	36.152,6	16,7	10,8	38,2	77,1	78,6	4,4	67,5	9,2
Total (n=95)	40.012,2	16,6	14,9	40	75,1	77,4	6	82,1	17,3

Font: Elaboració a partir de dades del Panel de polítiques públiques locals d'educació (2013), del Ministeri d'Hisenda i Administracions públiques, del Departament d'Ensenyament i de l'Institut d'Estadística de Catalunya.

Nota: En color gris, caselles amb diferències estadísticament significatives (< 0,05).

Taula 11. Percentatge de municipis amb provisió de polítiques d'acompanyament a l'escolaritat en funció de la coresponsabilitat dels ajuntaments en matèria d'educació, per municipis més grans de 10.000 habitants a Catalunya, 2013.

	Planificació		Implementació		Avaluació		Total	Grandària 2013			
	Planifica	No planifica	Alta implement.	Baixa implement.	Avalua	No avalua		De 10.001 a 20.000 h.	De 20.001 a 50.000 h.	De 50.001 a 100.000 h.	Més de 100.000 h.
Centres oberts, ludoteques, casals infantils, etc.	82,7	75	90,3	63,6	80,9	81,3	81,1	74,4	84,8	90,9	87,5
Actuacions de suport d'activitats educatives dins de l'horari lectiu	100	95	100	97	100	97,9	98,9	97,7	100	100	100
Programes de lluita contra l'absentisme	89,3	75	91,9	75,8	87,2	85,4	86,3	76,7	93,9	90,9	100
Projectes educatius a les escoles relacionats amb la millora de l'èxit escolar	81,3	70	88,7	60,6	89,4	68,8	78,9	76,7	72,7	100	87,5
Programes d'incentivació i orientació formativa	80	70	85,5	63,6	91,5	64,6	77,9	79,1	72,7	81,8	87,5
Programes de transició entre etapes educatives	65,3	40	71	39,4	68,1	52,1	60	58,1	57,6	54,5	87,5
Programes de diversificació curricular	81,3	75	85,5	69,7	80,9	79,2	80	86	78,8	63,6	75
Programes de promoció de la convivència i mediació escolar	60	30	71	21,2	68,1	39,6	53,7	44,2	51,5	72,7	87,5
Comissió social de centre	70,7	45	74,2	48,5	68,1	62,5	65,3	62,8	69,7	72,7	50
Projectes d'acollida a l'escola	38,7	10	41,9	15,2	42,6	22,9	32,6	34,9	30,3	36,4	25
Actuacions de promoció d'activitats educatives més enllà de l'horari lectiu	94,7	75	95,2	81,8	91,5	89,6	90,5	86	93,9	100	87,5
Programes de vinculació de l'escola al territori	74,7	30	75,8	45,5	70,2	60,4	65,3	60,5	57,6	90,9	87,5

(continua)

(continuació)

Programes d'acompanyament i formació de famílies	85,3	45	91,9	48,5	87,2	66,7	76,8	62,8	81,8	100	100
Programes de dinamització de les AMPA dels centres educatius	84	45	83,9	60,6	85,1	66,7	75,8	69,8	72,7	90,9	100
Tallers d'estudi assistit, tutories d'acompanyament i altres programes de reforç escolar	77,3	70	83,9	60,6	76,6	75	75,8	76,7	72,7	81,8	75
Accions específiques d'acompanyament a les famílies novingudes	70,7	40	82,3	30,3	74,5	54,2	64,2	60,5	60,6	72,7	87,5
Total (n)	75	20	62	33	47	48	95	43	33	11	8

Font: Elaboració a partir de dades del Panel de polítiques públiques locals d'educació (2013) i de l'Institut d'Estadística de Catalunya.

Taula 12. Suport financer de la Generalitat de Catalunya i de les diputacions als ajuntaments de municipis de més de 10.000 habitants, per característiques del municipi, 2013.

Generalitat de Catalunya	Població, 2013	RFDB per habitant (milers d'euros), 2009	Dèficit instructiu, 2001	Taxa d'escolaritz. 0-2 anys, 2013	Taxa bruta d'escolaritz. als 17 anys, 2013	Taxa bruta adults 25-84 anys per 1.000 h., 2012	Taxa bruta graduació, ESO	% educació, 2013	Despesa educació <i>per capita</i> , 2013	Despesa <i>per capita</i> , 2013	Diferència pressupost EDUCA 2013-2010 PC 2010 %	Diferència pressupost 2013-2010 PC 2010 %
Sí (n=63)	44.566	16,4	40,4	34	81,4	17	76,5	8,5	86,4	1.035,8	-23	-25,5
No (n=31)	30.952	17	39,2	32,7	82,2	22,3	79,3	7,3	83,6	1.123,2	-39,3	-28,4
Total (n=94)	40.076,3	16,6	40	33,5	81,6	18,7	77,4	8,1	85,5	1.064,6	-28,4	-26,5
Diputació / Finançament	Població, 2013	RFDB per habitant (milers d'euros), 2009	Dèficit instructiu, 2001	Taxa d'escolaritz. 0-2 anys, 2013	Taxa bruta d'escolaritz. als 17 anys, 2013	Taxa bruta adults 25-84 anys per 1.000 h., 2012	Taxa bruta graduació, ESO	% educació, 2013	Despesa educació <i>per capita</i> , 2013	Despesa <i>per capita</i> , 2013	Diferència pressupost EDUCA 2013-2010 PC 2010 (%)	Diferència pressupost 2013-2010 PC 2010 (%)
Sí (n=88)	41.705,7	16,7	39,7	33,7	82,2	19,3	77,6	8	82,7	1.050,8	-31,5	-26,6
No (n=6)	16.177,7	15,6	44,8	30,8	73,9	10,3	74,5	9,8	126,4	1.267,9	17	-25
Total (n=94)	40.076,3	16,6	40	33,5	81,6	18,7	77,4	8,1	85,5	1.064,6	-28,4	-26,5

Font: Elaboració a partir del Panel de polítiques públiques locals d'educació, 2013.

Nota: En color gris, caselles amb diferències estadísticament significatives (< 0,05).

Taula 13. Suport en formació i assessorament tècnic de les diputacions als ajuntaments de municipis de més de 10.000 habitants, per característiques del municipi, 2013.

Diputació/ Formació	Població, 2013	RFDB per habitant (milers d'euros), 2009	Dèficit instructiu, 2001	Taxa d'escolarització 0-2 anys, 2013	Taxa bruta d'escolarització als 17 anys, 2013	Taxa bruta adults 25-84 anys per 1.000 h., 2012	Taxa de graduació ESO	Dissimilitud, 2012
Sí (n=69)	42.586,1	16,4	39,8	32,9	77	17,5	77,2	0,3
No (n=25)	33.149,1	17	40,5	35,4	94,5	22,2	78	0,3
Total (n=94)	40.076,3	16,6	40	33,5	81,6	18,7	77,4	0,3
Diputació/ Assessorament tècnic	Població, 2013	RFDB per habitant (milers d'euros), 2009	Dèficit instructiu, 2001	Taxa d'escolarització 0-2 anys, 2013	Taxa bruta d'escolarització als 17 anys, 2013	Taxa bruta adults 25-84 anys per 1.000 h., 2012	Taxa de graduació ESO	Dissimilitud, 2012
Sí (n=66)	42.380,2	16,6	39,3	34,4	74,8	16,8	76,9	0,3
No (n=28)	34.645,6	16,7	41,7	31,6	97,7	23,2	78,8	0,3
Total (n=94)	40.076,3	16,6	40	33,5	81,6	18,7	77,4	0,3

Font: Elaboració a partir del Panel de polítiques públiques locals d'educació (2013).

Nota: En color gris, caselles amb diferències estadísticament significatives (< 0,05).

Diputació de Barcelona
Àrea d'Atenció a les Persones
Gerència de Serveis d'Educació
Comte d'Urgell, 187
08036 Barcelona
Tel. 934 022 950
www.diba.cat/educacio

Fundació Carles Pi i Sunyer
Casa Golferichs
Gran Via de les Corts Catalanes, 491
08015 Barcelona
Tel. 934 527 115
www.pisunyer.org

Fundació Jaume Bofill
Provença, 324
08037 Barcelona
Tel. 934 588 700
www.fbofill.cat